

НОТАРІАТ УКРАЇНИ

№ 2 (29) липень 2018

НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

Загальнодержавний науково-практичний журнал

«МИ – ЦЕ НПУ!»

Підсумки чергового З'їзду нотаріусів України

Забезпечення
кібербезпеки
в нотаріальній
діяльності

37

Правила
життя
Наталії Козаєвої

21

Особливості
роботи нотаріуса-
реєстратора: проєкт
НПУ та Мін'юсту

26

«Нотаріальна платформа» відкриває широкі можливості для нотаріусів

Корисним ресурсом для нотаріальної спільноти є «Нотаріальна платформа» — онлайн-сервіс, який пропонує унікальні можливості, зокрема, доступ до документів та консультацій, що розробляються та надаються Нотаріальною палатою України.

У розділі «Єдина нотаріальна практика» публікуються усі матеріали, які розробляються НПУ. Це інформаційні листи, узагальнення нотаріальної практики, експрес-аналізи законодавства, зразки нотаріальних документів, науково-правові висновки тощо. Таким чином нотаріуси отримують практичну допомогу для вирішення різних проблемних питань, що виникають в процесі здійснення нотаріальної діяльності.

Розділ «Гаряча лінія» надає нотаріусам можливість поставити актуальні питання, пов'язані з нотаріальною практикою, особливостями вчинення нотаріальних дій, та опера-

тивно отримати на них фахові відповіді від спеціалістів НПУ.

Для того, щоб зареєструватися на «Нотаріальній платформі», необхідно зайти на сайт <http://is.npu.in.ua>, натиснути синю кнопку «Реєстрація», заповнити усі дані, натиснути кнопку «Зареєструватись» та очікувати підтвердження реєстрації на своїй електронній пошті. Доступ до «Нотаріальної платформи» надається нотаріусам у випадку, якщо відсутня заборгованість по сплаті членських внесків до НПУ.

НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

НПУ завжди на захисті нотаріусів!

- ✓ Вимагають доступ до нотаріальних документів?
- ✓ Безпідставно заблокували реєстри?
- ✓ Вимагають хабар за перевірку?
- ✓ Надають підроблені документи?

Звертайтеся до НПУ:

☎ 044-230-72-75

✉ legal@npu.org.ua

Лист редактора

ОБЛИЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НОТАРІАТУ

В одній руці — перо, в іншій — рукопис, а на голові — великий капюшон, з-під якого не видно обличчя. Саме так виглядає пам'ятник нотаріусу-аноніму, встановлений у столиці Угорщини. Анонімусом, безіменним, невідомим називали цю легендарну особистість угорської історії — ченця, який був нотаріусом та письменником в XII столітті.

Ай справді, нотаріуси ніколи не любили публічність, але сумлінно виконували свої непересічної важливості повноваження.

Невже сучасні українські нотаріуси повинні бути саме такими — непомітними вартувими закону, безіменними виконавцями нотаріальних дій, анонімами від правничої професії? Перебуваючи в епіцентрі життя та розвитку нотаріальної спільноти, я точно знаю, що український нотаріат має прекрасне обличчя, яке не варто приховувати. Це обличчя натхненне, мудре, допитливе, оптимістичне.

Нотаріуси України безмежно закохані у свою професію, завжди прагнуть вдосконалювати інтелект, душу та тіло, тому залюбки беруть участь як у різноманітних навчальних семінарах, форумах та конференціях, так і в спортивних заходах, займаються творчістю. Цілком відповідає цій загальній нотаріальній атмосфері актив НПУ, самовіддані, самодостатні особистості, які хочуть та здатні вивести професію на нові висоти. НПУ — це команда! Кожен нотаріус має бути впевненим, що з будь-якими питаннями можна звертатися в Палату, яка завжди на захисті професійних прав.

Частину доказів, які підтверджують мої слова, шукайте у черговому номері журналу «Нотаріат України». До уваги читачів — підсумки З'їзду, проміжні результати сезону семінарів, інтерв'ю з цікавими особистостями (зокрема, у вже класичному, але новому для нашого журналу та завжди актуальному форматі «правил життя»), спортивні перемоги, відповіді на практичні питання, корисні документи. Літній номер вийшов яскравим, щирим, різноманітним, як саме літо. Гортаючи сторінки журналу, ви обов'язково побачите обличчя сучасного українського нотаріату.

Головний редактор
Юлія Шешуряк

ЗМІСТ

Нотаріат у фокусі

З'їзд НОТАРІУСІВ УКРАЇНИ:

«Ми — це НПУ!»

6

Офіційно

ЗВІТ ПРЕЗИДЕНТА НОТАРІАЛЬНОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

10

Дайджест новин

14-20

Перші особи

ОЛЬГА ОНИЩУК:
«Нотаріат —
це відповідальність,
точність, безпека
і надійність»

28

Обличчя нотаріату

**ПРАВИЛА ЖИТТЯ
НАТАЛІЇ
КОЗАЄВОЇ**

21

Співпраця

**ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ
НОТАРІУСА-РЕЄСТРАТОРА**

26

Практикум

СЕЗОН ВЕСНА-ЛІТО:
нотаріуси підвищують
професійний рівень на семінарах від НПУ

31

На зв'язку з відділеннями

ОЛЕНА БУНЯКІНА:

«НПУ зараз рухається в
правильному напрямку»

34

Актуально

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В НОТАРІАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

37

Спорт

ЄДНАННЯ ЗАРАДИ СПІЛЬНОЇ МЕТИ

Гаряча лінія

ВІДПОВІДІ НА АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

43-45

Документи

Кодекс правил професійної етики нотаріусів України

Лист Міністерства юстиції України щодо деяких
актуальних питань у сфері державної реєстрації
речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень

Інформаційний лист НПУ щодо відчуження об'єктів
культурної спадщини (пам'ятки)

Інформаційний лист НПУ щодо наявності правових
підстав видачі нотаріусом іпотекодержателю дублікату
нотаріально посвідченого договору, що підтверджує
право власності на предмет іпотеки

Експрес-аналіз Закону
України «Про товариства з
обмеженою та додатковою
відповідальністю» у вигляді
запитань-відповідей

46-70

Нотаріат у фокусі

З'ІЗД НОТАРІУСІВ УКРАЇНИ: «МИ — ЦЕ НПУ!»

20 квітня 2018 року відбувся черговий З'їзд нотаріусів України, скликаний Радою Нотаріальної палати України відповідно до положень Закону України «Про нотаріат» та Статуту НПУ. Делегатами З'їзду стали нотаріуси, обрані загальними зборами нотаріусів відділень НПУ в областях та місті Києві за встановленою квотою, а також президент НПУ, віце-президент та члени Ради НПУ.

Володимир Марченко,
президент Нотаріальної
палати України

З'їзд став майданчиком для ухвалення важливих, історичних для нотаріату рішень, а також для професійного спілкування у дружній атмосфері нотаріусів із усіх куточків України. Усі разом ми підвели підсумки та запланували подальші кроки Нотаріальної палати України у сфері професійного самоврядування. Порядок денний З'їзду був дуже насиченим, вимагав від президії та учасників оперативності і виваженості у прийнятті рішень.

До учасників З'їзду звернувся Міністр юстиції України **Павло Петренко**, який зазначив: «Нотаріальна спільнота України — це гільдія фахівців,

що стоїть на сторожі прав та законних інтересів громадян. Ми довіряємо вам. Ми впевнені у вашій компетентності. Ваша професійність заслуговує на повагу. Для нотаріату залишається ще багато викликів, реформування триває. Переконаний, що завдяки співпраці Міністерства з нотаріальною спільнотою цей шлях завершиться успіхом, посилить позитивний імідж нотаріату і покращить якість нотаріальних дій». Привітання передала заступник Міністра **Світлана Глущенко**, яка зі свого боку також подякувала за спільну роботу з НПУ.

«Дуже рада, що за 9 місяців мого перебування на посаді співпраця Мін'юсту з Нотаріальною палатою постійно поглиблюється та стає ефективнішою. Ми спільно працюємо над усуненням технічних не-

доліків у роботі реєстрів, проводимо навчальні семінари, спільно ловимо шахраїв-реєстраторів, напрацьовуємо методичні рекомендації для нотаріусів. Врешті-решт, ми підписали меморандум про співпрацю між Мін'юстом та НПУ. Сподіваюся, що це тільки початок і далі — більше!», — у своєму виступі акцентувала заступник Міністра юстиції **Олена Сукманова** та побажала членам НПУ залишатися такою ж дружньою, професійною спільнотою, з честю і гідністю виконувати свою роботу.

З'їздом заслухано та затверджено звіти президента НПУ, комісії НПУ — ревізійної та з питань професійної етики нотаріусів. До Статуту НПУ внесено ряд змін та доповнень, зокрема, введено посаду Першого віце-президента НПУ.

Нотаріат у фокусі

Відповідно, Першим віце-президентом НПУ обрано **Ольгу Оніщук**, а віце-президентом НПУ – **Олену Кирилюк**. Строком повноважень керівних органів НПУ визначено 2 роки без обмежень каденцій.

Розмір членських внесків для державних нотаріусів залишено на рівні 50% від мінімальної зарплати. Окрім того, в Статуті незмінним залишився строк несплати членських внесків, при перевищенні якого відділення НПУ вносить подання на розгляд комісії з питань профетики, — 3 місяці. Затвердження ж Положення про порядок сплати членських внесків до НПУ делеговано Раді НПУ. Також З'їздом затверджено зміни до Типового Положення про відділення НПУ.

Одним із визначальних рішень З'їзду стало прийняття Кодексу правил професійної етики нотаріусів України, чим НПУ виконала свої зобов'язання перед МСЛН.

Окрім того, прийнято резолюцію щодо необхідності придбання свого приміщення для НПУ та резолюцію про визначення одним з пріоритетних напрямків роботи НПУ захист прав нотаріусів під час здійснення контролю у сфері державної реєстрації.

Організатори доклали усіх зусиль, щоб забезпечити делегатам комфортні умови для активної, професійної та продуктивної роботи. Окрему подяку висловлюю

президії З'їзду, в якій на чолі з Ольгою Оніщук працювали **Кирило Нехимчук**, **Олена Самощенко** та **Юрій Пилипенко**, тимчасовій редакційній комісії та її голові **Інні Бернацькій**, мандатній та лічильній комісіям під головуванням Олени Кирилюк та **Тетяни Марчук**, вдячний за допомогу в організації З'їзду **Наталії Козасвій**, головам відділень НПУ, апарату НПУ та усім делегатам.

Влучно кажуть в народі, що дорогу здолає той, хто йде. Як і до З'їзду, так і після нього команда НПУ продовжу активно і плідно працювати, йти вперед, торуючи шлях для утвердження нотаріального самоврядування в Україні, розвитку вітчизняного нотаріату

як нотаріату латинського типу, підтримання авторитету професії нотаріуса як висококваліфікованого фахівця, що стоїть на сторожі законних прав та інтересів громадян.

«Ми — це НПУ!» — такий лозунг прозвучав у відеоролику, який було підготовлено ініціативною групою нотаріусів спеціально для З'їзду. У цьому відео, яке так припало до душі учасникам З'їзду, нотаріуси зізнаються в любові до своєї професії та зазначають, що мають за честь працювати в єдиній команді НПУ.

Так само і я пишаюся тим, що працюю пліч-о-пліч з такими талановитими, цілеспрямованими, розумними, творчими, самодостатніми особистостями. Вдячний нотаріальній спільноті за довіру — адже обрання мене вдруге президентом НПУ зобов'язує мене подвоїти зусилля і взяти на себе ще більшу відповідальність за ваш вибір, шановні колеги, і за наше спільне майбутнє — майбутнє нотаріату України.

Попереду у команди НПУ — багато непростої, проте корисної та цікавої спільної роботи, спрямованої на успіх! **НПУ — це єдина команда!**

Нотаріат у фокусі

Нотаріат у фокусі

Офіційно

ЗВІТ ПРЕЗИДЕНТА НОТАРІАЛЬНОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

Заслуханий та затверджений на черговому З'їзді нотаріусів України 20 квітня 2018 року

Вітаю вас, шановні колеги та гості, на черговому З'їзді нотаріусів України! Висловлюю вам подяку за увагу до нотаріального самоврядування та активну участь у його розбудові. Минуло два роки з часу, коли нотаріальна спільнота не тільки обрала президента Нотаріальної палати України, а й здійснила свідомий вибір об'єднатися заради розвитку нотаріату України та професії, яку обрали тисячі наших колег.

Нас об'єднала спільна ідея, єдині прагнення та згуртована команда небайдужих, яка була і є готова відстоювати спільні професійні інтереси та

захищати права нотаріусів. Ці два роки видались для нас нелегкими, зате результативними та насиченими на події. Ми довели, що професійне самоврядування нотаріусів — це не просто задекларована на папері організація, а дієве управління, спрямоване на усіх.

Нотаріальна палата України здійснила впорядкування внутрішньої структури апарату, завдяки чому налагодила системну роботу відповідно до Планів основних заходів на 2016 — 2018 роки.

До штатного розпису апарату НПУ входять посади Президента, виконавчого директора,

юрисконсульта, прес-служба, відділ бухгалтерського обліку і фінансової звітності, відділ методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи, відділ організаційного забезпечення діяльності НПУ, сектор інформаційних технологій. Всі підрозділи укомплектовані фахівцями відповідної спеціалізації та діють на виконання статутних завдань НПУ. Апарат НПУ тісно співпрацює та взаємодіє з комісіями Палати.

На сьогодні діють 11 комісій, до складу яких входять нотаріуси з різних куточків України, які мають відповідні фахові знання. Ревізійна комісія і комісія з питань професійної етики нотаріусів створені як органи НПУ і підзвітні З'їзду нотаріусів України. Решта комісій створені під різні сфери діяльності і підзвітні Раді НПУ,

Офіційно

а саме: Комісія з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності; Комісія з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування; Комісія з міжнародного співробітництва; Комісія з питань інформаційної політики та протидії корупції; Комісія з розвитку фізичної культури, спорту, творчості та мистецтва; Комісія з питань соціального захисту та професійних прав нотаріусів; Комісія з питань розгляду звернень громадян; Комісія з питань запобігання та протидії кіберзлочинності; Комісія з питань зовнішнього представництва.

Основний пріоритетний напрям діяльності НПУ у 2016-2018 роках — захист спільних професійних прав та інтересів нотаріусів України.

Наприклад, у грудні 2016 року великий резонанс у нотаріальній спільноті викликала інформація щодо скасування мінімальної межі оплати за вчинення нотаріальних дій в рамках урядової програми дерегуляції та спрощення механізму ведення бізнесу в Україні.

Нотаріальна палата України відстояла інтереси нотаріусів у цьому питанні. В результаті Указ Президента України від 10 липня 1998 року «Про впорядкування справляння плати за вчинення нотаріальних дій» був виключений із списку нормативно-правових актів, які скасовувались.

Злагожені дії активу НПУ та проведена нами прес-конференція надали публічності проблеми, що посприяло вирішенню цього важливого для нотаріусів питання.

2017 рік став роком справжніх випробувань для нотаріусів. Перед Радою НПУ гостро

стояло питання щодо врегулювання питання, пов'язаного з проведенням камеральних перевірок реєстраційної діяльності серед нотаріусів та тимчасового блокування доступу до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

У ході одного із засідань Ради НПУ була проведена робоча нарада з керівництвом Управління нотаріату та реєстрації Міністерства юстиції України щодо створення спільної робочої групи НПУ та Мін'юсту по узагальненню типових помилок при здійсненні державної реєстрації. За результатами її роботи було видано методичний посібник та проведено всеукраїнський семінар у Києві. Після чого (за статистичними даними) кількість порушень зменшилася, а перевірки реєстраційної діяльності стосувалися в більшості випадків акредитованих суб'єктів реєстраційної діяльності.

Також задля методичної допомоги нотаріусам, в тому числі тим, яким було обмежено доступ до держреєстру, при НПУ було створено **Експертно-правову комісію**, головним завданням якої стало надання експертної оцінки щодо правомірності дій контролюючих органів при перевірці діяльності нотаріусів. За результатами 6-місячної роботи Комісії було надано за зверненнями нотаріусів 26 висновків, з яких 14 — щодо підстав для тимчасового блокування/анулювання доступу до Держреєстру речових прав; 3 — щодо зупинення діяльності нотаріуса; 2 — щодо проведення обшуку та вилучення документів, 6 — за наслідками розгляду скаргу Комісією Міністерства юстиції у сфері держреєстрації та 1 — щодо сертифікації робочого місця. Висновки комісії НПУ використовувалися нотаріусами

як доказова база у судових провадженнях, що допомагало нотаріусам відстоювати свої інтереси.

Зауважу, що завдяки взаємодії всіх структурних підрозділів НПУ та наявності посади юрисконсульта інтереси Палати представлені на належному рівні у судових інстанціях, а також надається кваліфікована юридична допомога за зверненнями нотаріусів. НПУ була залучена в якості третьої особи на стороні нотаріусів у 10 судових справах, з яких 8 позитивно були вирішені для нотаріусів.

Підвищення професійного рівня нотаріусів — пріоритетний напрям діяльності НПУ у 2016-2018 роках.

Зусилля НПУ були спрямовані на забезпечення проведення належного навчання нотаріусів та його доступності. Протягом 2016 року для нотаріусів України було проведено 13 безкоштовних (за рахунок членських внесків до НПУ) короткострокових семінарів з актуальних питань — у Києві, Краматорську, Чернігові, Дніпрі, Львові, Рівному, Харкові.

Загальна кількість нотаріусів, які підвищили свій професійний рівень за 2016 рік, становила 3 222 нотаріуси.

Починаючи з кінця 2016 року започатковано проведення семінарів онлайн, у формі вебінару.

Протягом 2017 року для нотаріусів України, за рахунок членських внесків до НПУ, було проведено 26 безкоштовних короткострокових семінарів та 6 вебінарів — у містах Київ, Вінниця, Івано-Франківськ, Свалява (Закарпатська область), Запоріжжя, Краматорськ (Донецька обл.), Кропивницький, Пол-

Офіційно

тава, Рівне, Суми, Харків, Херсон, Хмельницький, Черкаси, Чернівці.

Загальна кількість нотаріусів, які взяли участь у цих семінарах та підвищили свій професійний рівень за 2017 рік, становила 6 958 нотаріусів.

Для однозначного трактування законодавства нотаріусами відділом аналітично-методичної роботи та інформаційної діяльності НПУ у співпраці з комісіями НПУ за звітний період було підготовлено: 4 правові позиції; 17 методичних матеріалів; 5 методичних посібників; 21 інформаційний лист; 4 експрес-аналізи нормативно-правових актів.

Публічна активність НПУ виявлялась в організації власних всеукраїнських та міжнародних заходів, а також участю в заходах наших партнерів.

Зокрема, НПУ провела:

- *круглий стіл «Захист прав кредиторів»,*
- *презентацію Концепції реформування українського нотаріату,*
- *круглий стіл «Нотаріальний захист від аграрного рейдерства»,*
- *Міжнародну конференцію «Стратегія розвитку нотаріату в Україні як нотаріату латинського типу»,*
- *Всеукраїнський форум «Нотаріат у цифровій економіці»,*
- *Всеукраїнську конференцію нотаріусів, на якій було презентовано збірник спільних напрацювань робочої групи НПУ та Мін'юсту щодо державної реєстрації;*
- *Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Нові напрями охорони та захисту прав нотаріусами».*

До проведення цих та інших заходів активно долучалось широке коло експертів, в тому числі з державних органів, міжнародних партнерів.

Члени НПУ представляють інтереси нашого професійного самоврядування у Адміністрації Президента України, комітетах Верховної Ради України, Міністерстві юстиції України, Міністерстві з питань внутрішньо переміщених осіб, Міністерстві освіти та науки України, Міністерстві внутрішніх справ, Фонді державного майна, Антимонопольному комітеті України, Київській державній адміністрації, Державному агентстві з питань електронного урядування, Державній службі з питань фін моніторингу, ДП «НАІС», Судовій адміністрації України, Союзі юристів України та Асоціації правників України, Офісі Ради Європи в Україні та у інших органах державної влади та громадських організаціях, а також у міжнародних проектах, ЗМІ.

Протягом 2-х років підписано ряд меморандумів та договорів про співпрацю, що сприяє участі нотаріальної спільноти в законотворчому процесі, адміністративній сфері та освітній діяльності. Відбулась історична подія — **підписано Меморандум про співробітництво між Нотаріальною палатою України та Міністерством юстиції України.**

Важливим стало підписання меморандуму про співпрацю НПУ з Державною службою фінансового моніторингу. Також НПУ домовилась про співпрацю з юридичним факультетом Київського національного університету імені Тараса Шевченка та окремо з з кафедрою нотаріального і виконавчого процесу та адвокатури цього факультету, а також з Київським національним торговельно-економічним університетом. Підписано Меморандум про співпрацю між Нотаріальною палатою України

та редакцією газети «Закон і Бізнес», завдяки якому відбувається публікація матеріалів НПУ на безкоштовній основі у цьому юридичному виданні.

Важливим для організації ефективної діяльності Нотаріальної палати України залишається питання фінансової стабільності та дисципліни.

Ми приклали максимум зусиль, щоб погасити заборгованість перед відділеннями НПУ. Загальна сума боргу перед відділеннями у 2016 році складала 1 млн 137 тисяч грн. Наприкінці 2016 року ми погасили борг перед 12 відділеннями, а вже наприкінці 2017 року ми подолали цей недолік на 100%. Зараз НПУ не має заборгованості перед своїми відділеннями на місцях!

Варто зазначити, що і рівень заборгованості серед нотаріусів зменшився вдвічі: із 3935 нотаріусів-боржників тепер тільки 1829 осіб є боржниками, і ця кількість далі йде на спад. Про це свідчить зменшення загальної заборгованості нотаріусів перед НПУ більш як на півмільйона гривень. В контексті цього я хочу подякувати нотаріусам та керівникам відділень за сумлінність у виконанні цього обов'язку та їхню свідому позицію.

За результатами аудиторської перевірки та перевірки ревізійної комісії НПУ затверджено фінансові звіти НПУ за 2016 та 2017 роки в повному обсязі, що свідчить про дотримання затвердженого кошторису доходів та витрат НПУ. Більш детально з висновками та звітами ви можете ознайомитися на офіційному сайті НПУ у розділі «Документи».

Інформування нотаріусів та громадян про діяльність Нотаріальної палати України є і залишається важливим елементом для створення у суспіль-

Офіційно

стві позитивного ставлення до професії нотаріуса та здійснення ефективної взаємодії між нотаріусами. З метою реалізації завдань, передбачених Статутом НПУ, та задля належного висвітлення інформації про діяльність НПУ серед засобів масової інформації та громадськості, наприкінці 2016 року була створена Прес-служба Нотаріальної палати України. Завдяки роботі цього структурного підрозділу зросла публічна та медійна активність Нотаріальної палати.

Діяльність НПУ активно висвітлюється на офіційному сайті та у соціальних мережах, що зумовило зростання читачької аудиторії. Станом на 1 квітня 2018 року активна аудиторія читачів сторінки НПУ у соцмережі Фейсбук «Прес-центр НПУ» склала 1772 особи. Тоді як на початок грудня 2016 року було лише 400 осіб. Загальне охоплення аудиторії матеріалів сягає 7000 переглядів.

Про ефективну взаємодію НПУ зі ЗМІ свідчить збільшення кількості публікацій як у друкованих юридичних виданнях, так і участі нотаріусів у програмах на телебаченні та радіоефірах.

За підсумками 2016-2017 років маємо таку статистику: виступи президента НПУ у ЗМІ (телебачення, радіо) — 25; інтерв'ю членів Ради НПУ та комісії НПУ (телебачення, радіо) — 15; участь у соціальних програмах та телепроектах — 23; коментарі та роз'яснення (телесюжети) — 25; публікації у друкованих ЗМІ президента НПУ, членів Ради та комісії НПУ — 67; публікації роз'яснювального характеру (на юридичних порталах та в мережі Інтернет) — 27; прес-конференції — 6; реакції на негативні публікації у ЗМІ — 11.

Серед телеканалів, що висвітлювали тематику нотаріальної діяльності та запрошували нотаріусів в якості експертів були ICTV, ІНТЕР, Тоніс, «5

канал» КДТРК, телеканал «ЗіК», «Прямий телеканал», телеканал «Україна», «1+1», канал «24»; серед регіональних — телеканал «Миколаїв», канал «Кіровоград», Донбас ТВ. Серед радіостанцій: Європа Плюс, Громадське радіо, Радіо «Голос Столиці», «Київ». Юридичні видання, що писали про нас і публікували наші матеріали: газети «Юридичний вісник», «Юридична Газета», «Юридична практика», «Судово-юридична газета», «Закон і Бізнес», журнал «Бюлетень Міністерства юстиції України», «Мала енциклопедія нотаріуса».

Організація міжнародного співробітництва

НПУ на належному рівні підтримувала співпрацю з Міжнародним союзом нотаріату:

- *на регулярній основі здійснювалось листування, у тому числі з актуальних проблем сучасного українського нотаріату;*
- *проведено відбір кандидатів та затверджено кандидатури на навчання у Всесвітньому університеті нотаріусів в Римі;*
- *оновлено представництво НПУ в окремих робочих органах Міжнародного союзу нотаріату;*
- *затверджено кандидатуру радника від України в Генеральній раді Міжнародного союзу нотаріату.*

Активна участь наших представників в роботі вказаних структурних органів, а також Асамблеї нотаріатів-членів дозволила нам тримати руку на пульсі подій світового нотаріату, вивчати його найкращі практики та своєчасно отримувати інформацію про існуючі та потенційні загрози з боку систем загального права.

Для інформування нотаріусів України щодо питань міжнарод-

ного співробітництва на сайті НПУ створено окрему рубрику, в якій розміщено довідкові матеріали про Міжнародний союз нотаріату, а також міжнародні заходи, що плануються Союзом та іншими зарубіжними організаціями.

З метою активізації двостороннього міжнародного співробітництва здійснено візити делегацій НПУ до Нотаріальних палат Грузії, Литви, Естонії, Латвії, Білорусі, Казахстану. У свою чергу, НПУ проведено низку міжнародних заходів, в яких взяли участь представників іноземних органів юстиції і керівники нотаріатів Литви, Латвії, Естонії, Франції, Грузії.

Крім того, у взаємодії з Комісією НПУ з розвитку фізичної культури, спорту, творчості та мистецтва здійснено низку заходів з організації виїзду української делегації на міжнародні спортивні змагання — XV Нотаріальну Олімпіаду у Польщі, Республіканську спартакіаду «Нотаріат Білорусі», а також проведення в Україні Міжнародного нотаріального турніру з футболу.

Нотаріуси є активними учасниками спортивних змагань як за кордоном, так і в Україні. У червні 2016 року збірна команда нотаріусів України брала участь в нотаріальній Олімпіаді в Польщі і зайняла II загальнокомандне місце. А у травні 2017 року збірна команда нотаріусів України на цій олімпіаді зайняла II загальнокомандне місце та III місце в пісенному конкурсі. А також третій рік поспіль виграла олімпійське золото з великого футболу.

Більш детальну інформацію про роботу Нотаріальної палати України за 2016-2018 роки розміщено на офіційному сайті НПУ <http://npu.org.ua/> у розділі «Документи».

Дайджест новин

Оприлюднено всі тестові питання для іспиту на право на зайняття нотаріальною діяльністю

На сайті Міністерства юстиції України оприлюднено всі тестові питання, підготовлені для проведення іспиту на право на зайняття нотаріальною діяльністю, який після півторарічної паузи відбудеться наприкінці липня. Цій темі була присвячена прес-конференція, за участю заступника Міністра юстиції з питань державної реєстрації Олени Сукманової, президента Нотаріальної палати України Володимира Марченка, керівника Проекту ЄС «Право-Justice» Довидаса Віткаускаса.

Проведено ретельну роботу над питаннями з метою їх удосконалення та збалансованості, розповіла Олена Сукманова, та акцентувала: будь-яка корупційна складова у процесі іспиту виключена, адже складання іспиту повністю автоматизоване, а питання доступні публічно для якісної підготовки до іспиту. Також на сайті Мін'юсту розміщений навчально-методичний ролик з роз'ясненнями процедури проведення іспиту.

Якість питань дуже висока, адже для їх підготовки було відібрано найкращих експертів, науковців, представників правничої спільноти, розповів Довидас Віткаускас. Керівник Проекту «Право-Justice» подякував Мін'юсту на НПУ за співпрацю як щодо процедур доступу до професії нотаріуса, так і щодо інших питань реформування нотаріального самоврядування.

«Сподіваюсь, що нам разом вдалося створити ті умови доступу до професії, які враховують її суспільну значимість, і в результаті ми отримаємо справжніх професіоналів, які будуть розумітися як на знанні права, так і на його застосуванні», — відзначив Володимир Марченко. Президент НПУ звернув увагу, що кандидати вже набули значний досвід роботи помічниками нотаріусів та володіють високим рівнем етичної відповідальності, тому після успішного складання іспиту нотаріат України продовжить якісно захищати власність та інтереси фізичних і юридичних осіб. «Нотаріат України є прикладом, як потрібно вибудовувати корисну та захисну систему для суспільства», — зазначив Володимир Марченко та побажав кандидатам успіхів на іспиті.

Представники НПУ виступили доповідачами на форумі «Медіація і право»

Нотаріальна палата України виступила партнером IV щорічного форуму «Медіація і право», який відбувся 1 червня 2018 року в Одесі. На заході іноземні та українські експерти обговорювали питання ефективності альтернативного вирішення спорів за допомогою медіації, зокрема, в контексті нотаріату.

«Медіація як інструмент розширення компетенції нотаріуса» — так звучала тема доповіді Ольги Оніщук, Першого віце-президента НПУ, заступника голови Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату. НПУ в червні 2017 року презентувала Концепцію реформування нотаріату в Україні, розповіла учасникам форуму пані Оніщук. Цим документом пропонується ряд додаткових функцій, які може виконувати нотаріус в Україні. Серед можливого розширення компетенції нотаріуса передбачено і виконання нотаріусами функції медіації.

Нотаріус в силу своїх професійних обов'язків приводить різні інтереси сторін до спільного знаменника, а тому перший з-поміж представників інших юридичних професій призначений бути медіатором, вважає Перший віце-президент НПУ. Нотаріальній діяльності властиві всі характерні для медіації та медіатора якості — дотримання абсолютного нейтралітету і неупередженості, незалежність тощо.

Про перспективи розвитку в Україні медіації як функції нотаріату на форумі розповів Юрій Орзіх, доцент кафедри цивільного права Одеської юридичної академії, приватний нотаріус Лиманського районного нотаріального округу Одеської області, член Комісії з міжнародного співробітництва НПУ, член Комісії з деонтології нотаріату МСЛН.

Дайджест новин

Оновлено склад Комісії НПУ з питань професійної етики нотаріусів

Оновлено склад Комісії Нотаріальної палати України з питань професійної етики нотаріусів. Головою Комісії обраний Андрій Спірідович, заступником голови — Сергій Матвієнко, секретарем — Тетяна Єресько.

Комісія НПУ з питань професійної етики нотаріусів створена як орган НПУ для забезпечення виконання Нотаріальною палатою України покладених на неї функцій контролю за дотриманням нотаріусами правил професійної етики. Комісія підконтрольна і підвітна З'їзду нотаріусів України, а між з'їздами — Раді НПУ.

В межах своїх повноважень Комісія: контролює дотримання нотаріусами Правил професійної етики, а при виявленні порушень вживає заходів по їх усуненню; розглядає скарги та інші звернення членів НПУ, Міністерства юстиції України, головних територіальних управлінь, фізичних та юридичних осіб щодо порушень нотаріусами вимог правил професійної етики; організовує перевірку оприлюднених у ЗМІ фактів, що ганьблять честь і гідність нотаріусів та НПУ; розробляє єдині принципи професійної етики нотаріусів України і т.д.

Дякуємо за плідну та якісну роботу колишньому керівництву Комісії з питань професійної етики, зокрема, голові Валентині Дідок! Переконані, що оновлений склад Комісії буде працювати об'єктивно та справедливо, підтримуючи високі етичні стандарти нотаріальної спільноти України.

Ольга Оніщук на міжнародній конференції розповіла про механізми захисту від аграрного рейдерства

Актуальні питання законодавчого регулювання функціонування ринку сільськогосподарських земель в Україні розглядалися під час XXIII Міжнародної науково-практичної конференції «Земельна власність і трансформація ринку нерухомості: міжнародний досвід та перспективи реформ в Україні», яка відбулась 24-25 квітня 2018 року в м. Київ. Оскільки Нотаріальна палата України приділяє значну увагу захисту від аграрного рейдерства, на цей захід були запрошені президент НПУ Володимир Марченко та Перший віце-президент НПУ, приватний нотаріус Ольга Оніщук.

У своїй доповіді на конференції Перший віце-президент НПУ висвітлила загальні положення механізмів захисту прав в земельному законодавстві та їх співвідношення із зловживанням правами, розповіла про механізми захисту від аграрного рейдерства.

Серед антирейдерських механізмів Ольга Оніщук назвала, зокрема, встановлення механізму «єдиного циклу одностороннього посвідчення документа та державної реєстрації права». Такий механізм «єдиного циклу» буде міцним та надійним бар'єром захисту від рейдерів, адже при його застосуванні нотаріус встановлює особу, дієздатність, правоздатність та волевиявлення самого власника та належність йому права власності на ділянку.

«Важливо, щоб ці заходи були не лише задекларовані на папері, а знайшли підтримку у суспільстві та ефективно реалізовувалися на практиці. Боротьба з рейдерством має носити комплексний характер, навколо цього питання повинні об'єднатися влада, бізнес та громадськість. Лише таким чином можна буде значно скоротити кількість рейдерських захоплень в Україні. Головним антирейдерським чинником повинно стати формування правил гри та умов рівноправної конкуренції, держава першочергово повинна демонструвати дотримання принципу верховенства права», — вважає Перший віце-президент НПУ.

Дайджест новин

НПУ бере участь в реалізації проекту ЄС з метою реформування нотаріату України

Президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко взяв участь у заході, присвяченому офіційному запуску проекту ЄС «Підтримка реформ юстиції і правосуддя в Україні (Pravo-Justice)». Проект підтримуватиме перезавантаження судової влади, працюватиме над реформою виконання судових рішень. Крім того, одним із завдань буде моніторинг та оцінювання сектору юстиції, балансування регуляторних функцій Міністерства юстиції України, розвиток електронної юстиції, посилення ролі саморегулювних організацій правничих професій — адвокатів, приватних виконавців, нотаріусів.

У контексті реформування нотаріату України Володимир Марченко акцентував увагу на активному впровадженні електронного нотаріату — необхідності створення електронного реєстру нотаріальних дій, електронного архіву, використання блокчейн та інших новітніх технологій в роботі нотаріусів. Необхідно звернути увагу і на підвищення професійного рівня нотаріусів, наділення їх новими функціями, що допоможе розвантажити судову систему, зокрема, і за рахунок надання нотаріусам можливості встановлення фактів, що мають юридичне значення.

НПУ очікує від співпраці з новим проектом ЄС сприяння у прийнятті необхідних нотаріату законодавчих змін, отримання технічної та експертної підтримки для розширення повноважень самоврядування нотаріусів. За словами Володимира Марченка, важливою є вибудова єдиних стандартів самоврядування, передача самоврядуванню від держави невласних її функцій. Також серед очікуваних результатів реалізації проекту президент НПУ назвав розвиток громадянського суспільства, зменшення витрат держави на утримання держапарату, зменшення корупційної складової, поліпшення доступу до інформації в електронному вигляді. НПУ готова надавати проекту «Pravo-Justice» підтримку, ділитися знаннями та навичками для найкращого реформування сфери юстиції в Україні.

На семінарі розглянули практичні аспекти відносин між нотаріусами та адвокатами

Віце-президент НПУ Олена Кирилюк та член Ради НПУ Дмитро Кирилюк виступили доповідачами на семінарі «Проблемні аспекти відносин між нотаріусами та адвокатами. Аналіз окремих питань нотаріальної практики», організованому 27 квітня 2018 року Комітетом цивільного права та процесу Ради адвокатів Київської області.

Виступаючи на відкритті семінару, президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко висловив сподівання, що нотаріат та адвокатура України завжди першочергово стоятимуть на захисті інтересів та прав громадян.

Семінар проводився з метою підвищення кваліфікації адвокатів, яким доповідачі надали практичні поради. Отримані слухачами семінару знання сприятимуть підвищенню ефективності співпраці нотаріусів та адвокатів.

Дайджест новин

Посилено захист прав та інтересів учасників процедури розгляду скарг у сфері держреєстрації

Постановою Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 286, яка набрала чинності 26 квітня 2018 року, внесено зміни до Порядку розгляду скарг у сфері державної реєстрації. Вказаними змінами врегульовано питання своєчасності повідомлення осіб про час і місце розгляду скарги. Зокрема, передбачено, що суб'єкт розгляду скарги своєчасно, не пізніше ніж за 2 дні до дня розгляду скарги по суті, повідомляє особам, запрошеним до розгляду скарги по суті, про час і місце розгляду скарги в один з визначених способів.

Крім того, збільшено строк, протягом якого особам, запрошеним до розгляду скарги по суті, мають надаватися копії скарги та доданих до неї документів. Тепер такий строк становить 2 дні до дня розгляду скарги (замість 1 дня, що передувє дню розгляду). Також розширено коло осіб, що мають право подавати письмові пояснення по суті скарги, які обов'язково приймаються комісією до розгляду. Окрім суб'єкта оскарження, тепер до них відносяться інші заінтересовані особи, зазначені у скарзі або встановлені відповідно до відомостей реєстрів.

НПУ сподівається, що ці зміни сприятимуть захисту прав та інтересів учасників процедури розгляду скарг у сфері держреєстрації, нададуть можливість брати участь у засіданнях не лише скаржникам, але й іншим заінтересованим особам, зокрема тим, чії дії оскаржуються, а також зменшать кількість судових спорів щодо оскарження рішень комісії, прийнятих за результатом розгляду таких скарг.

Зазначаємо, що Нотаріальною палатою України постійно ведеться робота, спрямована на вдосконалення правового регулювання розгляду скарг у сфері державної реєстрації, яка поступово втілюється в життя шляхом внесення змін до чинного законодавства.

Якість юридичної освіти — у фокусі уваги НПУ

У Київському національному університеті ім. Т.Шевченка 24-25 квітня пройшла міжнародна конференція «Забезпечення якості юридичної освіти, університетська автономія та академічна свобода в контексті підготовки фахівців для правничої професії XXI сторіччя», організована Міністерством освіти і науки України, Міністерством юстиції України, при підтримці Програми USAID «Нове правосуддя» у співпраці з Координатором проектів ОБСЕ в Україні.

До участі в конференції був запрошений президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко, який взяв участь у дискусії в рамках сесії «Якість юридичної освіти як передумова високої кваліфікації професійних правників». Учасники сесії обговорили суть та природу правничої професії, актуальні питання професійних стандартів суддів, адвокатів, прокурорів, нотаріусів, вимоги до підготовки висококваліфікованих правників. Мова йшла, зокрема, про поліпшення загальної якості юридичної освіти та доступу до правничих професій, експерти звернули увагу на сучасні тренди та інновації у сфері юридичної освіти, надали рекомендації щодо просування реформи юридичної освіти.

Президент НПУ зазначив, що якість освіти визначає не лише юридичну, а й будь-яку професію, але в певних професіях (зокрема, нотаріаті) потрібні та існують додаткові фільтри для доступу — фахові знання, стаж, досвід. Звісно, на сьогодні в Україні існує завелика кількість ВНЗ, що надають можливість здобути юридичну освіту, та не варто забувати про необхідність класичної, наукоємкої освіти. Володимир Марченко розповів колегам-правникам, як НПУ сприяє підвищенню професійного рівня та кваліфікації нотаріусів України, та акцентував, що важливими є не лише професійні знання, а й дотримання етичних норм.

Дайджест новин

Продовжується співпраця з Держфінмоніторингом

.....

Президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко 23 травня 2018 року взяв участь у міжнародному науково-практичному семінарі «Практика застосування Рекомендацій FATF приватним сектором та реалізація результатів Національної оцінки ризиків», який організували Державна служба фінансового моніторингу України, Координатор проектів ОБСЄ в Україні та Міністерство фінансів Польщі.

.....

На семінарі обговорювалися актуальні питання оцінки ризиків, практика застосування Рекомендацій FATF щодо цільових фінансових санкцій, пов'язаних з тероризмом, аспекти нагляду за суб'єктами звітування тощо. Українські та іноземні експерти ділилися досвідом в даних сферах та обговорювали результати національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, яку проводить Держфінмоніторинг.

Таким чином, НПУ продовжує співпрацю з Держфінмоніторингом в рамках підписаного Меморандуму про загальні засади співробітництва в сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

НПУ відстоює інтереси нотаріату при підготовці законодавчих змін щодо виїзду дітей за кордон

Віце-президент НПУ, голова комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування Олена Кирилюк 23 квітня 2018 року взяла участь в засіданні Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму. На засіданні розглядався законопроект № 6647 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку виїзду дитини за межі України», який готується до розгляду у другому читанні.

Виступаючи на засіданні комітету, Олена Кирилюк наголосила на недоцільності покладення на нотаріусів обов'язку повідомляти Державну прикордонну службу України про відкликання заяви-згоди на виїзд дитини одним із батьків, а також на недоцільності виокремлення заяви про заборону виїзду дитини за межі України в окрему нотаріальну дію, як це пропонується передбачити даним законопроектом. Позиція НПУ з цього приводу буде врахована при доопрацюванні законопроекту.

Дайджест новин

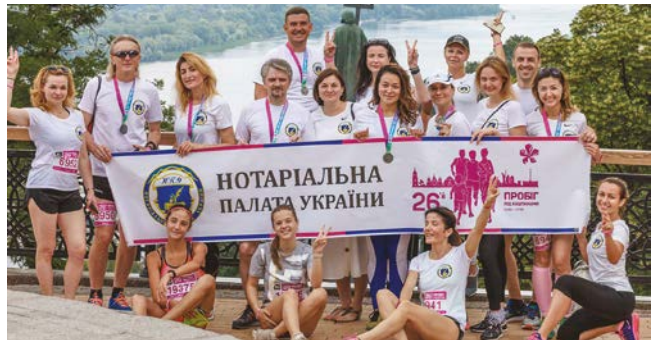

Відбулося засідання Комісії НПУ з розвитку спорту та мистецтва

.....
Чергове засідання Комісії Нотаріальної палати України з розвитку фізичної культури, спорту, творчості та мистецтва відбулося 15 червня 2018 року. На засідання завітав також президент НПУ Володимир Марченко.

.....
Учасники засідання обговорили низку важливих питань щодо виконання плану роботи комісії за 2018 рік так вже багато заходів запланували на 2019 рік.

У зв'язку з тим, що заступник голови комісії Олена Мармазова, яка відповідає за розвиток творчості та мистецтва, припинила нотаріальну діяльність, на засіданні заступником голови було обрано Олену Верповську, з чим ми її щиро вітаємо.

Нотаріуси Києва взяли участь в благодійному «Пробігу під каштанами»

«Біжу заради маленьких сердець» — під таким гаслом 3 червня 2018 року в Києві відбувся благодійний «Пробіг під каштанами». У заході взяло участь понад 13 тисяч людей, біля 200 корпоративних команд, в тому числі — команда Нотаріальної палати України, яка складалася з нотаріусів Києва. Неймовірний заряд енергії і позитиву отримали від заходу усі учасники, а кошти, зібрані у рамках «Пробігу під каштанами», за інформацією організаторів, передадуть Центру дитячої кардіології та кардіохірургії МОЗ України для закупівлі медичного обладнання.

Позитивна енергія, посмішки, підтримка колег — все це надихало нотаріусів-учасників та дарувало відчуття щастя від причетності до масштабного щорічного спортивно-благодійного проекту. На завершення спортивного дня команда НПУ за філіжанкою кави підвела підсумки пробігу, учасники ділилися враженнями та емоціями.

Дайджест новин

Підписано Меморандум про співробітництво між НПУ та Острозькою академією

В Національному університеті «Острозька академія» 6 червня 2018 року відбувся круглий стіл щодо захисту майнових прав громадян. Учасники заходу обговорили відповідні ініціативи Мін'юсту та роль нотаріусів у цьому напрямку. Про свій досвід роботи і перспективи сучасного нотаріату розповіли нотаріуси Рівного та Острога.

Також на заході було підписано Меморандум про співробітництво між Нотаріальною палатою України та Острозькою академією, спрямований на розвиток професійного спілкування, співробітництва науковців, студентів та нотаріусів.

Одним із пріоритетних напрямків роботи Мін'юсту сьогодні є боротьба з корпоративним, аграрним, майновим рейдерством у сфері нерухомості. «Нотаріат — гарант прав на нерухомість. Ціна отримання професії нотаріуса — висока. А відтак те, що дістається важкою і наполегливою працею, людина береже. Аграрне рейдерство — одне із болючих питань сьогодення, над вирішенням якого працює Нотаріальна палата України. Також важливо розвивати корпоративні правовідносини. Тому маємо спільно із студентством, викладачами, нотаріусами організувати такі заходи. До того ж, у нас вже є позитивний і корисний досвід співпраці з викладачами Острозької академії, за що їм щиро вдячні», — зазначила голова відділення НПУ в Рівненській області Інна Бернацька.

Українські та польські нотаріуси обмінялись досвідом

Нотаріуси Київщини разом із співробітниками Головного територіального управління юстиції у Київській області на початку червня здійснили дружній візит до відділення Нотаріальної палати Польщі у місті Лодзь та Асоціації нотаріусів Польщі.

Захід відбувся за сприяння приватного нотаріуса Радослава Канецького (м. Лодзь) та приватного нотаріуса Києво-Святошинського районного нотаріального округу Київської області Тетяни Марчук, а також за підтримки Відділення НПУ в Київській області (голова — Каріна Дерун).

Під час зустрічей було обговорено ряд актуальних питань щодо реформування нотаріату в Україні та Польщі, соціального захисту нотаріусів та пенсійного забезпечення, впровадження електронного документообігу, заходів кібербезпеки, підвищення кваліфікації та етики нотаріуса, а також інших аспектів розвитку професії.

Сторони у дружній атмосфері обмінялися досвідом та напрацюваннями у сфері професійної діяльності. В ході результативного діалогу було виявлено багато спільних підходів та корисних практик для розвитку нотаріальної справи в обох країнах.

Обличчя нотаріату

ПРАВИЛА ЖИТТЯ НАТАЛІЇ КОЗАЄВОЇ

Журнал «Нотаріат України» розпочинає новий проект — серію публікацій у вже класичному, але новому для нашого видання та завжди актуальному форматі «Правила життя».

«Правила життя» представників української нотаріальної спільноти — це розповіді про особливості роботи нотаріуса, філософські роздуми, унікальні історії успіху та мудрі поради. Кожен герой проекту відкриватиме читачам не лише факти своєї біографії та професійної діяльності, а й потаємні куточки власної душі.

Наталія Козаєва — член Ради Нотаріальної палати України, голова комісії НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу, постійний доповідач на семінарах для нотаріусів, співорганізатор різноманітних заходів. Завжди крокує в ногу з часом, надзвичайно вимоглива до себе, життєві пріоритети — саморозвиток, здобуття нових знань та навичок, підвищення іміджу професії нотаріуса.

Нотаріат — мій свідомий вибір. У дитинстві я захоплювалася детективами, мені подобалося спостерігати, як слідчий викриває злочинців. Потім мої вподобання змінилися: мене підкорила професія прокурора, адже його завдання — довести факт. Досягнувши повноліття, я більше дізналася про функції нотаріуса в суспільстві та зрозуміла, що нотаріус стоїть на захисті інтересів громадян, є гарантом безспірності фактів. Професія нотаріуса об'єднує в собі багато якостей усіх правничих професій — адвоката, прокурора, слідчого, судді. Разом з тим, нотаріат — це окрема сфера юридичної діяльності.

Коли я прийняла рішення стати нотаріусом, це було свідомим вибором, адже правознавство — моя друга вища освіта. Наші мрії впливають на наш настрій, на цілі, які ми перед собою ставимо, на наше майбутнє. І якщо ще з дитинства ми мріємо змінити світ на краще, то завдяки на-

полегливості, працелюбності, таланту — наші мрії стають реальністю.

Нотаріус повинен відповідати високим очікуванням суспільства. Значну роль нотаріату та найважливіші функції окремих нотаріусів чудово відзначав ще Жак Ширак: «Своєю діяльністю нотаріус відповідає на одне з найбільш законних сподівань

наших співгромадян — жити в суспільстві організованому, а не хаотичному, в суспільстві, керованому правом, а не силою! Договір є одним з головних способів досягнення цієї мети. Це найважливіший інструмент, яким користується суспільство, побудоване на принципах свободи і відповідальності».

Розширювати межі договірної свободи — не означає

Обличчя нотаріату

давати сторонам право вирішувати все на власний розсуд, оскільки правда тоді буде на стороні найсильнішого. Договір може повністю відповідати своїм цілям лише в тому випадку, якщо він укладений в умовах, що дають можливість гарантувати дотримання інте-

удача — не синоніми. Успіх це результат колосальної особистої праці, він не приходить несподівано. Однак, я злукавлю, якщо скажу, що людина — єдиний гарант свого успіху. Найчастіше успіх безпосередньо залежить від командної роботи.

документів і нюансів у законодавстві, що людині, не пов'язаній з цією діяльністю, постійно потрібна допомога фахівця.

Крім цього, нотаріус є гарантом достовірності та правомірності певних дій, тому наша професія є значущою для суспільства, престижною, передбачає живе спілкування з людьми і несе «гуманітарну допомогу» суспільству.

БУТИ НОТАРІУСОМ – ОЗНАЧАЄ МАТИ НАДЗВИЧАЙНО ВИСОКИЙ РІВЕНЬ ВНУТРІШНЬОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

ресів усіх сторін. Посада нотаріуса не містить в собі будь-яких владних повноважень. Компетентність — це те, то чого чекають від нотаріуса.

Логічність — моє друге «я», тому першу освіту здобула на фізматі, за спеціальністю «математика-інформатика». Саме тому, мабуть, я очолюю комісію НПУ з кіберзлочинності. Після набуття досвіду роботи в нотаріаті я дійшла висновку, що нотаріусу необхідно мати логічне мислення, я б навіть сказала — математичне і схематичне. На жаль, часто юристи не володіють елементарними правилами логіки. Ніколи не сперечайтесь з такими юристами — це марно і безперспективно...

Успіх приходить до тих, хто працює. Працює багато, активно, розвиває свої знання та вміння, постійно вдосконалює і шліфує свій професіоналізм. До тих, хто приймає критику і вміє виконувати роботу над помилками. Успіх і

«Нудний» нотаріат позбавляє від «веселих» судилищ. Так, професію нотаріуса у суспільстві часто називають нудною, але ж усі намагаються вирішити рутинні життєві питання саме у нотаріусів, а не чекати «веселощів» у судах. На сьогоднішній день сформувалася настільки велика кількість юридичних

Мій орієнтир у професійній діяльності — високий рівень юридичних знань. Нотаріус — це юрист, це інструмент, це потужна зброя. Звісно, маю на увазі нотаріусів, юристів, професіоналів з великої літери, які здатні не тільки вирішити будь-яке питання з точки зору закону, а ще й передбачити можливий результат «битви» і максимально знизити рівень взаємних домагань та принижень сторонами один одного у майбутньому. Нотаріус — юрист, який має досвід у всіх існуючих напрямках та сферах прав, а на додачу ще й у державній реєстрації. Якщо хтось

Обличчя нотаріату

скаже: «Мені потрібен остаточний документ! Фактичний. Справжній. Броня! Щоб ніякий «Швондер» навіть близько не міг підійти! ...» — я відповім: «Запитайте у нотаріуса!».

Кожен нотаріус працює в команді. Успішна нотаріальна діяльність — це, в першу чергу, підтримка близьких, помічників в офісі, любов наших дітей. Саме ця команда дає можливість затриматися в разі потреби в офісі, зайнявшись формуванням нарядів, архіву, прийомом клієнтів, підготовкою і засвідченням складних договорів, завершенням реєстрації або проведенням фінансового моніторингу. Саме ця команда дає можливість виїхати в лікарню до важкого хворого в вихідний день і надати допомогу у виконанні його останньої волі. Відчуття команди, підтримки надходить і від наших дітей, близьких, які прощають нам нестачу спілкування, бо розуміють — справжній нотаріус цілком віддається своїй справі.

Мені складно знайти вільний час на розваги. Життя навчило мене визначати пріоритети. У моєму списку «на кожен день» давно не вистачає 24 годин на добу для реалізації всіх завдань. Виходячи зі своїх пріоритетів, для розваг часу практично не залишається. Вирішити це питання вдається злиттям улюблених занять з виконанням інших планів. Наприклад, я обожаю читати, це мені приносить справжнє задоволення. За браком часу навчила себе читати не популярну літературу, як раніше, а те, що мені необхідно прочитати у зв'язку з нотаріальною роботою або

роботою у НПУ. І це величезний обсяг літератури.

Очолювати комісію НПУ по кібербезпеці — це, перш за все, довіра колег. Це дороге коштує. Серед майже 7000 нотаріусів саме мені випала ця честь і відповідальність. Особливо складно було перші півроку, так як багато в чому довелося навчитися розбиратися та пам'ятати, що це ніяк не пов'язано з нотаріальною діяльністю. Мені довелося згадати свої попередні знання з області математики та інформатики, і я рада, що моїй першій освіті вдалося знайти гідне застосування, таким чином в моєму житті нічого не зроблено без сенсу і марно. Тепер разом з колегами ми вчимося на семінарах будувати захист свого робочого місця від хакерів, розбираємося в технічних особливостях реєстрів, операційних системах та інших технічних питаннях. Разом з членами комісії ми розробили декілька методичних рекомендацій.

Насправді, межі нашої роботи давно вийшли за рамки кібербезпеки. Зараз більш за все наша комісія займається

вирішенням питань, пов'язаних з типовими помилками при здійсненні державної реєстрації, проблемами практичної реалізації новел відповідного законодавства. Для цього члени комісії постійно працюють у робочих групах з НАІС та Міністерством юстиції. Очолювати комісію — це бути 24/7 на зв'язку з усіма нотаріусами України та знаходити відповіді на їх питання.

Нотаріус — завжди медіатор, адже як правник повинен розуміти природу, сутність конфлікту, його правові наслідки. Втім, важливо пам'ятати, що професійний медіатор має бути завжди в партнерській позиції та не ставитися до клієнта зверхньо, мовляв, «я краще знаю, як правильно». Медіація — це процес, в якому нейтральна третя сторона (в нашому випадку — нотаріус) допомагає вирішити конфлікт, сприяючи виробленню добровільної угоди між конфліктуючими сторонами. Нотаріус полегшує процес спілкування між сторонами, допомагає глибше зрозуміти їхні позиції та інтереси, шукає ефективні шляхи вирішення проблеми,

Обличчя нотаріату

надаючи можливість сторонам дійти власної згоди. Прості приклади — договір утримання дитини, договір про сплату аліментів, договір розподілу майна подружжя.

Правила професійної етики особливо важливі для нотаріусів, тому що нотаріуси повинні дотримуватись особистого етичного ставлення до здійснення своїх функцій, утримуючись від будь-якої поведінки, що може спричинити втрату довіри громадян до інституту нотаріату або суперечити гідності нотаріату. Етика пов'язана з внутрішніми цінностями, а вони, в свою чергу, є частиною корпоративної культури і впливають на прийняті рішення, визначають їх соціальну прийнятність в рамках зовнішнього середовища.

НПУ повинна відкрито і впевнено підтримувати норми етичної поведінки, виступати ініціаторами відновлення етичних цінностей нотаріату та людства загалом. Прихильність до етичних цінностей необхідно постійно декларувати під час виступів, у документах, внутрішніх комунікаціях окремих нотаріусів та НПУ.

Мої доповіді на семінарах НПУ базуються на кейсах. Виступи я будую по розробленому мною для нотаріусів кейс-методу: це опис конкретної ситуації або випадку в нотаріальній сфері діяльності і реєстрації права власності, яка будується на реальних фактах та містить певну проблему чи протиріччя. Відповідно, вирішити кейс — це значить проаналізувати запропоновану ситуацію і знайти оптимальне рішення. Зворотний зв'язок від колег, які відвідують семінари-практикуми, їх відгуки та

коментарі є дуже важливими для мене. І вони свідчать — метод працює!

У чому переваги кейс-методу в порівнянні з традиційними методами навчання? Назву три найголовніших: практична спрямованість (метод дозволяє застосувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, такий підхід компенсує виключно академічну освіту і дає більш широке уявлення про процеси); інтерактивність (метод забезпечує більш ефективне засвоєння матеріалу за рахунок високої емоційної залученості учасників, які занурюються в ситуацію «з головою», ставлять себе на місце головного героя кейсу та шукають рішення); конкретні навички (метод дозволяє удосконалювати soft skills, яким не вчать в університеті, але які виявляються вкрай необхідні в реальному робочому процесі щодня).

Спільний розбір життєвих ситуацій — універсальний спосіб навчання, тому аналогії такого методу можна знайти ще в античності. Спартанські

юнаки розбирали зі своїми наставниками ситуації, що виникають на полі бою, а обговорення «випадків» зі своїми учнями було улюбленим методом Сократа.

Кожна людина заслуговує на повагу. Повага не купується, не знаходиться і не виробляється з досвідом і практикою, не виникає у зв'язку з посадою. Повагу треба завоювати або, кажучи точніше — заслужити. Щедрість, щирість, великодушність, терпіння, стриманість — всіма цими якостями людина заслуговує пошани і любов тих, хто її оточує.

Щодня я дивлюся на моїх дітей та думаю про те, ким вони стануть у житті. Кінцева мета виховання не в тому, щоб виростити слухняну і поступливу дитину. Більшість батьків, як і я, хочуть виховати високоморальних і відповідальних людей, які вносять вклад в життя суспільства, володіють достатньою силою, щоб робити свій власний вибір, використовують свої таланти, люблять життя, мають друзів, укладають вдалі шлюби і

Обличчя нотаріату

самі стають гарними батьками. Завжди потрібно пам'ятати, що дивлячись на наших дітей — судять і про нас, тому виховання моїх дітей для мене завжди не проста місія. Я вимоглива до себе — і, мабуть, це та причина, з якої я вимоглива і до своїх дітей.

Ідеальний відпочинок — це мої близькі поруч та захоплююча подорож. Для мене не має значення, куди їхати. Подорож це ліки від метушні. Море, шезлонг або багатокілометрова прогулянка вузькими вуличками маленьких міст, по узбережжю або у горах, — не важливо, я не вибаглива. З огляду на особливості моєї роботи, яка передбачає безперервне спілкування, розкішний відпочинок для мене — посидіти в тиші суботнього вечора на лавці в парку, спостерігаючи за своїми дітьми.

Коли я залишаюсь наодинці, то використовую цей час для малювання. Але остання моя картина була написана три роки тому — отже, я давно не відчувала самотності і не залишалася наодинці сама з собою. Втім, я вважаю, що не потребувати постійного і активного спілкування з іншими

людьми — це нормально. Особисто я можу вести повноцінний внутрішній діалог сама з собою. Перебуваючи наодинці, я можу розмірковувати, читати книги, займатися улюбленими справами, і мені буде цілком комфортно — у такі хвилини я відчуваю гармонію на душі. Часто самотність не покарання, а благодать, але всі ми потребуємо контактувати з людьми, адже людина — істота соціальна. Тому найкраще просто доповнювати спілкування з людьми спілкуванням з собою. Живіть повноцінним життям — шукайте собі відповідних співрозмовників і спілкуйтеся з ними!

Молоді, яка бажає працювати в нотаріаті, я би порадила подумати над цим вибором. Адже це важкий шлях, який включає в себе і здобуття освіти, і досвід роботи, і складання кваліфікаційного іспиту. Уявіть на хвилину: якщо після такого складного шляху до отримання права на зайняття нотаріальною діяльністю вам не сподобається ця робота? Бути хорошим юристом недостатньо, щоб стати

хорошим нотаріусом. Необхідно мати логічне мислення і володіти правилами спілкування з людьми, вміти ставити під сумнів будь-яку дію, подію чи обставину, вільно орієнтуватися в законодавстві.

Знання і логіка — компас для нотаріуса в морі законодавства. Для поліпшення роботи цього компаса цікавтеся філософією — любов до мудрості розширить і поглибить ваше розуміння суспільства. Окрім того, я вважаю, що нотаріус повинен бути порядною людиною і дотримуватися певних корпоративних правил по відношенню до клієнта та колег. Крім того, необхідно розуміти високу ступінь відповідальності та можливість несприятливих наслідків безвідповідального ставлення до своєї професії. Потрібно усвідомлювати, що крім нотаріальних дій ви щодня виконуватимете функції керівника, роботу архіваріуса, податкового агента, агента по фінансовому моніторингу, державного реєстратора, психолога.

Бути нотаріусом — означає мати надзвичайно високий рівень внутрішньої відповідальності.

Співпраця

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ НОТАРІУСА-РЕЄСТРАТОРА: ПРОЕКТ НПУ ТА МІН'ЮСТУ «ПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ»

Розставлено крапки над «і» у найбільш актуальних питаннях, які виникають під час здійснення нотаріусами державної реєстрації. Завдяки співпраці Нотаріальної палати України та Міністерства юстиції України нотаріуси отримали відповідні рекомендації.

Відповіді на низку питань, сформульованих НПУ від імені нотаріальної спільноти, містяться у листі Міністерства юстиції від 18 червня 2018 року, який було презентовано 20 червня 2018 року в ході круглого столу «Особливості роботи нотаріуса-реєстратора. Проект НПУ та Мін'юсту «Питання-відповіді». Захід відбувся в рамках реалізації Меморандуму про співробітництво між Міністерством юстиції України та Нотаріальною палатою України.

Відкриваючи круглий стіл, президент Нотаріальної палати України **Володимир Марченко** подякував Міністерству юстиції за плідну співпрацю з метою вдосконалити сферу держреєстрації як для нотаріусів, так і для громадян.

Заступник Міністра юстиції України з питань державної реєстрації **Олена Сукманова** зазначила, що у ситуаціях, коли норми права «біжать» попереду практики, важливо знайти конструктивний підхід до вирішення спірних питань, які

Співпраця

виникають на практиці, та висловила сподівання, що надалі проблем виникатиме все менше, зокрема і завдяки спільній роботі з НПУ.

Модератор круглого столу, Перший віце-президент Нотаріальної палати України **Ольга Оніщук** організувала обговорення у форматі інтерактивного спілкування. Від нотаріальної спільноти у розмові взяли участь віце-президент Нотаріальної палати України, голова комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування **Олена Кириллюк**, а також члени цієї комісії **Юлія Петутіна** і **Валентин Войтовський**; голова комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення **Інна Бернацька** та члени цієї комісії **Юлія Лучнікова**, **Тетяна Ариванюк**, **Людмила Ковальчук**; голова комісії НПУ з питань запобігання та протидії злочинності **Наталія Козаєва** та члени комісії **Олена Донченко**, **Тетяна Стражник**, **Надія Бовбалан** та **Юрій Бадахов**; голова комісії НПУ з питань зовнішнього представництва **Дмитро Кириллюк** та член комісії **Ірина Петрова**.

На питання нотаріусів відповідали заступник директора Департаменту приватного права — начальник Управління нормативно-правового забезпечення державної реєстрації Міністерства юстиції України **Анатолій Лещенко**; директор Департаменту державної реєстрації та нотаріату Міністерства юстиції України **Віталій Гайдук**; заступник директора Департаменту державної реєстрації та нотаріату — начальник Управління з питань нотаріату Міністерства юстиції України **Микола Смуk**; начальник відділу контролю у сферах державної реєстрації Управління акредитації, контролю та моніторингу суб'єктів державної реєстрації Департаменту державної реєстрації та нотаріату Міністерства юстиції України **Тетяна Михайлова**.

Проблемні питання, на які викладено відповіді у листі Мін'юсту, стосуються принципу територіальності, проведення держреєстрації права оренди при спадкуванні майна, можливості додавання електронних копій документів до заяви після завершення процедури реєстрації, використання відомостей із Держземкадастру, зміни виду спільної власності, реєстрації права власності на будинок з одночасним набуттям прав на землю, відповідальності наступного реєстратора за дії попереднього, технічних проблем взаємодії із Держземкадастром та Єдиним реєстром документів, критеріїв проведення моніторингу реєстраційних дій.

З текстом листа Міністерства юстиції України можна ознайомитися у розділі «Документи» (сторінка 53 журналу).

Перші особи

ПЕРШИЙ ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ НПУ ОЛЬГА ОНІЩУК:

«НОТАРІАТ — ЦЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ТОЧНІСТЬ, БЕЗПЕКА І НАДІЙНІСТЬ»

Про особливості професії нотаріуса, важливу роль нотаріального самоврядування, діяльність НПУ, свій професійний шлях та особисті правила успіху вінницькому виданню VIN TOP розповіла Перший віце-президент НПУ, заступник голови Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, приватний нотаріус Ольга Оніщук.

— Ольго Миколаївно, чи пригадуєте Ви той момент, коли усвідомили, що юриспруденція стане Вашим життєвим шляхом?

— Право — це мистецтво добра і справедливості. Так говорить нам класична латинська мудрість. От і для мене з ранніх років сенсово співзвучними із юриспруденцією були поняття справедливості, істини, допомоги, миру. Юриспруденція приваблювала мене своєю логічністю, точністю, організованістю, здатністю знайти вирішення більшості життєвих, побутових проблем. Дитинство та шкільні роки я провела на Вінничині, а вищу освіту здобувала у Києві. Звісно ж, хотілося отримати знання у одній з найкращих юридичних шкіл України, тому вступила на юридичний факультет Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Вдячна своїм викладачам, які зуміли підтримати та розвинути мою любов до правознавства, визначитися із професійним спрямуванням. Завжди була переконана, що основна місія юриста — допомагати людям, а точніше — шукати компроміс, налагоджувати стосунки, встановлювати мир!

— Як розпочався Ваш трудовий шлях?

— Свою професійну кар'єру я розпочала в 2000 році з посади юрисконсульта у «Земельно-зерновій компанії», де займалася підготовкою документів для здійснення нотаріусом протесту векселів. Така тісна співпраця відкрила для мене нові грані нотаріату, я зрозуміла, яку велику відповідальність беруть на себе нотаріуси, як багато корисного вони роблять для громадян та бізнесу, а головне — завжди перебувають не на стороні котрогось із учасників правочину, а

Перші особи

лише на стороні права і правди. Світ нотаріату став мені близьким, і вже у 2001 році я почала працювати у 16-й Київській державній нотаріальній конторі. Того ж року склала кваліфікаційний іспит і отримала свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

— *Стати нотаріусом в Україні — це складно?*

— Перш за все, юрист, який бажає стати нотаріусом, повинен усвідомити, яку величезну ношу відповідальності візьме він на свої плечі. Бути нотаріусом — зовсім не проста робота, це морально складно, потребує від юриста високого рівня розвитку таких якостей, як відповідальність, уважність, терплячість, толерантність тощо. Нотаріус не лише ставить печатку на документі — він здійснює велику психологічну роботу і є, по своїй суті, миротворцем. Стосовно доступу в професію — тут все прозоро, адже вже давно немає квот щодо кількості нотаріусів в Україні, тому статинотаріусом може практично кожен юрист, який виконає певні вимоги, встановлені законом. Для отримання свідоцтва на право зайняття нотаріальною діяльністю не достатньо лише мати юридичну освіту, потрібно отримати досвід роботи, здати кваліфікаційний іспит. І, звісно, розуміти, що для здійснення діяльності потрібен офіс, до облаштування якого теж висувається багато вимог. Приємно, що в нашій

нотаріату здійснює Нотаріальна палата України (НПУ) — недержавна неприбуткова організація, яка об'єднує усіх державних та приватних нотаріусів України (а це майже 7 тисяч нотаріусів), працює на підвищення професійних стандартів, захист прав та інтересів нотаріусів, прагне до гідного сприйняття нотаріату в правовій системі держави. До роботи у нотаріальному самоврядуванні я долучилась вже на початку створення Палати, з 2013 року, коли стала делегатом першого установ-

— *Які заходи для нотаріусів проводить НПУ?*

— Для нотаріусів регулярно проводяться семінари з найактуальніших питань професійної діяльності. Важливо, що ці семінари є безкоштовними — нотаріуси можуть їх відвідати за рахунок членських внесків, які вони обов'язково сплачують до НПУ. Зазвичай такі семінари проводяться у обласних центрах, щоб нотаріусам певного регіону зручно було їх відвідати, або ж на прохання окремих нотаріальних громад — в інших містах. Окрім того, щоб ще більш полегшити доступ нотаріусам до підвищення професійного рівня, НПУ проводить вебінари — крокуємо у ногу з часом. Також для нотаріусів працює спеціальна «Нотаріальна платформа», де вони в форматі «гарячої лінії» можуть отримати від спеціалістів НПУ відповіді на свої питання. При НПУ створено ряд комісій, і одна з них — з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності — систематично готує різноманітні роз'яснення законодавства та інших аспектів діяльності нотаріусів.

— *Чи подобається особисто Вам долучатися до законотворчої діяльності в сфері нотаріату?*

— Працюючи в сфері юриспруденції, я часто помічаю недосконалість певних законодавчих норм, їх недовієвість на практиці, є безліч законодавчих колізій, які потім створюють проблеми... Тому вважаю, що розробляти законопроекти потрібно із залученням багатьох фахівців, детально прогнозуючи наслідки реалізації нових норм. Так, мені подобається стояти біля витоків майбутніх законів чи

ОСНОВНА МІСІЯ ЮРИСТА - ШУКАТИ КОМПРОМІС, НАЛАГОДЖУВАТИ СТОСУНКИ, ВСТАНОВЛЮВАТИ МИР

професії зараз багато молоді, активної та рішучої, яка прагне розвивати не лише нотаріат, а й нотаріальне самоврядування.

— *А чому Ви вирішили брати участь у нотаріальному самоврядуванні?*

— Відчула внутрішній обов'язок зробити все можливе, щоб покращити імідж професії нотаріуса, допомогти нотаріальній спільноті стати згуртованою, самодостатньою, здатною успішно лобювати необхідні законодавчі зміни. Професійне самоврядування у сфері

чого з'їзду нотаріусів України. Навесні 2015 року мене було обрано членом правління відділення Нотаріальної палати України у місті Києві, а у вересні 2016 року — на посаду віце-президента Нотаріальної палати України. 20 квітня цього року відбувся черговий з'їзд нотаріусів України, яким, зокрема, внесено зміни у статут НПУ та введено нову посаду — Першого віце-президента НПУ, на яку було обрано мене. Тож планів на майбутнє — безліч, робота триває, НПУ працює ще активніше.

Перші особи

інших нормативно-правових актів, тому ця частина роботи в НПУ — під особливою увагою. Представники Ради НПУ, до складу якої входжу і я, постійно беруть участь в робочих групах, що створюються при різних державних органах для оновлення відповідного законодавства.

— Також Ви займаєте посаду заступника голови Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату. З якими найбільш проблемними питаннями доводиться стикатися в цій роботі?

— Вища кваліфікаційна комісія нотаріату створена при Міністерстві юстиції України для визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір займатися нотаріальною діяльністю, а також вирішення питань про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю. Тобто, перед ВККН стоїть на сьогодні декілька основних завдань: очищення нотаріату від осіб, які в силу особистих якостей не здатні нести обов'язок у сфері захисту цивільних прав та інтересів громадян, відновлення довіри громадян до нотаріусів, створення об'єктивних організаційних умов, які унеможливають перебування у професії осіб, що не відповідають критеріям фаховості, добросовістості та порядності. Впевнена, що нотаріуси, які усвідомлюють почуття відповідальності, й надалі вірно служитимуть інтересам України та її громадян, створюватимуть позитивний імідж професії, докладатимуть зусиль для відновлення довіри громадян. Щиро вірю, що нотаріальна спільнота України зможе вистояти та не піддатися негативним впливам, що несе час змін, успішно і професійно виконувати обов'язок, залишаючись незалежними, неупередженими, толерантними та тактовними.

— Якими нагородами Ви нагороджені за свою професійну діяльність?

— Мої найважливіші нагороди — це схвальні відгуки людей про мою роботу. Як клієнтів, які звертаються до мене за вчиненням нотаріальних дій, так і моїх колег — нотаріусів, в команді з якими пліч-о-пліч вже багато років розвиваємо нотаріат України. А професійні нагороди, звісно ж, теж є, кому цікаво — про це можна прочитати в Інтернеті.

— Що для Вас особисто — бути успішною людиною?

— Вважаю, що для кожного успіх вимірюється тими зусиллями, які людина зробила для власного саморозвитку, та результатами цих зу-

силь. «Ви отримуєте від життя лише те, що наважуєтеся попросити. Не бійтеся підвищувати планку», — говорила Опра Уїнфрі. Я ніколи не боялась підвищувати планку власних можливостей, ставила собі непрості завдання, можна сказати — кидала собі виклики. Оця постійна робота над собою, без зупинок, нескінченне прагнення стати кращим, зробити більше — і є успіх.

— Можливо, Ви можете порадити нашим читачам, які надихнуться Вашими успіхами, прочитати якусь корисну літературу?

ДУЖЕ ХОТИЛОСЯ Б, ЩОБ КОЖНА ЛЮДИНА, ПЕРЕСТУПАЮЧИ ПОРІГ НОТАРІАЛЬНОЇ КОНТОРИ, ПОТРАПЛЯЛА У АТМОСФЕРУ ДОБРОЗИЧЛИВОСТІ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ

— Варто прочитати книгу Стівена Р. Кові «7 звичок надзвичайно ефективних людей». Ця книга, на мою думку, може бути настільною книгою кожної людини, що прагне до успіху. Читаючи її, кожен по своєму зрозуміє поняття успіху, і пізнає такі елементи етики особистості, як навички спілкування, здійснення впливу і позитивне мислення.

— Ольго Миколаївно, як Ви бачите місце нотаріату в сучасному суспільстві?

— Нотаріуса можна вважати «основним» юристом для кожного, адже протягом життя людина часто взагалі не стикається з адвокатами, суддями, правоохоронцями, але кожен з нас хоч раз протягом свого життя потребує кваліфікованих нотаріальних послуг. Нотаріус супроводжує людину на різних етапах життя, тому нотаріат міцно пов'язаний з українським суспільством загалом і з кожним громадянином. Робота нотаріату будується на принципах законності, незалежності, об'єктивності і неупередженості. Нотаріат — це відповідальність, точність, безпека і надійність у всьому. До речі, мало хто знає, що нотаріус — єдина правничка професія в Україні, яка несе матеріальну відповідальність за результати своїх дій і прийняті рішення.

— Чи буває у нотаріуса вільний час? Чим полюблюєте займатися на дозвіллі?

— Моє дозвілля переважно пов'язане з професійною діяльністю, тобто, у вільний час я можу готувати доповідь на семінар чи конференцію, читати юридичну літературу, розробляти напрямки розвитку НПУ тощо. Разом з тим, люблю займатися садівництвом, вирощувати квіти і робити домашню консервацію. Звісно, мені подобається мандрувати світом та отримувати нові враження від подорожей.

— Ви щаслива людина? Що Вас надихає жити, працювати?

— «Є велике щастя — стрічати теплоту молодих сердець», — писала в одному зі своїх віршів Ліна Костенко. Моє оточення — це прекрасні люди, молоді душею, активні, прогресивні, які вірять у найкраще майбутнє нашої професії, які віддані нотаріату, вболівають за нього усім серцем. Тому я дуже щаслива людина, адже можу працювати поряд з такими людьми. Це і мої колеги, і команда НПУ, і, звісно ж, моя сім'я.

— Що б Ви могли побажати нашим читачам та рідному місту Вінниці?

— Дуже хотілося б, щоб кожна людина, яка переступає поріг нотаріальної контори, була певна, що потрапляє у атмосферу доброзичливості, миролюбства, компетентності. Бажаю читачам успішного досвіду взаємодії з нотаріусами, адже нотаріус це ваш незалежний та неупереджений правовий радник і гарант вашої правової безпеки. Також бажаю кожному вірити у власні сили, ніколи не зупинятися на досягнутому, постійно вдосконалювати свої знання. Рідному місту — бажаю процвітання та подальшого створення комфортних умов для життя вінничан та розвитку туризму.

Джерело: <https://vinnitsa.top/>

Практикум

СЕЗОН ВЕСНА-ЛІТО: НОТАРІУСИ ПІДВИЩУЮТЬ ПРОФЕСІЙНИЙ РІВЕНЬ НА СЕМІНАРАХ ВІД НПУ

Юлія Шешуряк, прес-служба НПУ

Скільки б не жив, усе життя слід навчатися — так вважав великий мудрець Сенека. А якщо мова про життя професійне, то ця фраза набуває особливої ваги для нотаріусів. Стрімкий технічний прогрес, постійні зміни законів та підзаконних актів вимагають від нотаріусів перебувати в стані постійної інтелектуальної напруги, навчатися, обмінюватися знаннями та досвідом, прагнути виконати свої професійні обов'язки якнайкраще.

Безумовно, З'їзд нотаріусів України став значною подією в житті нотаріальної спільноти, але НПУ продовжувала безперервно і плідно працювати, зокрема турбуючись і про підвищення професійного рівня нотаріусів.

Для цього Палата створила сприятливі та зручні умови — у всіх куточках України для нотарі-

усів організуються безкоштовні семінари-практикуми, доповідачами на яких виступають як представники НПУ, так і чиновники, науковці, адвокати. Практично на усіх семінарах виступали і очільники місцевих ГТЮЮ, що свідчить про тісну співпрацю НПУ з Міністерством юстиції України.

Таким чином, нотаріуси мають змогу здобувати знання з різних джерел, з перших уст почути інформацію про нове законодавство, отримувати корисні практичні поради для здійснення нотаріальної діяльності.

Розпочатий ще до З'їзду весняний сезон семінарів продовжився 18 травня у м. Кропивницький. Досвідчені спікери, приватні нотаріуси Харківського міського нотаріального округу **Олена Чуєва** та **Наталія Саутенко** ділилися знаннями зі спадкового права та укладання договорів купівлі-продажу нерухомості.

Наступний семінар-практикум відбувся на заході України, в Івано-Франківську. 24 травня у

Практикум

місто завітали голова комісії НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності **Наталія Козаєва** та голова комісії НПУ з питань зовнішнього представництва **Дмитро Кирилюк**. На семінарі розглядалися актуальні проблеми нотаріальної практики, в тому числі й питання, які виникають при здійсненні контролю у сфері державної реєстрації. Учасники заходу особливо зацікавилися типологією помилок нотаріуса-реєстратора при здійсненні державної реєстрації речових прав.

На цю ж тему і з цими ж спікерами успішно пройшов семінар 1 червня у Запоріжжі. Перший день літа став насиченим та цікавим для учасників заходу, які ставили доповідачам гострі питання та отримували корисну інформацію.

Міжобласний семінар у Харкові зібрав 8 червня велику кількість учасників, і не дарма, адже в нотаріусів була можливість поспілкуватися із президентом НПУ **Володимиром Марченком**. З нотаріусами ділились знаннями та досвідом Наталія Саутенко та Наталія Козаєва, розповідаючи про особливості нотаріального посвідчення договорів про поділ нерухомого майна та участь нотаріуса в процедурі державної реєстрації.

Завітав Володимир Марченко і у Житомир, де 12 червня в якості доповідача семінару розповів про перспективи розвитку нотаріату та діяльність Нотаріальної палати України щодо захисту професійних прав та інтересів нотаріусів. В свою чергу, Дмитро Кирилюк висвітлив найактуальніші проблеми нотаріальної практики та презентував короткий огляд перспективних нововведень в нотаріаті.

14 червня відбулось одразу три семінари НПУ у різних куточках України. Столиця вітала гостю з Харкова Олену Чуєву, яка вже традиційно розповіла про актуальні питання спадкового права. А Дмитро Кирилюк у своїй доповіді проаналізував типові помилки, яких припускаються нотаріуси в процесі вчинення нотаріальних дій, та надав цінні поради, як уникати таких помилок.

В той же час у Львові близько 260 нотаріусів з різних областей (Львівської, Київської, Закарпатської, Івано-Франківської) обговорювали зміни в державній реєстрації юридичних осіб з урахуванням положень нового Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю». Знаннями та досвідом з учасниками семінару ділився **Віталій Желінський**, начальник відділу з питань державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців Шевченківської районної в м. Києві державної адміністрації.

Проблеми та перспективи розвитку нотаріату України, актуальні питання, які виникають в роботі нотаріусів при здійсненні державної реєстрації та щодо майнових правовідносин подружжя — таким темам

Практикум

був присвячений семінар у Хмельницькому. Доповідачами на ньому виступили Перший віце-президент НПУ **Ольга Оніщук** та **Олег Простибоженко**, кандидат юридичних наук, голова правління Центру сімейно-правових досліджень, викладач Київського університету права НАН України.

І вже наступного дня, 15 червня, ці доповідачі ділились знаннями з нотаріальною спільнотою у м. Тернопіль. Нотаріусів надзвичайно цікавили питання здійснення функцій державного реєстратора. Як нотаріус може попередити можливі порушення законодавства у сфері держреєстрації? Як вирішувати проблеми, що виникають під час нотаріальної діяльності? На ці питання відповідала Ольга Оніщук, пропонуючи нотаріусам алгоритми дій у різноманітних ситуаціях.

20 червня на семінарі в м. Суми обговорили Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та його застосування в нотаріальній практиці, доповідачем була Наталія Саутенко.

Майже чотири сотні нотаріусів 22 червня підвищили професійний рівень на семінарі у Одесі. Проблемні питання, які виникають при здійсненні контролю у сфері державної реєстрації, узагальнила Наталія Козаєва. А завідувач Шістнадцятої київської державної нотаріальної контори **Марія Шапченко** у своїй доповіді висвітлила особливості оформлення спадщини, проблемні питання, які можуть виникати при цьому, та шляхи їх вирішення.

У семінарі, який відбувся 23 червня в Полтаві, взяли участь нотаріуси із Полтавської, Сумської, Дніпропетровської областей. Про нову редакцію Порядку державної реєстрації речових прав на

нерухоме майно та їх обтяжень розповів **Анатолій Лещенко**, заступник директора Департаменту приватного права, начальник Управління нормативно-правового забезпечення державної реєстрації Міністерства юстиції України. Зміни в процедурі державної реєстрації юридичних осіб та фізосіб-підприємців, а також пов'язані з цим актуальні проблеми, висвітлив Віталій Желінський.

Тема держреєстрації зацікавила і нотаріусів на семінарі у Вінниці, де 14 липня доповідачами виступили Наталія Козаєва та Віталій Желінський.

На адресу Нотаріальної палати України надходить безліч позитивних відгуків від учасників семінарів. Нотаріуси дякують за відмінну організацію, компетентних та цікавих доповідачів, а головне — за інтелектуальну та дружню атмосферу, у якій відбувається підвищення професійного рівня. Зі свого боку, НПУ вдячна нотаріусам за потяг до знань, бажання розвитку та самовдосконалення!

Безкоштовні семінари-практикуми від НПУ тривають, із актуальним розкладом можна ознайомлюватися в розділі «Події» на сайті НПУ.

Доповідач

Олег Простибоженко

«Для мене важливо розуміти, чому представники двох юридичних професій по-різному сприймають і застосовують ті самі законодавчі норми. Участь у семінарах НПУ в якості доповідача — це чудова нагода навчати інших, навчатись самому. Загалом, мені сподобалася віддача аудиторії і те, що семінари не були монологами доповідачів. З вдячністю згадую теплоту та щирість, з якою нас приймали нотаріуси у Хмельницькому та Тернополі»

Голова відділення

Юрій Пилипенко

«У світлі змін, що стосуються державної реєстрації юридичних осіб, у Львові проведено надзвичайно динамічний семінар. В ході жвавого діалогу опрацьовано й обговорено найактуальніші питання. Відтак, нотаріуси отримали важливу й змістовну інформацію та підвищили свій професійний рівень. Як голова відділення НПУ в Львівській області я радий, що наша нотаріальна громада має можливість брати участь в таких цікавих та корисних заходах»

Учасник

Лідія Мірошніченко

«Підвищувати професійний рівень — необхідність, яку диктує високий рівень відповідальності за якість вчинення нотаріальних дій. Я працюю приватним нотаріусом Чорноморського міського нотаріального округу, нещодавно відвідувала семінар в Одесі. Велика подяка НПУ та голові нашого відділення за організацію, а лекторам — за бажання ділитися своїм досвідом, любов до професії, розумний підхід до вирішення складних питань, які виникають на практиці»

На зв'язку з відділеннями

ОЛЕНА БУНЯКІНА: «НПУ ЗАРАЗ РУХАЄТЬСЯ В ПРАВИЛЬНОМУ НАПРЯМКУ»

Наприкінці весни головою відділення Нотаріальної палати України у Дніпропетровській області обрано Олену Бунякіну, приватного нотаріуса Дніпровського міського нотаріального округу. Така повага та визнання від колег цілком заслужені, адже Олена, незважаючи на досить молодий вік, має потужний досвід як нотаріальної практики, так і роботи в сфері нотаріального самоврядування. Юридичну освіту Олена Бунякіна здобула в Одеській національній юридичній академії, має досвід роботи в органах Державної виконавчої служби, отримала право на зайняття адвокатською діяльністю і навіть проходила спеціальну підготовку кандидата на посаду судді, проте справою свого життя обрала нотаріальну практику. З листопада 2009 року Олена працює приватним нотаріусом у м. Дніпро, за цей час неодноразово нагороджувалась почесними грамотами, має різноманітні подяки, є автором статей у професійних виданнях, бере участь у конференціях тощо. Зокрема, стала кращим нотаріусом 2014 року у Дніпропетровській області в номінації «Майбутнє нотаріату», а в 2015 році нагороджена Дипломом лауреата Всеукраїнського конкурсу «Кращий нотаріус»; нагороджена нагрудним знаком НПУ «За високі досягнення у професійній та громадській діяльності». Також Олена Бунякіна представляє нотаріат рідного краю в Громадській раді при ГУ ДФС у Дніпропетровській області. Олена Бунякіна прагне «розворушити» нотаріальну спільноту Дніпропетровщини, підвищити активність нотаріусів у напрямку професійного розвитку, підтримуючи престиж професії та посилюючи рівень довіри громадян до нотаріуса. І ми віримо – такій компетентній та цілеспрямованій голові відділення це вдасться!

— Олено, для початку нашої розмови досить традиційне питання — чому Ви обрали фах юриста, коли відчували потяг до юриспруденції?

— Відповідь на це питання дуже проста. Нічого особливого я не відчула, оскільки в сім'ї дев'ять юристів, близьке оточення батьків на час вибору професії — також юристи, тому було б дивно, якби я обрала іншу професію, аніж юридичну.

— А як доля привела Вас саме у нотаріат?

— А от тут дійсно доля. В 17 років я була вже офіційно працевлаштована. У 18 років працювала співробітником обласного управління юстиції, розпочала з канцелярії, мала намір будувати кар'єру на державній службі. Згодом стала наймолодшим головним спеціалістом відділу державної виконавчої служби України. Дуже поважала свого безпосереднього шефа, вважаю, що саме під його керівництвом набула того досвіду, який став фундаментом для будь-якого напрямку подальшого розвитку. Але державній службі притаманні різкі та несподівані зміни, тому одного дня для мене як члена колективу та команди постало питання: щось в своєму житті змінити чи залишити як є. І тоді у мене з'явився новий вчитель нової

На зв'язку з відділеннями

професії — нотаріус, у якою я вчилась нотаріальній практиці та організації роботи. І навчилась так, що вирішила втілити всі набуті знання на практиці, тому подала документи для складання кваліфікаційного іспиту, який з другої спроби успішно склала.

— Вас не лякало, що професія нотаріуса часто вважається досить одноманітною? І який Ваш погляд зараз, зсередини — чи справді це так?

— Завжди вважала та згодом не змінила власної думки, що професія нотаріуса — найкраща з юридичних професій для жінки. Мінімум пересувань у будь-які погодні умови, максимум можливостей для застосування знань у будь-якій сфері права, середній рівень конфліктних ризиків та комфортні умови роботи, які ти створюєш собі сам і де все залежить від тебе.

Одноманітність або ні — кожен обирає сам для себе. Якщо тобі достатньо досягти досконалості у посвідченні довіреностей та заповітів — то це той рівень, який ти обираєш сам. Якщо тобі цікаві договори купівлі-продажу та спадкові справи — ти робиш ще один крок далі. А от якщо в своїй практиці ти працював і з векселями, і з виконавчими написами, і з депозитом нотаріуса — то це вже ніяка не одноманітність, це вже природна жага дізнаватись щось нове, бажання ставити собі нові задачі та не обирати легких шляхів.

Іноді, дійсно, я відчуваю певну рутину в щоденній праці, але сприймаю це як час для підготовки до чогось нового та складного, до чергової юридичної задачі, яку тобі випаде нагода вирішити. Буває, що я ловлю себе на тому, що деякий час живу в такому очікуванні, і тим солодшим виходить результат роботи.

— Втім, Вас не задовольнила лише нотаріальна практика, адже Ви активно задіяні у професійному самоврядуванні. З чого все почалося?

— В якийсь період часу, коли власна нотаріальна практика досягла певного рівня налагодження, я відчула, що маю час та бажання бути корисною професійній нотаріальній спільноті. Спочатку я написала декілька професійних статей, потім увійшла до складу правління відділення НПУ в Дніпропетровській області, потім до складу методично-консультативної ради з питань нотаріату при головному територіальному управлінні юстиції області, потім до складу Громадської ради при ДФС області.

Ну а цього року виходило так, що наша велика та складна область могла залишитись без голови відділення, оскільки у попереднього голови закінчилися повноваження, і я вирішила, що оскільки дещо знайома з цією роботою зсередини, то з мого боку буде логічним та доцільним балотуватись на цю виборну посаду.

— Бути головою відділення НПУ в Дніпропетровській області — що для Вас означає цей статус?

— Це для мене не є якимось особливим статусом. Це дещо більше організаційної роботи, дещо більше спілкування з колегами, дещо менше вільного часу. «Користь» цього статусу для себе я вбачаю у можливості спілкування із колегами з інших юридичних професій — адвокатами та суддями. Я впевнена, що всі ми, нотаріуси, адвокати та судді, є ланками одного ланцюга, який створений задля захисту прав громадян. Але непоодинокими є випадки, коли одні не розуміють інших, коли треті мають виправляти помилки перших і других, коли нотаріуси як державні реєстратори повинні виконувати рішення суддів та іноді мають із цим певні складнощі.

Впевнена, що більшість проблем непорозуміння, різночитання та недосконалості законодавства можна вирішити саме за допомогою спільного обговорення. І в можливостях такого спільного обговорення, спільних нарад та круглих столів я вбачаю додатковий плюс — як для себе

особисто, так і для спільноти в цілому, адже вирішивши на одному конкретному прикладі одну задачу, в подальшому такий результат можна буде застосовувати і в інших випадках, розповсюджуючи позитивну практику від обласного центру по всій території області.

— А що для Вас найприємніше та найважче у роботі нотаріуса?

— Найприємніше — це слова «дякую, ви мені допомогли», які чуєш від людини, що звертається до тебе за консультацією або вчиненням нотаріальної дії. Найважче — відсутність роботи, коли періодично відчуваєш спад, пов'язаний із загальним спадом економіки. Я завжди важко сприймаю, коли мало роботи, одразу починаю лінитися в усьому. Казати про те, що важким є недосконалість законодавства, скарги або перевірки — не буду, оскільки це є нормальною складовою будь-якої професії, і я відношусь до цього як до робочого процесу.

— Коли є можливість відпочити від роботи, як проводите дозвілля?

— Найчастіше свою відпустку я планую під час загальнодержавних свят, коли знаю, що мало кому необхідний нотаріус — всі вихідні. Люблю подорожувати, побувала у понад п'ятнадцяти країнах світу та не хочу на цьому зупинятись. Колись поставила собі на меті кожного разу відвідувати нову країну, але визначилась, що найкращим відпочинком для мене є морське узбережжя, тому намагаюсь обирати саме «морські місця».

Дуже допомагає переключитись моє хобі — інтелектуальна гра «Мафія». Не можу сказати, що граю в неї професійно, оскільки не маю мети отримувати якісь призові місця в чемпіонатах, проте точно знаю, що після важкого робочого дня саме під час гри я позбавляюсь наслідків стресу та починаю думати не нормами законів, а за законами логіки та поведінки людей.

— Олено, Ви — одна з наймолодших голів обласних відділень НПУ. Чи вважаєте Ви, що в нотаріаті України зараз достатньо молоді?

— Мені не звикати бути наймолодшою у професійній сфері. На сьогодні в професії багато молодих людей, які професійні, самодостатні та достойні. Це приємно!

Взагалі, вважаю, що у будь-якій професії має бути присутній баланс між людьми молодими та досвідченими, оскільки яким би розумним ти не був, а мудрість, в тому числі професійна, приходить з роками та з півмільйонним реєстровим номером вчинених за життя нотаріальних дій.

Наразі трохи зупинилось поповнення рядів нотаріусів молодими людьми, оскільки давно не проводився кваліфікаційний іспит, проте впевнена, що найближчим часом ми будемо знайомитись з новими молодими колегами, які пройшли важкий шлях від помічника до нотаріуса.

— Чи є якісь особистості українського нотаріату, на досвід яких Ви як професіонал та очільник відділення спираєтесь, до чієї думки дослухаєтесь та які є вашими гуру в нотаріаті?

— Мабуть, гуру в нотаріаті для мене — це Олена Чуєва. Її дописи в професійній групі на Facebook та публікації в професійних виданнях я ніколи не пропускаю. Вважаю її спеціалістом, який не просто виконує функції нотаріуса в момент звернення особи до неї, а фахівцем, здатним передбачити наслідки дій, відстояти, якщо є на те потреба, в суді свою точку зору, а також ще й навчити колег тому, що вміє сама.

На зв'язку з відділеннями

— Як Ви вважаєте, яка основна роль нотаріального самоврядування на місцях, тобто, головна функція та місія відділень НПУ?

— Втілювати в життя напрацювання активу нотаріусів України, які працюють в робочих групах та комісіях НПУ, генерувати нові ідеї, вживати заходів щодо підвищення престижу професії серед громадян.

— Які із принципів та засад роботи вашого відділення Ви залишите, а що плануєте нового привнести?

— Головні принципи — гласність, прозорість та єдність. Це все є і в цьому нічого не потрібно змінювати. Одним з головних підходів в роботі вважаю підтримання належного професійного рівня нотаріусів та престижу нашої професії, підвищення рівня довіри громадян до нотаріуса.

В цьому напрямку дуже добре зараз працює головний офіс Нотаріальної палати України, тому задача відділення втілювати в життя наявні напрацювання та сприяти на регіональному рівні. На мій погляд, НПУ зараз рухається в правильному напрямку та пришвидшує темп зростання авторитету, тому це було одним із аргументів для мене при вирішенні питання особистої участі у професійному самоврядуванні.

— А чого, на Вашу думку, зараз не вистачає нотаріальній громаді Дніпропетровщини?

— Нотаріальна громада Дніпропетровщини відзначається деякою пасивністю у питаннях самоврядування. Дуже мало колег, які дійсно мають бажання бути задіяними в організації заходів, в популяризації професії та підвищенні її престижу, в бажанні ділитись досвідом. При цьому, професійний рівень нотаріусів Дніпропетровської області дуже високий: серед нас є кандидати юридичних наук, нотаріуси із стажем роботи понад 20 років, викладачі вищих навчальних закладів, молоді завідувачі держнотконтор, особи із особистими організаційними талантами. Сподіваюсь, що найближчим часом Дніпропетровщина займе більш активну позицію в питаннях нотаріального самоврядування.

— Чи можете відзначити особливості нотаріальної практики у Дніпропетровській області — яких дії найпопулярніші?

— Певних особливостей не знаходжу, життя області поєднує в собі і промисловість, і сільське господарство, і великий бізнес, і звичний уклад життя. Люди продають та купують житло, їдуть на відпочинок, засновують господарські товариства, вирощують врожай, беруть кредити... І це все — за допомогою нотаріусів Дніпропетровщини!

— У червні Ви вперше із правом голосу взяли участь у засіданні Ради НПУ, але досвід роботи в Раді вже має чималий. Олено, які Ваші враження від такого спілкування з колегами?

— Співпраця та спілкування завжди були конструктивними та професійними. Втім, на мою думку, ефективність роботи Ради під час засідань можна підвищити шляхом попереднього обговорення питань порядку денного та своєчасного висунення пропозицій і зауважень до них. А загальне враження дуже приємне ще й від того, що в одному місці у певний час збираються найдосвідченіші, небайдужі, активні фахівці, які об'єднані одними зусиллями та задачами. В той проміжок часу, поки триває нарада, особливо відчуваєш гордість за професію.

— Чи маєте амбіції щодо того, щоб у майбутньому стати президентом НПУ?

— Ні, тому що я реаліст, і розумію, що президент НПУ має базуватись у Києві, має готувати себе до цієї посади і бути більше політиком, ніж нотаріусом. Мій дім, моя родина, мої близькі, моє життя зосереджені у Дніпрі, це місце, яке виховало мене та в якому я знаю все. Залишити

його — для мене надскладне питання, яке, я сподіваюсь, мені ніколи не доведеться вирішувати. Тому тут питання амбіцій програє питанню комфорту.

— Яких законодавчих змін не вистачає українському нотаріату для якісного реформування (якщо воно потрібне)?

— Я завжди підтримувала шлях розвитку нотаріату через розширення повноважень нотаріуса. Законодавчі ініціативи щодо надання нотаріусам прав державних реєстраторів показали, що нотаріуси не просто здатні виконувати ці функції, а виконують їх професійно і, в комплексі із вчиненням нотаріальних дій, сприяють громадянам у захисті та реалізації їх прав.

Надання функцій реєстрації деяких актів цивільного стану також не буде проблемою і це можливо реалізувати із безпосередніми, притаманними історично функціями нотаріуса. Медіація — взагалі те, що мають робити спільно і нотаріуси, і адвокати. Нотаріат — мирна альтернатива правосуддю. Цей вислів необхідно втілити у життя у всіх його сферах та проявах.

Нотаріальні офіси доступні, комфортні, технічно оснащені. Нотаріуси — це юристи, що відрізняються високим рівнем професіоналізму і досвіду спілкування з людьми. Це база, на яку законодавчо можна покласти багато функцій держави, заощаджуючи при цьому державні кошти та наближуючи корупційні ризики до нуля.

Сподіваюсь, законодавчі ініціативи і надалі будуть скеровані саме на таке реформування. Бо реформувати нотаріат по-іншому не потрібно, він як сталий організм здатний розвиватись та удосконалюватись самостійно, головне не втручатись в нього і не заважати.

**Бесіду вела
Юлія Шешуряк**

Актуально

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В НОТАРІАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ЕКСПЕРТИ ШУКАЛИ РІШЕННЯ НА КОНФЕРЕНЦІЇ, ОРГАНІЗОВАНІЙ НПУ

Перша Всеукраїнська конференція «Основні засади забезпечення кібербезпеки в нотаріальній діяльності», організована Нотаріальною палатою України, відбулася 12 липня 2018 року в Києві.

Доповідачами конференції стали представники Нотаріальної палати України, Міністерства юстиції України, Кіберполіції, СБУ, ДП «НАІС», проекту ЄС «ПРАВО-Justice», Microsoft та інших ІТ-компаній.

«Нотаріуси, виконуючи функцію державного реєстратора, несуть величезну відповідальність, адже мають доступ до державних реєстрів, і в зв'язку з цим виникає питання, як себе захистити від кіберзлочинців», — зазначила, відкриваючи захід, модератор конференції, член Ради НПУ, голова комісії НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності **Наталія Козаєва**.

Держава надала нотаріусам важливу функцію — державне визнання факту виникнення або припинення права власності, в тому

числі, і на об'єкти нерухомості, звернула увагу **Олена Сукманова**, заступник Міністра юстиції з питань державної реєстрації. «Звичайно, ми зараз розуміємо, що механізми, які використовує держава і нотаріуси, не є абсолютно досконалими і тому виникають питання», — зазначила заступник Міністра та підкреслила важливість синхронності законодавчих і технічних ініціатив для забезпечення належного захисту в сфері нотаріальної діяльності.

Олена Сукманова подякувала НПУ за ініціативу обговорення такої актуальної теми, адже «це свідчить про те, що Нотаріальна палата не байдує ставиться до майна громадян, юридичних осіб, інтересів держави».

Актуально

Президент НПУ **Володимир Марченко**, вітаючи учасників конференції, акцентував на основних проблемах, з якими стикаються нотаріуси у сфері кібернетичної безпеки, та необхідності спільного пошуку шляхів їх вирішення. «Для фахового спілкування сьогодні зустрілися найкращі професіонали своєї справи, і ми сподіваємось на велику допомогу як Міністерства юстиції — нашого друга та партнера, так і усіх дотичних професій, з якими НПУ в останні роки активно співпрацює та отримує результати», — зазначив президент НПУ.

Володимир Марченко акцентував на тому, що проведення конференції є промовистим прикладом реалізації меморандумів, які підписує НПУ, зокрема, з Мін'юстом та КНТЕУ, у приміщенні якого відбувся даний захід. Заплановано підписання меморандумів про співробітництво також з Microsoft та іншими партнерами, з метою активно відпрацювання напрямів забезпечення кібербезпеки нотаріальної діяльності.

Проблеми, які виникають при реєстрації власності та бізнесу, — системні, тому потребують системних рішень, вважає керівник Проекту ЄС «ПРАВО-Justice» **Довидаас Віткаускас**. На думку експерта, необхідно розробити дієві механізми для кращого забезпечення безпеки і якості процесу реєстрації, а головне — один тип даних повинен вноситися з використанням відповідних єдиних правил, і це завдання навіть першочерговіше, ніж організація ефективного обміну даними. Керівник Проекту ЄС наголосив на готовності ділитися європейською практикою та досвідом в цій сфері.

Відповідно, про досвід Іспанії та організацію в цій країні Е-нотаріату розповів **Маріано Гарсія Фресно**, заступник керівника аналітичного підрозділу Центрального органу з протидії відмиванню грошей при Нотаріальній палаті Іспанії. Висока захищеність нотаріального процесу в Іспанії гарантується тим, що мережа іспанських ре-

єстрів є локальною, а не використовується через Інтернет, як в Україні.

Комісія НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності постійно привертає увагу колег і фахівців до проблем забезпечення кібербезпеки робочого місця нотаріуса, зокрема, розроблено рекомендації для нотаріусів на випадок критичних ситуацій. Але технологічний прогрес наразі дуже стрімкий, хакери постійно вдосконалюють свої навички та засоби, тому часто законодавець не встигає адекватно відреагувати на потреби часу. Наприклад, державний реєстратор зараз не має повноважень скасувати незаконну дію в реєстрі, а може лише звернутися до правоохоронних органів, але за час проведення розслідування відповідне майно залишається незахищеним. «Належний захист від кіберзлочинців першочергово залежить від самих нотаріусів», — акцентувала Наталія Козаєва.

Виступаючи з доповіддю про нотаріат у фокусі забезпечення державної безпеки в кібернетичній та інформаційній сферах, керівник Ситуаційного центру забезпечення кібербезпеки ДКІБ СБУ **Максим Літвінов** зазначив, що оскільки нотаріуси не досить обізнані в технологічних нюансах кібербезпеки, виникає ряд проблем, для вирішення яких нотаріальній спільноті, державним органам та ІТ-компаніям необхідно терміново шукати спільні рішення.

Особливо зацікавили учасників конференції виступи **Олега Миклашевського, Андрія Мандрика** та інших представників компанії Microsoft — щодо перспектив співпраці для підвищення бізнес-продуктивності та протидії кіберзагрозам робочого місця нотаріуса. Заплановано підписання Меморандуму про співробітництво з НПУ, реалізація якого передбачатиме аудит програмного забезпечення, яке використовують нотаріуси, та подальшу розробку спеціального набору послуг Microsoft саме для нотаріусів. Також представники Microsoft надали нотаріусам реко-

Актуально

мендації щодо роботи з різноманітними програмами на комп'ютері.

Про кібератаки на нотаріусів, практику розслідувань несанкціонованого доступу до реєстрів та методи захисту від втручань розповів **Сергій Прокопенко**, директор ТОВ «Лабораторія комп'ютерної криміналістики» Cyberlab.

Як діяти нотаріусам у разі втручання хакерів, радили представники Департаменту кіберполіції Національної поліції України **Олександр Паламарчук** та **Андрій Врублевський**. На їх думку, у нотаріуса для роботи з реєстрами має бути виділений окремий комп'ютер, з якого не виконуватиметься більше ніяких дій. Також має значення ліцензійність та актуальність програмного забезпечення, обізнаність у виконанні інструкцій по роботі з реєстрами.

Втім, в даному випадку важливий такий аспект, на якому акцентували нотаріуси — учасники конференції: оскільки з реєстрами наразі можливо працювати лише з Windows 7, рекомендація про актуальність ПО та придбання новітньої техніки виглядає суперечливо.

Гостру дискусію викликав виступ начальника відділу безпеки інформації ДП «НАІС» **Георгія Карпова**, який висвітлив окремі аспекти безпеки при роботі з реєстрами. В результаті учасники дійшли думки, що унеможливити зовнішні атаки на реєстри (через Інтернет) можливо лише шляхом виводу реєстрів з Інтернету та створення локальної мережі.

Потерпілим від кіберзлочинів, в тому числі і самим нотаріусам, часто необхідна правова допомога. Про це розповів **Ігор Колесніков**, адвокат, член Ради адвокатів України, заступник голови Комітету НААУ. За його словами, правоохоронні органи зараз зберігають звинувачувальний ухил щодо нотаріусів у справах про хакерські атаки на них.

Технологічні новинки для поліпшення роботи нотаріусів презентував **Владислав Брікс**, один із розробників програми IdReaderBase для зчитування ID-паспортів. Дана програма працює

локально, дозволяє роздруковувати документи та зберігати дані про вже скановані паспорти.

«Так безпечно та просто не було ніколи. Таким ви ще не користувались», — зацікавив нотаріусів **Сергій Синаюк**, керівник компанії «Інтегровані інформаційні технології», який розповів про нову розробку — пристрій під назвою «ЗАСІБ». Переваги пристрою — використання на ОС Linux, високий та принципово інший ступінь захисту даних, компактність, фіксування всіх дій користувача та передавання копій до НПУ. Окрім того, до кінця року на ринку з'явиться новий електронний ключ «Diamond», який зможе працювати з iPhone та матиме сенсорну кнопку для підпису.

«Майбутнє вже тут!», — переконаний Володимир Марченко, говорячи про Е-нотаріат як поєднання безпеки та достовірної інформації. Тому потрібно активно напрацьовувати нормативну базу для створення єдиного електронного реєстру нотаріальних дій з використанням блокчейну та впроваджувати інші технологічні рішення для спрощення роботи нотаріуса, посилення захисту інформації та майна громадян.

Підводячи підсумки конференції, президент НПУ зазначив, що нотаріальній спільноті необхідно знайти спільне рішення щодо захисту від кібератак. Зокрема, на законодавчому рівні нотаріусу як реєстратору мають бути надані повноваження або скасовувати незаконну реєстрацію, або ж блокувати можливість здійснення дій з майном на час розслідування. «Не кожен нотаріус сам має перейматися, як себе захистити від кібератак, а саме НПУ повинна захищати усіх нотаріусів», — резюмував Володимир Марченко.

Пропозиції, висловлені під час конференції, будуть опрацьовані НПУ для пошуку оптимального та ефективного рішення щодо забезпечення кібербезпеки в нотаріальній діяльності.

Під час конференції проводилась онлайн-трансляція на YouTube, переглянути яку можна за посиланням tinyurl.com/NPULive

Спорт

ЄДНАННЯ ЗАРАДИ СПІЛЬНОЇ МЕТИ: КОМАНДА НПУ ВИБОРОЛА СРІБЛО НА МІЖНАРОДНІЙ НОТАРІАЛЬНІЙ ОЛІМПІАДІ

**Ольга Грибанова,
приватний нотаріус
Запорізького міського
нотаріального округу**

Теплий сонячний ранок в Польщі зустрів учасників з 11 країн на XVI Міжнародній нотаріальній Олімпіаді. Спортсмени-нотаріуси прибули з України, Чехії, Угорщини, Словаччини, Румунії, Болгарії, Білорусії, Вірменії, Туреччини, Росії. Окрім яскравих спортивних баталій, на учасників чекали зустрічі зі старими друзями, нові знайомства, обмін позитивними емоціями.

Команда Нотаріальної палати України була представлена двадцятьма сімома учасниками з різних областей: Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Київської, Полтавської, Львівської, Одеської, Тернопільської, Харківської, Чернігівської, а також міста Києва.

Три дні олімпіади з 25 травня по 27 травня 2018 року були наповнені наполегливою боротьбою за найкращий результат, траплялись, звісно, гіркі моменти розчарувань, але переважали щасливі хвилини радості і захоплення. А головне, що в усіх видах спорту, незалежно від того, на чиєму боці перемога, лейтмотивом була повага до суперника.

На жаль, цьогоріч не приїхала на олімпіаду наша золота футбольна збірна. Поважних причин у команди було багато, одна з них — обмеження в кількості учасників, і якщо минулого року нас було 50, то тепер лише 27 осіб. А футбольна команда складається, як мінімум, з 15 осіб... Попри це, всі учасники команди НПУ відчували підтримку колег, які залишилися в рідній Україні, тому боролися за нагороди з подвійною силою та були заряджені на переможний результат!

Спорт

Золоті медалі в скарбничку команди НПУ принесли:

- Світлана Процюк, Запоріжжя — шахи;
- Сергій Матвієнко, Чернігів — підняття гирі;
- Іван Усик, Волинь — стрибки у висоту;
- Ольга Прокоф'єва, Чернігів — підняття гантелі;
- Оксана Хомич, Дніпро — теніс/45+;
- Сергій Матвієнко, Чернігів; Ольга Прокоф'єва, Чернігів; Олена Верповська, Київ; Сергій Климчук, Біла Церква; Віталій Теплюк, Біла Церква — перетягування каната.

Срібло для команди НПУ здобули:

- Олена Маковецька, Херсон — плавання 200 м, вільний стиль;
- Олена Баранова, Одеса — шахи;
- Ольга Грибанова, Запоріжжя — теніс/45+;
- Ірина Шестопалова, Київ — мікс;
- Володимир Коваленко, Чернігів — мікс;
- Руслана Ричок, Київ — настільний теніс;
- Ольга Кравченко, Київська обл. — стрибки у висоту;
- Олена Верповська, Київ; Марічка Момот, Львів; Ольга Кравченко, Київська об-

ласть; Ольга Грибанова, Запоріжжя; Олена Маковецька, Херсон; Руслана Ричок, Київ; Ірина Шестопалова, Київ — конкурс «Співати кожен може».

Бронзові нагороди команди НПУ:

- Олена Маковецька, Херсон — плавання 50 м, вільний стиль;
- Наталія Карнарук, Полтава — плавання 200 м, вільний стиль;
- Юрій Тосун, Київ — шахи;
- Анатолій Гричанівський, Тернопіль — настільний теніс;
- Ірина Шестопалова, Київ, та Іван Усик, Волинь — стрибки в довжину.

Спорт

Можливо, просте пере-рахування результатів виглядає досить буденно, але за цим — потужний вир емоцій: пристрасть, надія, віра, посмішки крізь біль, захват перемоги. Олімпіада стала для нас коротким, але яскравим відрізком життя, в якому незмінне гасло — «За команду НПУ, за Україну!»

Отже, команда НПУ гідно представила нотаріальну спільноту України на спортивній міжнародній арені та здобула 2-ге командне місце. Впевнена, що президент НПУ Володимир Марченко, тримаючи в руках трофей срібних призерів, надзвичайно пишався нашою збіркою! В нашій команді так було завжди: один за всіх, всі за одного!

Ми завжди були на висоті, незалежно від того, яке місце займала команда. Згадаймо ці результати: 2009 рік — з 16 команд Україна посіла 13 місце; 2010 рік — з 17 команд ми були четвертими; 2011 рік — з 18 команд ми п'яті; 2012 рік для нас став золотим; 2013-й приніс п'яте місце; 2014 року

Олімпіада не проводилася; а в 2015-му знову золото було наше; 2016 рік — п'яте місце; 2017-й — друге місце; 2018 рік — друге місце.

Цього року нас знову обійшла білоруська збірна команда. У них багато першокласних легкоатлетів, особливо вражають помічники нотаріусів. Вважаю, що і в нашу збірну варто включати помічників нотаріусів, які на високому рівні займаються легкою атлетикою.

У команді НПУ завжди раді новачкам! В цьому році новими учасниками стали, зокрема, Олена Баранова з Одеси та Юрій Тосун із Києва, які відразу увійшли в шахову гру як гідні суперники. Також вперше взяв участь Віталій Теплюк (Бровари), легкоатлет, який пробував себе на довгих дистанціях, відмінно перетягував канат і не підвів команду. Ольга Прокоф'єва виявилася найсильнішою дівчиною на олімпіаді, а виступала вперше! Гідною була участь і Анатолія Гричанівського, який давно не

з'являвся на олімпійському майданчику. А ще вперше на олімпіаді побувала Тетяна Левенець, голова відділення НПУ в Одеській області. Думаю, після перебування в такій насиченій спортивній атмосфері для неї спорт став частиною життя.

Окремий чудовий спогад — наша участь в конкурсі «Співати може кожен». Виступ команди НПУ був феєричним, «червоного танго» отримало приз глядацьких симпатій. З нами робили фото на пам'ять, висловлювали слова захоплення, і навіть ходили чутки, що «виступають професіонали». Правду кажуть: талановиті люди — талановиті в усьому!

Спорт, гумор, гарний настрій — це те, що єднає нас назавжди. А головний здобуток спортсменів НПУ — не трофеї та медалі, а сама команда, колектив людей, особистостей, котрі ціною спільних зусиль принесли переможний результат. Олімпіада дала нотаріусам безцінний досвід єднання заради єдиної мети!

Гаряча лінія

ПИТАННЯ

У витязі з ДЗК на земельну ділянку, яка належить п'ятьом фізичним особам на праві спільної часткової власності, всім власникам у графі «Документ, що посвідчує право» записаний тільки один державний акт, хоча кожен зі співвласників має свій. Держгеокадастр видав довідку, у якій зазначено, що внести зміни до відомостей ДЗК з метою визначення кожному з п'яти власників земельної ділянки окремого бланку державного акту технічно немає можливості. На цій земельній ділянці розташовано житловий будинок, який теж належить усім цим особам. Чи можна виправити відомості в ДЗК? Чи є такий витяг коректним?

ВІДПОВІДЬ

Відповідно до статті 120 Земельного кодексу України у разі набуття права власності на жилий будинок, будівлю або споруду кількома особами — право на земельну ділянку визначається пропорційно до часток осіб у праві власності жилого будинку, будівлі або споруди. Тобто у разі наявності спільної часткової власності на будинок декількох власників, такі власники набувають право спільної часткової власності на земельну ділянку, на якій розташований цей будинок.

Згідно з частиною 8 статті 24 Закону України «Про Державний земельний кадастр» Витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку видається на підтвердження державної реєстрації земельної ділянки. Витяг містить всі відомості про земельну ділянку, внесені до Поземельної книги (перелік таких відомостей закріплений у статті 25 Закону України «Про Державний земельний кадастр»).

Порядок виправлення помилок, допущених при веденні Державного земельного кадастру, закріплений в статті 37 Закону України «Про Державний земельний кадастр», відповідно до якої фізична або юридична особа у разі виявлення у витязі, довідці з ДЗК, викопіюванні з картографічних матеріалів ДЗК технічної помилки (описка, друкарська, граматична, арифметична чи інша помилка), допущеної органом, що здійснює ведення ДЗК, письмово повідомляє про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, який перевіряє відповідність відомостей ДЗК інформації, що міститься в документах, які стали підставою для внесення цих відомостей. Якщо факт невідповідності підтверджено, орган, що здійснює ведення ДЗК, безоплатно виправляє допущену помилку в день надходження повідомлення та не пі-

зніше наступного дня повідомляє про це заінтересованих осіб.

Слід також зазначити, що відповідно до пункту 12 Порядку ведення ДЗК, затвердженого постановою КМУ від 17 жовтня 2012 року № 1051, відомості Державного земельного кадастру є офіційними і вважаються об'єктивними та достовірними, якщо інше не доведено судом.

ПИТАННЯ

У особи, яка звернулася до нотаріуса з метою посвідчення договору іпотеки майнових прав на нерухоме майно, є договір про участь у фонді фінансування будівництва; свідоцтво про участь у фонді фінансування будівництва; договір відступлення майнових прав; кредитний договір з банком. Які ще необхідно витребувати документи для посвідчення вищезазначеного договору? Чи повинен нотаріус перевіряти законність будівництва і на підставі чого?

ВІДПОВІДЬ

Згідно з положеннями частини першої статті 575 Цивільного кодексу України іпотекою є застава нерухомого майна, що залишається у володінні заставодавця або третьої особи. Стаття 576 Цивільного кодексу України визначає, що предметом застави може бути будь-яке майно (зокрема річ, цінні папери, майнові права), що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернене стягнення.

Предметом іпотеки може бути об'єкт незавершеного будівництва, майнові права на нього, інше нерухоме майно, яке стане власністю іпотекодавця після укладення іпотечного договору, за умови, що іпотекодавець може документально підтвердити право на набуте ним у власність відповідне нерухоме майно у майбутньому. Це положення закріплене одночасно в статтях 5 та 16 Закону України «Про іпотеку» та в статті 4 Закону України «Про заставу».

Відповідно до статті 55 Закону України «Про нотаріат», угоди про відчуження та заставу майна, що підлягає реєстрації, посвідчуються за умови подання документів, що підтверджують право власності на майно, що відчужується або заставляється, або за наявності державної реєстрації права власності на таке майно у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

У разі застави майбутнього майна або створення забезпечувального обтяження в майбутньому майні нотаріусу надаються документи, що підтверджують наявність прав на на-

буття такого майна у власність у майбутньому.

Так само, положеннями Закону України «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати» передбачено, що іпотечний договір, предметом іпотеки за яким є майнові права на нерухомість, будівництво якої не завершено, посвідчується нотаріусом на підставі документів, що підтверджують майнові права на цю нерухомість.

Слід зазначити, що правові та організаційні засади залучення коштів фізичних і юридичних осіб в управління з метою фінансування будівництва житла та особливості управління цими коштами, а також договірне регулювання взаємовідносин забудовника, управителя фонду фінансування будівництва, установника та довірителя фонду визначає Закон України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю».

ПИТАННЯ

Згідно ч. 1 ст. 1241 Цивільного кодексу України малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацездатні діти спадкодавця, непрацездатна вдова (вдівець) та непрацездатні батьки спадкують, незалежно від змісту заповіту, половину частки, яка належала б кожному з них у разі спадкування за законом (обов'язкова частка). В ЦКУ додається, що офіційне тлумачення даного положення щодо права повнолітніх непрацездатних дітей спадкодавця на обов'язкову частку у спадщині слід дивитися у рішенні Конституційного Суду України № 1-рп/2014 від 11.02.2014.

Спадкоємець за заповітом заперечує видачу свідоцтва на обов'язкову частку успадщини повнолітній, непрацездатній доньці спадкодавця (пенсіонеру за віком) та стверджує, що донька права на неї не має так як не є інвалідом будь-якої черги, згідно рішення КСУ, який вирішив: в аспекті конституційного звернення положення частини першої статті 1241 ЦКУ щодо права повнолітніх непрацездатних дітей спадкодавця на обов'язкову частку у спадщині необхідно розуміти так, що таке право мають, зокрема, повнолітні діти спадкодавця, визнані інвалідами в установленому законом порядку, незалежно від групи інвалідності.

Отже, в рішенні КСУ, на яке посилається спадкоємець за заповітом, ключовими є фрази: «в аспекті конституційного звернення» і «право мають, зокрема...»? Конституційне звернення стосувалося

Гаряча лінія

віднесення інвалідів III групи до спадкоємців обов'язкової частки. КСУ ухвалив рішення щодо саме цих осіб (зокрема), не встановивши виключний перелік всіх випадків, коли діти відносяться до спадкоємців обов'язкової частки. Але спадкоємець за заповітом проти видачі обов'язкової частки іншій доньці (тому що вона не є інвалідом) і погрожує оскаржити моє свідоцтво у суді, посилаючись на це рішення КСУ. Як правильно діяти нотаріусу?

ВІДПОВІДЬ

Згідно з положеннями статті 69 Закону України «Про нотаріат» нотаріус при видачі свідоцтва про право на спадщину за заповітом перевіряє факт смерті спадкодавця, наявність заповіту, час і місце відкриття спадщини, склад спадкового майна. Нотаріус також перевіряє коло осіб, які мають право на обов'язкову частку у спадщині.

Згідно з підпунктом 5.5. пункту 5 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій при видачі свідоцтва про право на спадщину за заповітом нотаріус має обов'язково з'ясувати наявність спадкоємців, які мають право на обов'язкову частку у спадщині, перелік яких визначено у статті 1241 Цивільного кодексу України.

Відповідно до частини 1 статті 1241 Цивільного кодексу України малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацездатні діти спадкодавця, непрацездатна вдова (вдівець) та непрацездатні батьки спадкують, незалежно від змісту заповіту, половину частки, яка належала б кожному з них у разі спадкування за законом (обов'язкова частка).

Згідно з частиною 4 статті 1 Закону України «Про прожитковий мінімум» до осіб, які втратили працездатність, відносяться особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку, особи, які досягли пенсійного віку, що дає право на призначення пенсії на пільгових умовах, та непрацюючі особи, визнані особами з інвалідністю в установленому порядку.

Абзац 17 частини 1 статті 1 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» визначає, що непрацездатні громадяни — особи, які досягли встановленого статтею 26 цього Закону пенсійного віку, або особи з інвалідністю, у тому числі діти з інвалідністю, а також особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника відповідно до закону. Детальна градація вікового цензу міститься у нормі статті 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Згідно з абзацом 2 підпункту 5.9. пункту 5 глави 10 розділу II Порядку

вчинення нотаріальних дій право на обов'язкову частку у спадщині не залежить від згоди інших спадкоємців, волі спадкодавця та не пов'язане зі спільним проживанням спадкодавця й осіб, які мають право на обов'язкову частку.

Отже, якщо донька досягла пенсійного віку, визначеного статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», то вона має право на обов'язкову частку у спадщині незалежно від волі іншої спадкоємиці.

ПИТАННЯ

Чи можливо скласти одну анкету за результатами здійснення ідентифікації, верифікації та вивчення клієнта при проведенні фінансових операцій, якщо нотаріусом посвідчується одночасно три договори купівлі-продажу (будинку, присадибної ділянки та земельної ділянки для ведення особистого селянського господарства), та вказати у цій анкеті, що посвідчено три окремі договори за відповідними реєстраційними номерами, із зазначенням суми кожного окремого договору? Чи потрібно до кожного із трьох договорів складати окремі анкети?

ВІДПОВІДЬ

Згідно з частиною 15 статті 9 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» ідентифікація клієнта не є обов'язковою у разі проведення фінансової операції особами, які раніше були ідентифіковані; укладення правочинів між банками, зареєстрованими в Україні.

Відповідно до пункту 12 Глави III Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України (затвердженого наказом Мін'юсту від 18.06.2015 № 999/5), ідентифікація клієнта не є обов'язковою у разі проведення фінансової операції особами, які раніше були ідентифіковані та верифіковані згідно з вимогами вищевказаного Закону.

При проведенні ідентифікації, верифікації та вивчення клієнта суб'єкт первинного фінансового моніторингу складає анкету, яка є його внутрішнім документом, говориться в пункті 26 Глави III вищевказаного Положення. Відповідно до статті 8 вищевказаного Закону, виконання обов'язків суб'єкта первинного фінансового моніторингу

забезпечується нотаріусами у разі, якщо вони задіяні у фінансовій операції для свого клієнта щодо купівлі-продажу нерухомості.

У разі посвідчення вказаних договорів, сторонами яких є одні й ті ж самі особи, які вже раніше були ідентифіковані, вбачається можливим складення однієї анкети щодо кожного з клієнтів із зазначенням необхідної інформації стосовно договорів, сторонами яких вони є.

ПИТАННЯ

Чи можливо посвідчувати договір міни частками у праві спільної часткової власності на нерухоме майно без виділу таких часток в натурі, або договір міни частки у праві спільної часткової власності на об'єкт нерухомого майна?

ВІДПОВІДЬ

Відповідно до статті 716 Цивільного кодексу України до договору міни застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, положення про договір поставки, договір контрактації або інші договори, елементи яких містяться в договорі міни, якщо це не суперечить суті зобов'язання.

За договором міни кожна із сторін згідно з положеннями статті 715 Цивільного кодексу України зобов'язується передати другій стороні у власність один товар в обмін на інший. Кожна із сторін договору міни є продавцем того товару, який він передає в обмін, і покупцем товару, який він одержує взамін. Договором може бути встановлена доплата за товар більшої вартості, що обмінюється на товар меншої вартості. Право власності на обмінювані товари переходить до сторін одночасно після виконання зобов'язань щодо передання майна обома сторонами, якщо інше не встановлено договором або законом.

Згідно з положеннями підпункту 5.5 пункту 5 глави 1 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій правила щодо реалізації переважного права купівлі частки у праві спільної часткової власності не застосовуються при посвідченні договорів міни. Чинним законодавством не заборонено укладання договорів міни, предметом яких виступають чи об'єкти нерухомого майна, чи частки у праві спільної часткової власності на нерухоме майно.

ПИТАННЯ

Змінено кадастровий номер на земельну ділянку у зв'язку з допущенням помилки при його присвоєнні. У державному акті на право власності

Гаряча лінія

на земельну ділянку зазначений старий кадастровий номер. У ДРПП відкритий розділ на земельну ділянку за старим кадастровим номером, зареєстровано право власності та інше речове право — оренда на підставі заяви орендаря. Власник земельної ділянки помер. Спадкоємці надали витяг із ДЗК на земельну ділянку у якому зазначено вже новий кадастровий номер та відсутня інформація про оренду землі. Також надано підтвердження щодо зміни кадастрового номеру. Як діяти в нотаріусу в такому випадку?

ВІДПОВІДЬ

Статтю 79¹ Земельного кодексу України передбачено, що земельна ділянка може бути об'єктом цивільних прав виключно з моменту її формування та державної реєстрації права власності на неї. Земельна ділянка вважається сформованою з моменту присвоєння їй кадастрового номера. Сформовані земельні ділянки підлягають державній реєстрації у Державному земельному кадастрі. Державна реєстрація речових прав на земельні ділянки здійснюється після державної реєстрації земельних ділянок у ДЗК.

Відповідно до статті 16 Закону України «Про Державний земельний кадастр» земельній ділянці, відомості про яку внесені до ДЗК, присвоюється кадастровий номер. Кадастровий номер земельної ділянки є її ідентифікатором у ДЗК, система кадастрової нумерації земельних ділянок є єдиною на всій території України. Відповідно до пункту 29 Порядку ведення державного земельного кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 17 жовтня 2012 року № 1051, кадастровим номером земельної ділянки є індивідуальна, що не повторюється на всій території України, послідовність цифр та знаків, яка присвоюється земельній ділянці під час її державної реєстрації і зберігається за нею протягом усього часу існування.

Слід зазначити, що кадастровий номер присвоюється земельній ділянці незалежно від форми власності. У разі переходу права власності на земельну ділянку від однієї особи до іншої, виникнення інших, крім права власності, речових прав на земельну ділянку, зміни речових прав на земельну ділянку, інших відомостей про неї кадастровий номер не змінюється. Скасуюється кадастровий номер лише у разі скасування державної реєстрації земельної ділянки.

Порядок виправлення помилок, допущених при веденні ДЗК, закріплений в статті 37 Закону України «Про Державний земельний кадастр», від-

повідно до якої фізична або юридична особою у разі виявлення у витязі/довідці із ДЗК, викопіюванні з картографічних матеріалів Державного земельного кадастру технічної помилки (описка, друкарська, граматична, арифметична чи інша помилка), допущеної органом, що здійснює ведення ДЗК, письмово повідомляє про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, який перевіряє відповідність відомостей ДЗК інформації, що міститься в документах, які стали підставою для внесення цих відомостей. Якщо факт невідповідності підтверджено, орган, що здійснює ведення ДЗК, безоплатно виправляє допущену помилку в день надходження повідомлення та не пізніше наступного дня повідомляє про це заінтересованих осіб.

Щодо внесення змін до записів Державного реєстру прав слід зазначити, що відповідно до частини 5 статті 12 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» відомості Державного реєстру прав вважаються достовірними, доки їх не скасовано у порядку, передбаченому законом. У разі, якщо помилка в реєстрі впливає на права третіх осіб, зміни до Державного реєстру прав вносяться на підставі відповідного рішення суду.

Порядок скасування записів про державну реєстрацію прав на підставі рішення суду про скасування документів, на підставі яких проведено державну реєстрацію прав до 01 січня 2013 року, або на підставі рішення суду про скасування записів про державну реєстрацію прав, закріплених в статті 26 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

ПИТАННЯ

Батько, який залишив заповіт на все майно на сина, помер 28.07.2017. Також у померлого залишилась дружина 05.10.1960 року народження. Син звернувся за видачею свідоцтва про право на спадщину за заповітом після спливу 6-місячного строку 09.02.2018. У дружини померлого є пенсійне посвідчення, в якому вказано, що пенсія призначена за віком. Чи є у неї право на обов'язкову частку у спадщині?

ВІДПОВІДЬ

Згідно з положеннями статті 69 Закону України «Про нотаріат» нотаріус при видачі свідоцтва про право на спадщину за заповітом перевіряє факт смерті спадкодавця, наявність заповіту,

час і місце відкриття спадщини, склад спадкового майна. Нотаріус також перевіряє коло осіб, які мають право на обов'язкову частку в спадщині.

Згідно з підпунктом 5.5. пункту 5 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій при видачі свідоцтва про право на спадщину за заповітом нотаріус має обов'язково з'ясувати наявність спадкоємців, які мають право на обов'язкову частку у спадщині, перелік яких визначено у статті 1241 Цивільного кодексу України. Малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацездатні діти спадкодавця, непрацездатна вдова (вдівець) та непрацездатні батьки спадкують, незалежно від змісту заповіту, половину частки, яка належала б кожному з них у разі спадкування за законом.

Згідно з частиною 4 статті 1 Закону України «Про прожитковий мінімум» до осіб, які втратили працездатність, відносяться особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку, особи, які досягли пенсійного віку, що дає право на призначення пенсії на пільгових умовах, та непрацюючі особи, визнані особами з інвалідністю в установленому порядку. Водночас звертаємо увагу, що абзац 17 частини 1 статті 1 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» визначає, що непрацездатні громадяни — особи, які досягли встановленого статтею 26 цього Закону пенсійного віку, або особи з інвалідністю, у тому числі діти з інвалідністю, а також особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника відповідно до закону.

Відповідно до положень статті 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» особи мають право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років. У свою чергу, до досягнення вказаного віку право на пенсію за віком мають жінки 1961 року народження і старші після досягнення ними такого віку: «59 років 6 місяців — які народилися з 1 жовтня 1960 року по 31 березня 1961 року».

Отже, дружина 05 жовтня 1960 року народження на момент смерті спадкодавця, а саме 28 липня 2017 року, досягла віку 56 років 9 місяців, з чого слідує, що дружина спадкоємця на момент відкриття спадщини не була непрацездатною особою за віком, тому не має права на обов'язкову частку у спадщині.

Документи

КОДЕКС правил професійної етики нотаріусів України

Затверджений 20 квітня 2018 року Черговим З'їздом нотаріусів України

I. Принципи, правила професійної етики та організації нотаріату.

1.1. Правила, що містяться в цьому Кодексі (далі – Кодекс), розроблені відповідно до Конституції України, Закону України «Про нотаріат», інших нормативно-правових актів, Статуту Нотаріальної палати України (далі — Статут НПУ), Кодексу професійної етики та правил організації нотаріату, затвердженого Асамблеєю нотаріатів-членів МСЛН у Лімі 08 жовтня 2013 року.

Правила цього Кодексу повинні мати безумовний характер їх дотримання та виконання кожним нотаріусом. Положення, що містяться в цьому Кодексі і не передбачені законодавством України, повинні виконуватися як етичні правила Нотаріальної палати України (далі- НПУ), оскільки вони виражають етичний зміст нотаріальної діяльності.

1.2. Метою цього Кодексу є здійснення нотаріальної діяльності з максимальною користю для суспільства та нотаріуса, шляхом об'єднання етичних цінностей та надаючи їм характеру етичних правил, якими нотаріус повинен керуватися, виконуючи свої професійні обов'язки. Цей Кодекс регулює беззаперечне дотримання встановлених правил поведінки нотаріуса і санкції за їх порушення.

1.3. Принципи професійної етики нотаріуса — правила поведінки нотаріуса у суспільстві та у спілкуванні в рамках професійної діяльності, а також у відносинах з громадянами, іншими нотаріусами, професійним об'єднанням нотаріусів, працівниками нотаріату, органами влади тощо.

Цей Кодекс визначає загальні правила щодо поведінки нотаріуса при здійсненні ним своїх професійних обов'язків та у відносинах у суспільстві.

1.4. Цей Кодекс є обов'язковим для нотаріусів, їх помічників, консультантів державних нотаріальних контор та архівів.

1.5. Порушення Кодексу тягне за собою відповідальність у порядку, передбаченому Законом України «Про нотаріат», Статутом НПУ, цим Кодексом та іншими законодавчими актами.

II. Правила поведінки нотаріуса при здійсненні ним своїх професійних обов'язків та у відносинах у суспільстві.

Професійна етика поведінки нотаріуса України ґрунтується на принципах:

2.1. Публічності

Публічність нотаріальної діяльності полягає у вчиненні нотаріусом нотаріальних дій та наданні правової допомоги в межах делегованих йому державою повноважень.

Саме публічне визнання вчинених нотаріусом нотаріальних дій надає їм особливої доказової та виконавчої сили на майбутнє та не потребує жодних додаткових доказів, крім випадків, коли судовим рішенням дії нотаріуса визнані протиправними.

2.2. Незалежності

Незалежність нотаріуса під час вчинення нотаріальних дій та/або надання правової допомоги передбачає його свободу від будь-якого стороннього впливу чи тиску, неправомірного втручання у його діяльність.

З метою дотримання цього принципу у своїй професійній діяльності нотаріус зобов'язаний уникати будь-якого незаконного впливу на його професійну діяльність, протистояти будь-яким незаконним способам тиску на незалежність, бути принциповим у виконанні своїх професійних обов'язків, відстоюванні професійних прав та їх ефективному застосуванні в інтересах учасників правовідносин.

Нотаріус зобов'язаний не допускати у своїй професійній діяльності компромісів, які негативно вплинули б на його професійний імідж, ставлячи за мету отримання благ від керівництва, органів державної влади, третіх осіб або учасників нотаріального процесу, якщо такі компроміси суперечать вимогам закону і перешкоджають належному наданню правової допомоги.

Нотаріус не повинен керуватися вказівками інших осіб стосовно змісту, форм, методів, послідовності та часу здійснення його професійних прав та обов'язків, якщо вони суперечать закону і його професійній уяві про оптимальний варіант виконання власних професійних дій.

Нотаріус повинен уникати впливу на сторони та їх дискримінації.

2.3. Законності

У своїй професійній діяльності нотаріус зобов'язаний дотримуватися чинного законодавства України, сприяти утвердженню та практичній реалізації принципів верховенства права та законності, застосовувати всі свої знання і професійну майстерність для належної охорони та захисту прав та законних інтересів фізичних, юридичних осіб та держави.

Документи

Нотаріус не може надавати фізичним і юридичним особам поради, свідомо спрямовані на скоєння ними правопорушень, або іншим чином умисно сприяти їхньому скоєнню.

Дії нотаріуса повинні відповідати законності та не допускати шахрайства і нанесення шкоди особам; документи, які він складає або в складанні, яких він бере участь, користуються презумпцією вірогідності (автентичності) в силу закону.

Нотаріус має здійснювати свої повноваження зі знанням справи у застосуванні закону та у всіх проявах своєї професійної діяльності, шукаючи правову форму задоволення суспільних та приватних інтересів, задля яких він залучається.

2.4. Доступності

Принцип доступності отримання правової допомоги нотаріуса або вчинення ним нотаріальних дій полягає у зручному та доступному розташуванні робочого місця нотаріуса (нотаріальної контори) для можливих звернень заінтересованих осіб, а також обов'язок нотаріуса вчинити нотаріальну дію за зверненням заінтересованої особи, крім випадків, коли вчинення такої дії суперечить положенням чинного законодавства, з метою забезпечення охорони та захисту прав, свобод та інтересів особи.

2.5. Безпосередності

Безпосередність здійснення нотаріальної діяльності передбачає виключно особисте та власноручне підписання документів, які видаються ним в результаті вчинення нотаріальної дії з прикладенням власної гербової печатки.

2.6. Неупередженості

Нотаріус у своїй роботі має бути неупередженим по відношенню до осіб, які звертаються до нього у зв'язку із його професійною діяльністю, з метою збереження їхньої юридичної безпеки.

Неупередженість нотаріуса повинна бути категоричною, компенсуючи відсутність чи порушення рівноваги у наданні інформації між сторонами, звертаючи особливу увагу на сторону договору, яка найбільше потребує його допомоги, пропонуючи свої поради як кваліфікований фахівець.

Нотаріус не може приймати документи, що включають положення, які прямо або опосередковано можуть надавати йому привілеї.

Нотаріус зобов'язаний не допускати можливості впливу особистих інтересів, інтересів зацікавлених осіб на виконання ним своїх професійних обов'язків.

2.7. Конфіденційності

Розголошення відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, заборонено, окрім випадків, встановлених Законом України «Про нотаріат».

Дотримання принципу конфіденційності є необхідною і найважливішою передумовою довірчих відносин між нотаріусом та особою, яка до нього звернулася. Збереження конфіденційності будь-якої інформації, отриманої нотаріусом від фізичних і юридичних осіб, а також про них або інших осіб у процесі здійснення нотаріальної діяльності, є правом нотаріуса у відносинах з усіма суб'єктами права, які можуть вимагати розголошення такої інформації, та обов'язком — щодо фізичних та юридичних осіб і тих осіб, кого ця інформація стосується.

Дія принципу конфіденційності не обмежена в часі.

Нотаріус зобов'язаний забезпечити дотримання принципу конфіденційності та таємниці вчинення нотаріальних дій його помічниками (консультантами державної нотаріальної контори, архіву), іншими працівниками.

Нотаріус зобов'язаний забезпечити такі умови зберігання документів, що знаходяться в його розпорядженні і містять відомості, що становлять нотаріальну таємницю, які виключають доступ до них сторонніх осіб, без його відома.

2.8. Сумлінності

Зважаючи на суспільну значущість і складність професійних обов'язків нотаріуса, від нього вимагається високий рівень професійної підготовки, фундаментальне знання чинного законодавства, практики його застосування.

Нотаріус зобов'язаний надавати правову допомогу фізичним та юридичним особам компетентно і добросовісно, що передбачає знання відповідних норм права, наявність необхідного досвіду їхнього застосування.

Нотаріус має постійно працювати над вдосконаленням своїх знань і професійної майстерності, володіти достатньою інформацією про зміни у чинному законодавстві.

Нотаріус повинен забезпечувати необхідний рівень компетентності своїх помічників (консультантів державної нотаріальної контори, архіву), працівників.

2.9. Чесності

У своїй професійній діяльності нотаріус повинен бути чесним і порядним; не вдаватися до омани, погроз, шантажу, підкупу, використання складних матеріальних чи особистих обставин інших осіб або інших протизаконних засобів для досягнення своїх особистих цілей; поважати права, свободи, законні інтереси, честь, гідність, репутацію та почуття осіб, з якими він спілкується при здійсненні нотаріальної діяльності.

2.10. Поваги до професії

Своєю діяльністю і поведінкою нотаріус повинен стверджувати повагу до нотаріальної професії та нотаріальної спільноти в цілому, її сутності і призначення, сприяти збереженню та підвищенню її престижу.

Цього принципу необхідно дотримуватися в усіх сферах діяльності нотаріуса: професійній, громадській, публічній тощо.

Документи

Нотаріус не повинен вчиняти дії, спрямовані на обмеження прав особи, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії чи отриманням правової допомоги професійних прав нотаріуса, незалежності нотаріальної професії, підриє її престижу.

2.11. Професійної самостійності

Нотаріус є самостійним у здійсненні своїх функцій, без нанесення шкоди своєму членству в НПУ.

III. Обов'язки нотаріуса

3.1. Сумлінна професійна поведінка

Нотаріус зобов'язаний виконувати свої обов'язки згідно принесеної присяги. Своєю діяльністю та поведінкою нотаріус зобов'язаний сприяти підвищенню позитивної громадської думки про професію нотаріуса, брати участь у розвитку правових відносин у суспільстві в межах наданих йому повноважень.

3.2. Дотримання основних заповідей Міжнародного союзу нотаріату

Нотаріус зобов'язаний знати та дотримуватися заповідей Міжнародного союзу нотаріату, що створювалися протягом століть існування нотаріату і довели свою правову бездоганність:

3.2.1. Поважай своє міністерство.

3.2.2. Вчиняй нотаріальні дії, діючи в межах закону, вирішуй сумніви; не вчиняй правочин, якщо є сумнів щодо його законності та правильності.

3.2.3. Віддавай належне правді.

3.2.4. Дій обачно.

3.2.5. Вивчай матеріали ґрунтовно, старанно та ретельно.

3.2.6. Радься з честю.

3.2.7. Керуйся справедливістю.

3.2.8. Обмежуйся законом.

3.2.9. Працюй з гідністю.

3.2.10. Пам'ятай, що твоя місія полягає в тому, аби не допускати цивільно-правових спорів.

3.3. Морально-етичні зобов'язання нотаріуса

3.3.1. Нотаріус зобов'язаний дотримуватися наступних морально-етичних зобов'язань:

захистити інтереси людини, суспільства і держави, дотримуватися вимог закону;

сприяти утвердженню в суспільстві верховенства права, довіри до закону і справедливості;

не вчиняти в особистих інтересах чи в інтересах інших осіб дій, які могли б поставити під сумнів неупередженість і незалежність нотаріальної діяльності, скомпрометувати нотаріуса у суспільній думці, заподіяти шкоду честі та гідності професії нотаріуса;

ставитися до колег по професії з повагою та доброзичливістю, спрямованою на співробітництво;

підтримувати сприятливий морально-психологічний клімат на робочому місці нотаріуса (в нотаріальній конторі) і в нотаріальній спільноті в цілому, уникати проявів шкідливих звичок і поведінки, що можуть ображати людську гідність і негативно сприйматися суспільством;

постійно підвищувати свій професійний рівень, вивчати діюче законодавство і нотаріальну практику;

зберігати професійну таємницю;

в будь-якій ситуації зберігати витримку й особисту гідність.

3.3.2. Нотаріус при виконанні професійних обов'язків не повинен допускати:

безпідставного порушення встановленого режиму роботи робочого місця нотаріуса (нотаріальної контори), вимог до приміщення і технічного оснащення робочого місця нотаріуса (нотаріальної контори);

необґрунтованої відмови у виїзді до осіб, які звернулися за вчиненням нотаріальних дій у випадках, передбачених законодавством;

відсутності на робочому місці нотаріуса (нотаріальній конторі) без поважних причин;

передачі функцій по вчиненню нотаріальних дій своїм працівникам;

здійснення прийому відвідувачів, перебуваючи у нетверезому стані, паління під час прийому громадян чи будь-які прояви неповажного ставлення до осіб, з якими нотаріусу доводиться взаємодіяти в процесі своєї професійної діяльності.

3.3.3. Нотаріус зобов'язаний безпосередньо, у найкоротші строки, усувати наслідки порушення ним правил сумлінної поведінки, у тому числі вживати заходів із залагодження конфлікту та відновлення громадської довіри.

3.4. Дії, несумісні з професією нотаріуса

3.4.1. Несумісними з професією нотаріуса є:

- вчинення нотаріальних дій на своє ім'я і від свого імені, на ім'я і від імені свого чоловіка чи своєї дружини, його (її) та своїх родичів (батьків, дітей, онуків, діда, баби, братів, сестер), а також на ім'я і від імені працівників нотаріальної контори, працівників, що перебувають у трудових відносинах з нотаріусом;

Документи

- використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди або приймати обіцянки чи пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб;
- займатися підприємницькою, адвокатською діяльністю, бути засновником адвокатських об'єднань, перебувати на державній службі або службі в органах місцевого самоврядування, у штаті інших юридичних осіб, а також виконувати іншу оплачувану роботу. Встановлені заборони не розповсюджуються на здійснення нотаріусом наукової, викладацької, творчої діяльності та участь в професійному самоврядуванні нотаріусів, виконання повноважень в органах НПУ.

3.5. Дії, що підривають професійну гідність нотаріуса

3.5.1. Діями, які підривають професійну гідність, визнаються:

- настирливе і неодноразове нав'язування своїх професійних послуг;
- надання юридичної допомоги шляхом шахрайських або інших незаконних дій;
- вчинення або участь у вчиненні незаконних дій;
- використання для особистих цілей грошей, цінних паперів, прийнятих на зберігання або вилучених під час вжиття заходів щодо охорони спадкового майна померлих громадян;
- договори або домовленість з іншими особами про розподіл або передачу коштів, одержаних за вчинення нотаріальних дій;
- пияцтво та наркоманія;
- аморальні дії по відношенню до своїх колег та представників інших юридичних професій, у тому числі спонукання осіб до написання скарг на дії інших нотаріусів;
- несплата членських внесків до НПУ.

3.6. Використання інформації

3.6.1. Нотаріус зобов'язаний забезпечити доступність інформації про діяльність нотаріату у межах і порядку, встановлених законодавством України.

3.6.2. Нотаріусу забороняється розголошувати довірені йому відомості, що становлять нотаріальну таємницю, а також використовувати таку інформацію у власних інтересах або в інтересах інших осіб шляхом порад чи рекомендацій.

3.7. Конфлікт інтересів

3.7.1. Нотаріус зобов'язаний запобігати виникненню конфлікту інтересів, а у разі виникнення конфлікту — вжити заходів до його врегулювання.

3.8. Пріоритет прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб

3.8.1. Нотаріус зобов'язаний виходити з того, що визнання, дотримання й захист прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб становлять мету діяльності системи нотаріату України.

IV. Професійні відносини нотаріусів

4.1. Відносини нотаріуса з особами, які до нього звернулися

4.1.1. Нотаріус зобов'язаний поважати право особи щодо якої або за дорученням якої вчиняється нотаріальна дія, знайомитися з усіма необхідними документами, поданими для її вчинення.

4.1.2. Нотаріус зобов'язаний:

- уникати неправдивого подання інформації щодо своєї компетенції;
- діяти як неупереджений радник, сумлінно і чесно, утримуватися від втручання до особистих справ осіб з питань, що виходять за межі його професії та не пов'язані з характером їх звернення;
- визнавати право особи консультиватися з питань вчинення нотаріальних дій у іншого нотаріуса чи в іншій компетентній особі;
- утримуватися від виконання своїх обов'язків за умови чи обставин, що можуть загрожувати їх якості;
- встановлювати довірливі взаємовідносини з особою, що звернулася за вчиненням нотаріальної дії, проявляти терпіння (витримку), ввічливість та тактовність у відносинах з тими, з ким він взаємодіє в межах професійного та особистого кола спілкування, не допускаючи вияву зневажливого ставлення до людей та до їх законних інтересів, а також дотримуватися культури мови, поведінки, зовнішнього вигляду;
- не піддаватися тиску третіх осіб, впливу політичної кон'юнктури, суворо дотримуватися вимог законодавства та не порушувати законних інтересів осіб, які до нього звернулися;
- з повагою ставитися до загальноприйнятих моральних цінностей і особистих переконань осіб, які до нього звертаються, враховуючи законні інтереси особи, що звернулася за вчиненням нотаріальної дії;
- надавати особі, яка до нього звернулася, пояснення, необхідні для правильного розуміння та оцінки вчинюваної ним нотаріальної дії;
- інформувати особу, що звернулася за вчиненням нотаріальної дії, про природу дій, що вчинятимуться, про можливі правові наслідки, а також про особливості, властиві вчинюваній нотаріальній дії, та про обсяг дій, проведення яких є необхідним;

Документи

- інформувати особу, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії, про розмір всіх пов'язаних із вчиненням нотаріальної дії, платежів.

4.1.3. Нотаріусу забороняється розподіляти отримані ним кошти за вчинені нотаріальні дії між особами, за участю яких або щодо яких нотаріальні дії вчинялися, або з будь-якими іншими особами, які не перебувають з нотаріусом у трудових відносинах.

4.2. Відносини нотаріуса з іншими нотаріусами та нотаріальним співтовариством

4.2.1. Нотаріус зобов'язаний виконувати рішення органів НПУ, як органу професійного самоврядування, прийняті відповідно до їх повноважень.

4.2.2. У відносинах з НПУ та відділеннями НПУ в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі нотаріус зобов'язаний:

- особисто відвідувати загальні збори відділення НПУ в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, а також заходи, що проводяться ними або НПУ;
- своєчасно і в повному обсязі сплачувати членські внески та інші встановлені з'їздом ННПУ платежі;
- з'являтися на запрошення президента, віце-президента, голів комісій НПУ, а також Голів відділень НПУ в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі для розгляду питань, пов'язаних з виконанням професійних та членських обов'язків нотаріуса;
- надавати інформацію, пояснення, відомості і документи з питань, що розглядаються НПУ чи відділеннями НПУ в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі у межах своєї компетенції;
- надавати до НПУ та відділень НПУ в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі відомості, що стосуються професійної діяльності, включаючи відомості фінансового характеру, статистичні данні за встановленими Радою НПУ формами і в затверджені строки.

4.2.3. Будувати свої відносини з колегами по професії на принципах взаємоповаги, довіри і професійної взаємодії, проявляти коректність і доброзичливість.

Нотаріус повинен розглядати інших нотаріусів не як конкурентів, а як колег, об'єднаних для досягнення спільної мети, а саме для ефективного здійснення професійних обов'язків.

Поведінка нотаріуса по відношенню до інших нотаріусів повинна бути спрямованою на пошук співпраці та солідарності, взаємно надаючи допомогу, послуги та консультації.

Нотаріус повинен оперативно і достовірно відповідати на запити та звернення своїх колег, що стосуються нотаріальної діяльності.

Нотаріус повинен надавати допомогу і передавати професійний досвід молодим колегам у рамках корпоративної і професійної солідарності, турботи про престиж професії й усього нотаріального співтовариства.

Нотаріус повинен вживати всіх доступних заходів з дотримання працівників нотаріальної контори коректної поведінки по відношенню до інших нотаріусів та їх працівників.

4.2.4. Нотаріус у своїх відносинах з колегами і нотаріальним співтовариством не має права:

- характеризуючи свою кваліфікацію, занижувати професійну гідність і авторитет своїх колег, дискредитувати інших нотаріусів;
- вести конкуренцію;
- монополізувати відповідну сферу нотаріальної діяльності чи роботу з особами, перешкоджаючи роботі інших нотаріусів;
- залучати осіб, які звернулися до нотаріуса шляхом зниження встановлених розмірів або оплати нотаріальних дій.

4.3. Реагування нотаріуса на незаконну або неетичну поведінку іншого нотаріуса

Конфлікти між нотаріусами регулюються, по мірі можливості, у позасудовому порядку. З цією метою нотаріус може залучати НПУ до втручання.

4.4. Вільний вибір нотаріуса

Право особи, яка потребує вчинення нотаріальної дії, на вільний вибір нотаріуса є основним правилом нотаріальної діяльності.

Нотаріус повинен не допускати «приваблення клієнтів», пропонуючи зниження плати, пільги, подарунки або знижки, або здійснення будь-яких інших аналогічних дій, які суперечать гідності і незалежності нотаріальної діяльності.

Існування декількох нотаріусів в одній нотаріальній конторі не повинно перешкоджати вільному вибору нотаріуса особою, яка потребує вчинення нотаріальної дії, і буде можливим тільки тоді, коли це право буде гарантовано в тому приміщенні.

4.5. Обов'язок утриматися

Здійснення нотаріальної діяльності є обов'язковим для нотаріуса, за винятком тих випадків, коли він зобов'язаний відмовитися від вчинення нотаріальних дій відповідно до положень Закону.

Він також повинен утримуватися від будь-яких дій, що суперечать закону, правилам етики.

Документи

4.6. Поведінка нотаріуса у поза робочий час

Нотаріус як особа, наділена довірою і відповідальністю перед державою і суспільством, зобов'язаний:

- дотримуватися норм етики та моралі;
- утримуватися від будь-якої діяльності, здатної негативно вплинути на здійснення професійних обов'язків нотаріуса або викликати сумнів в його незалежності та об'єктивності.
- утримуватися від вчинення дій, які можуть зашкодити професійній діяльності нотаріуса чи підірвати довіру та престиж професії в суспільстві, в тому числі від отримання необґрунтованих пільг від осіб, які звернулися за вчиненням нотаріальних дій,

4.7. Реклама та інформація про нотаріальну діяльність

4.7.1. Інформація, що надається нотаріусом про його нотаріальну діяльність, повинна поєднувати потребу в інформації, яку громадськість має право знати, із заборорою вдаватися до комерційних процедур, спрямованих на залучення осіб, що потребують вчинення нотаріальних дій.

У публічних зверненнях або в будь-яких інших засобах зв'язку, нотаріуси зобов'язані вживати необхідних заходів, щоб не допускати особистої реклами.

Інформація про діяльність нотаріуса відповідно до цього Кодексу дозволяється виключно у випадках:

а) якщо така інформація вказує лише ім'я, професійну і академічну кваліфікацію нотаріуса; місце, де він здійснює нотаріальну діяльність, режим роботи; телефонні номери і адресу електронної пошти, а також може надаватися інформація про те, в яких навчальних закладах нотаріус навчався, про отриману ним освіту, де він підвищував кваліфікацію; про вчені та інші звання нотаріуса, нагороди, вчені праці, інші академічні заслуги і професійні досягнення нотаріуса; участь у роботі органів професійного самоврядування; дані про тривалість стажу роботи нотаріусом; відомості про іноземні мови, якими володіє нотаріус;

б) якщо така інформація надається з метою повідомлення про зміну робочого місця нотаріуса або місцезнаходження нотаріальної контори;

в) якщо така інформація походить з технічних оглядів або публікацій, які можуть лише включати інформацію, зазначену вище у підпункті «а» цього пункту;

г) якщо така інформація є роз'ясненням щодо порядку вчинення певних видів нотаріальних дій, проектів документів, власної правової позиції з того чи іншого питання, роз'яснення положень чинного законодавства.

Недотримання цих критеріїв вважається етичним проступком.

Професійні вивіски, вказівники, що розташовані біля входу в будівлі, де розміщене робоче місце нотаріуса, нотаріальна контора, повинні відповідати вимогам, встановленим Міністерством юстиції та/або Нотаріальною Палатою України.

Форма діяльності нотаріуса (нотаріусів) повинна зазначатися згідно законодавства, зокрема нотаріус, нотаріальна контора. Позиціонування діяльності з метою викликання інтересу населення, демонстрації переваг, в тому числі у формі центру, сервісу, компанії тощо, а також поєднання нотаріальної діяльності з будь-якими формами підприємницької діяльності (в тому числі, через посередництво), є етичним проступком.

Будь-яка реклама нотаріуса у формі пропаганди комерційної діяльності через ЗМІ, ТБ, соцмережі, мережі інтернет, відео, листівки, рекламні буклети, оголошення, дисконтні картки, плакати заборонена.

4.7.2. Нотаріус не має право подавати інформацію, що стосується його оціночних характеристик як нотаріуса, відгуків інших осіб про його нотаріальну діяльність, порівнянь з іншими нотаріусами та їхньої критики.

4.7.3. Виступ нотаріуса в засобах масової інформації від імені НПУ чи відділення НПУ в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі здійснюється за попереднім погодженням з президентом НПУ або головою відповідного відділення НПУ в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.

4.7.4. Нотаріус має право самостійно виступати на телебаченні, надавати інформацію в засобах масової інформації щодо порядку та підстав вчинення нотаріальних дій згідно чинного законодавства, виступати в дискусіях, пов'язаних із захистом гідності, честі та ділової репутації нотаріусів.

V. Відповідальність за порушення цього Кодексу

5.1. Заходи впливу (санкції) за порушення норм цього Кодексу

5.1.1. За порушення нотаріусом норм цього Кодексу (етичний проступок) до нотаріуса можуть бути застосовані такі заходи впливу (санкції):

- зауваження;
- попередження
- направлення НПУ подання на розгляд Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату про анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю у зв'язку з порушенням нотаріусом правил етики.

5.1.2. Невиконання нотаріусом вимог, що встановлені цим Кодексом, є порушенням правил професійної етики, і є підставою для застосування до нотаріуса, встановлених заходів впливу.

Документи

Також порушеннями правил професійної етики в розумінні цього Кодексу вважається:

1. Відсутність нотаріуса у момент вчинення нотаріальної дії.
2. Зміна дати або змісту і автентичності документу
3. Вчинення нотаріусом нотаріальних дій поза межами свого нотаріального округу.
4. Вчинення нотаріальних дій, що суперечать закону. Порушення таємниці вчинення нотаріальних дій, професійної таємниці.
5. Допущення підкупу, співпраця в незаконній діяльності, відмиванні грошей, тероризм.
6. Ненадання професійної поради іншим колегам.
7. Нероз'яснення загальних положень правочину або протизаконного характеру його положень.
8. Матеріальні зв'язки з однією із сторін, що можуть спричинити втрату незалежності та неупередженості. Втрата незалежності та неупередженості при вчиненні нотаріальних дій та виконанні інших обов'язків, покладених на нотаріуса законом.
9. Недотримання права особи, що потребує вчинення нотаріальної дії, на вільний вибір нотаріуса.
10. «Перехоплення клієнтів» і працівників в інших нотаріусів.
11. Пропонування комісійних (будь-якої іншої винагороди), знижок за вчинення нотаріальних дій.
12. Несплата членських внесків до НПУ.
13. Перешкоджання, затримка або блокування інспекцій і перевірок нотаріальної контори, що здійснюються органами НПУ або іншими контролюючими органами.
14. Невиконання рішень НПУ та її органів.
15. Реклама, що заборонена цим Кодексом.
16. Недотримання обов'язків постійного підвищення професійного рівня нотаріуса.

5.2. Класифікація порушень

Порушення можуть бути незначними, серйозними або особливо серйозними.

Незначні порушення тягнуть за собою зауваження.

Внаслідок серйозних порушень застосовується захід впливу у вигляді попередження.

Особливо серйозні порушення тягнуть за собою направлення НПУ подання на розгляд Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату про анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю.

Віднесення порушень до незначних, серйозних або особливо серйозних здійснюється Радою НПУ.

5.3 Регулювання процесу застосування заходів впливу

Порядок застосування заходів впливу (санкцій) до нотаріусів за порушення правил професійної етики встановлюється НПУ.

Документи

Лист

Міністерства юстиції України щодо деяких актуальних питань у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
вул. Гоголівського, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: theme@mjust.gov.ua
http://www.mjust.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00015622

Нотаріальна палата України
вул. Антоновича, 7-А,
м. Київ, 01004

№ _____
На № _____

Міністерством юстиції України розглянуто лист Нотаріальної палати України від 06 березня 2018 року № 13/4 щодо деяких актуальних питань у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і повідомляється.

Щодо принципу територіальності, а саме, необхідності заявником підтверджувати факт обрання ним однієї території для проведення державної реєстрації права власності у разі, коли нерухоме майно розташоване в межах декількох областей.

Відносини, що виникають у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень визначає Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (далі – Закон).

Умови, підстави та процедуру проведення відповідно до Закону державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, об'єкти незавершеного будівництва та їх обтяжень (далі – державна реєстрація прав), перелік документів, необхідних для її проведення, права та обов'язки суб'єктів у сфері державної реєстрації визначає Порядок державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 року № 1127 (далі – Порядок).

Положеннями пункту 66 Порядку передбачається можливість для спадкоємців провести державну реєстрацію тих прав, які були набуті спадкодавцями, але щодо яких не було проведено державну реєстрацію.

Так, для державної реєстрації права власності на підставі заяви спадкоємця подаються документи, необхідні для відповідної реєстрації, передбачені статтею 27 Закону та цим Порядком, що підтверджують набуття спадкодавцем права власності на нерухоме майно, витяг із Спадкового реєстру про наявність заведеної спадкової справи та документ, що містить відомості про склад спадкоємців, виданий нотаріусом чи уповноваженою на це посадовою особою органу місцевого самоврядування, якими заведено відповідну спадкову справу (пункт 66 Порядку).

У разі коли нерухоме майно розташоване в межах декількох територій – Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва чи м. Севастополя, державна реєстрація прав проводиться в межах однієї території, що обрана заявником.

3

Однак, слід врахувати і загальні засади державної реєстрації прав, а саме – гарантування державою об'єктивності, достовірності та повноти відомостей про зареєстровані права на нерухоме майно та їх обтяження, що відображено у частині першій статті 3 Закону.

Державна реєстрація прав – це офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру прав (стаття 2 Закону).

Державний реєстратор, у вказаному випадку під час відкриття на об'єкт нерухомого майна розділу у Державному реєстрі прав повинен вносити до нього достовірні відомості, зокрема, із поданих заявником документів.

Наприклад, у разі якщо у спеціальному розділі Державного реєстру прав у відомостях про речове право (які переносяться до відкритого розділу Державного реєстру прав) вказана помилка у площі об'єкта, яку державний реєстратор встановлює аналізуючи подані заявником документи та відомості інформаційних систем, до відкритого розділу Державного реєстру прав під час проведення державної реєстрації речового права, державному реєстратору слід вносити достовірну інформацію.

При цьому слід звернути увагу, що механізм внесення змін до записів Державного реєстру прав за окремою заявою уповноваженої особи існує виключно для тих цілей, коли наявні підстави для внесення змін, у той же час підстави для проведення державної реєстрації прав відсутні (не відбувається набуття, зміни чи припинення речового права, обтяження), або ж коли технічні можливості Державного реєстру прав наразі не дають можливості під час проведення державної реєстрації прав внести відповідні зміни.

Так, відповідно до пункту 38 Порядку ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року № 1141 (далі – Порядок ведення Державного реєстру прав), зміни до записів Державного реєстру прав вносяться у разі зміни ідентифікаційних даних суб'єкта права, визначення часток у праві спільної власності чи їх зміни, зміни суб'єкта управління об'єктами державної власності, відомостей про об'єкт нерухомого майна, у тому числі зміни його технічних характеристик, виявлення технічної помилки в записі Державного реєстру прав чи документах, виданих за допомогою програмних засобів ведення зазначеного Реєстру (описка, друкарська, граматична, арифметична чи інша помилка).

Внесення змін до записів Державного реєстру прав здійснюється за заявою особи, записи про яку містяться у зазначеному Реєстрі, а також у порядку, передбаченому статтею 37 Закону.

Щодо можливості додавання електронних копій документів до заяви після завершення процедури державної реєстрації прав.

Відповідно до положень статей 16 та 17 Закону при прийнятті заяв у паперовій формі обов'язково виготовляються електронні копії документів, поданих заявником для проведення реєстраційних дій. Електронні копії

2

з наведеного вбачається, що вказана процедура, як і загальний «заявочний» принцип проведення державної реєстрації прав, передбачає подачу заяву спадкоємця.

З огляду на те, що пунктом 66 передбачається можливість вибору для заявника місця проведення державної реєстрації прав (у разі коли нерухоме майно розташоване в межах декількох територій), вважимо, що за такого стану справ саме заява, яка подається до конкретного суб'єкта, уповноваженого на проведення державної реєстрації прав для отримання послуги (далі – державний реєстратор), і є волевиявленням спадкоємця щодо вибору «територіальності» проведення державної реєстрації прав.

Наприклад, у разі якщо об'єкти нерухомого майна, щодо якого заявник бажає провести державну реєстрацію прав, розташовані на території Чернігівської та Харківської областей, і заявник подає відповідні заяви державному реєстратору, що діє на території Чернігівської області, то саме такі заяви і є, по суті фактом волевиявлення заявника щодо обрання ним однієї території для проведення державної реєстрації прав. За таких умов державному реєстратору, що діє на території Чернігівської області, має бути одночасно подано заяву про державну реєстрацію щодо об'єкта, що розташований на території Чернігівської області, та заяву про державну реєстрацію щодо об'єкта, що розташований на території Харківської області.

Крім того, відповідно до частин п'ятої, шостої статті 9 Закону України «Про адміністративні послуги» перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання адміністративної послуги, визначаються законом.

Забороняється вимагати від суб'єкта звернення документи або інформацію для надання адміністративної послуги, не передбачені законом.

Підсумовуючи вказане, відповідно до положень законодавства у відповідній сфері, не вбачається за доцільне вимога подати заявником додаткового документа, що підтверджує факт обрання ним однієї території для проведення державної реєстрації прав.

Щодо проведення державної реєстрації права оренди при спадкуванні майна, зокрема перенесення державним реєстратором із спеціального розділу Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (далі – Державний реєстр прав) іншого речового права (оренди) до відкритого розділу Державного реєстру прав відповідних відомостей у разі виявлення помилки.

Так, відповідно до положень частини третьої статті 13 Закону відповідно до яких, у разі відсутності відкритого на об'єкт нерухомого майна розділу у Державному реєстрі прав відомості про інші речові права та суб'єкта (суб'єктів) цих прав, обтяження прав на нерухоме майно та суб'єкта (суб'єктів) цих прав вносяться до спеціального розділу Державного реєстру прав, крім випадків, коли така державна реєстрація проводиться одночасно з державною реєстрацією права власності. Після відкриття на об'єкт нерухомого майна розділу у Державному реєстрі прав відомості про, зокрема інші речові права переносяться до такого розділу.

4

документів виготовляються шляхом сканування з подальшим їх розміщенням у Державному реєстрі прав. Документи, на підставі яких проведено реєстраційні дії та які підлягають поверненню заявнику, зберігаються у реєстраційній справі у формі електронних копій документів, виготовлених шляхом сканування під час проведення реєстраційних дій.

Тобто процедура виготовлення електронних копій документів може проводитися як під час подачі заяви для проведення державної реєстрації прав, так і під час безпосереднього розгляду документів в процедурі проведення відповідної реєстрації.

Однак слід звернути увагу на непоодинокі випадки, коли у Державному реєстрі прав відсутні електронні копії документи на підставі яких проводилася державна реєстрація прав.

Задля уникнення випадків порушення вищевказаних норм Закону, рекомендуємо державним реєстраторам після завершення процедури державної реєстрації прав перевіряти наявність «завантажених» до Державного реєстру прав електронних копій документів, та у разі їх відсутності – виготовляти такі копії та додавати їх до вказаного реєстру.

При цьому звертаємо увагу на відсутність необхідності змінювати статус заяви «задоволено» у випадку, коли скановані документи додаються після проведення державної реєстрації прав. У такому випадку послуга надана, заява перебуває у статусі «задоволено» і програмне забезпечення Державного реєстру прав забезпечує можливість додати скановані документи без зміни статусу такої заяви.

Щодо можливості проведення державної реєстрації припинення іпотеки, відступлення прав іпотекодержателем за іпотечним договором у разі наявності інших обтяжень.

Розглядаючи порушене питання, у першу чергу слід звернути увагу на правову природу обтяження.

Відповідно до статті 2 Закону обтяження – це заборона розпоряджатися та/або користуватися нерухомим майном, встановлена законом, актами уповноважених на це органів державної влади, їх посадових осіб або така, що виникла на підставі договору.

При цьому, виходячи із визначення поняття «державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», з моменту проведення відповідної державної реєстрації відбувається визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно та обтяжень таких прав.

З огляду на зазначене пунктом 4 частини першої статті 4 Закону визначено, державній реєстрації прав підлягають – заборона відчуження та арешт нерухомого майна, податкова застава, предметом якої є нерухоме майно, та інші обтяження.

При цьому, зокрема, Кримінальним процесуальним кодексом України визначено поняття арешту майна. Так, відповідно до частини першої статті 170 вказаного Кодексу арештом майна є тимчасове, до скасування у

537110

Документи

5

встановленому цим Кодексом порядку, *побавлення за ухвалою слідчого судді або суду права на відчуження, розпорядження та/або користування майном*, щодо якого існує сукупність підстав чи розумних підозр вважати, що воно є доказом злочину, підлягає спеціальній конфіскації у підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, третіх осіб, конфіскації у юридичної особи, для забезпечення цивільного позову, стягнення з юридичної особи отриманої несправедливої вигоди, можливої конфіскації майна.

З наведеного вбачається, що в Державному реєстрі прав відбувається державна реєстрація обтяження, що стосується самого речового права, а не об'єкта.

За таких умов, у разі наявності зареєстрованого обтяження права власності на нерухоме майно в Державному реєстрі прав, власнику заборонено вчиняти дії пов'язані з реалізацією ним своїх правомочностей щодо певного об'єкта нерухомого майна.

У той же час, щодо такого об'єкта нерухомого майна можуть існувати зареєстровані в Державному реєстрі прав інші речові права, похідні від права власності, чи обтяження речових прав, які можуть змінюватися або припинятися. При цьому такі дії можуть відбуватися не у результаті реалізації власником своїх правомочностей, а у результаті дій іншої сторони правочину, обтяжувача.

За таких умов відсутні підстави для відмови у проведенні державної реєстрації припинення іпотеки чи відступлення прав іпотекодержателем за іпотечним договором, оскільки обтяжується не іпотека, як речове право, а саме право власності. У той же час бажання сторін задовольнити вимоги кредитора в позасудовому порядку, є саме реалізацією власником своїх правомочностей щодо нерухомого майна, що за наявності зареєстрованого в Державному реєстрі прав обтяження права власності є підставою для відмови в проведенні державної реєстрації.

Щодо використання відомостей Державного земельного кадастру під час проведення державної реєстрації права власності на земельну ділянку.

Загальною засадою державної реєстрації прав є гарантування державою об'єктивності, достовірності та повноти відомостей про зареєстровані права на нерухоме майно та їх обтяження (стаття 3 Закону).

Відповідно до частини другої статті 10 Закону державний реєстратор під час проведення реєстраційних дій обов'язково використовує, зокрема відомості Державного земельного кадастру.

Пунктом 10-1 Порядку встановлено, що під час формування та реєстрації заяви щодо державної реєстрації прав на земельну ділянку автоматично за допомогою програмних засобів ведення Державного реєстру прав у режимі реального часу отримуються відомості Державного земельного кадастру про таку земельну ділянку, у тому числі з метою перевірки її кадастрового номера щодо його наявності та автентичності, а також з метою встановлення наявності відомостей про власників, користувачів такої земельної ділянки, перенесених з державного реєстру земель, що містяться в

7

Окремо звертаємо увагу на питання «повноти відомостей про зареєстровані права на нерухоме майно та їх обтяження». Саме з метою забезпечення суб'єктів цивільно-правових відносин повними відомостями про зареєстровані речові права на земельні ділянки, що також відображаються і у Державному земельному кадастрі, Порядком передбачається наповнення Державного реєстру прав відомостями про співвласників земельної ділянки у разі звернення одного із них за проведенням державної реєстрації права власності та відомостями про суб'єктів інших речових прав щодо такої земельної ділянки. Зазначені положення знайшли своє відображення у пункті 20 Порядку.

Алгоритм дій державного реєстратора у такій ситуації досить подібний до випадків використання невід'ємної архівної складової Державного реєстру прав, зокрема Державного реєстру іпотек, та не потребує подання додаткових заяв від співвласників чи користувачів земельної ділянки, а саме:

подання заяви на проведення державної реєстрації права власності одним із співвласників, проставлення одного підпису та сплати «одного» адміністративного збору;

отримання відомостей від Державного земельного кадастру, розгляд документів та встановлення наявності/відсутності підстав для зупинення розгляду заяви, відмови у проведенні реєстрації, вчинення інших дій передбачених Законом;

прийняття рішення про проведення державної реєстрації заявленого права – права спільної власності на земельну ділянку із зазначенням відповідної частки;

внесення на підставі прийнятого рішення запису до Державного реєстру прав про право спільної власності співвласника із зазначенням його частки;

внесення на підставі того ж самого прийнятого рішення записів до Державного реєстру прав про право спільної власності інших співвласників із зазначенням їх часток а також записів про інші речові права;

видачі витягу про проведеному державну реєстрацію права спільної власності за співвласником, який звертався із відповідною заявою.

Слід звернути увагу на ситуацію, яка може виникнути при спадкуванні земельної ділянки декількома спадкоємцями у різні проміжки часу.

Знову ж таки, з метою забезпечення повноти відомостей про зареєстровані речові права на земельні ділянки та для забезпечення у подальшому у разі звернення іншого спадкоємця можливості належного проведення державної реєстрації права спільної власності, державному реєстратору слід внести до Державного реєстру прав відомості не лише про частку спадкоємця – заявника, а і про частку, що залишилася за спадкодавцем, та стосовно якої інший спадкоємець в майбутньому звернеться за проведенням державної реєстрації прав. Здійснення такої процедури виключить можливість виникнення випадків, коли при отриманні витягу з Державного земельного кадастру під оформлення свідоцтва про право на спадщину, взагалі будуть відсутні відомості про спадкодавця.

6

Державному земельному кадастрі, та відповідності таким відомостям про власників, користувачів відомостей, зазначених заявником у заяві.

При цьому абзацом третім пункту 12 Порядку встановлено, що у разі коли відомості Державного земельного кадастру про власників, користувачів земельної ділянки, перенесені з державного реєстру земель, містять неповну або неточну інформацію, що унеможливило ідентифікацію особи, державний реєстратор за допомогою програмних засобів ведення Державного реєстру прав надсилає відповідно до Порядку ведення Державного земельного кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 17 жовтня 2012 року № 1051, повідомлення в електронній формі державному кадастровому реєстраторові про уточнення інформації в Державному земельному кадастрі, в якому зазначається виключний перелік відомостей, що є неповними або неточними.

За таких умов, у разі виникнення ситуації, коли відомості Державного земельного кадастру містять неповну або неточну інформацію, що унеможливило ідентифікацію особи, наприклад наявні лише прізвище та ім'я власника земельної ділянки, алгоритм дій державного реєстратора наступний:

формування повідомлення до державного кадастрового реєстратора про уточнення інформації стосовно суб'єкта речового права, у тому числі в паперовій формі за відсутності технічної можливості подання такого запиту в електронній формі;

зупинення розгляду заяви (у разі, якщо до закінчення строку розгляду заяви відповіді на повідомлення не надійшло);

отримання відомостей від державного кадастрового реєстратора, необхідних для прийняття рішення;

відновлення розгляду заяви – у разі коли державним реєстратором приймалося рішення про зупинення розгляду заяви.

При цьому слід звернути увагу, що державний реєстратор під час проведення державної реєстрації прав використовує як відомості, отримані з Державного земельного кадастру, так і документи, подані безпосередньо заявником. Саме тому державний реєстратор направляє державному кадастровому реєстраторові повідомлення про уточнення інформації в Державному земельному кадастрі *виключно у разі коли у сукупності з відомостями, що містяться у поданих заявником документах, відомості з Державного земельного кадастру є неточними або не повними.*

Наприклад, якщо для проведення державної реєстрації права власності заявником подано державний акт про право власності на земельну ділянку, який містить відомості про прізвище, ім'я та по батькові власника земельної ділянки, а у відомостях, отриманих із Державного земельного кадастру містяться відомості тільки про прізвище та ім'я, водночас є відомості про номер та серію державного акта про право власності на земельну ділянку, то повністю співпадає з державним актом, поданим заявником, то необхідність в поданні повідомлення державному кадастровому реєстраторові про уточнення відомостей відсутня.

8

Щодо зміни виду спільної власності.

Відповідно до частини першої статті 26 Закону у разі зміни ідентифікаційних даних суб'єкта права, *визначення часток у праві спільної власності чи їх зміни*, зміни суб'єкта управління об'єктами державної власності, відомості про об'єкт нерухомого майна, у тому числі зміни його технічних характеристик, виявлення технічної помилки в записях Державного реєстру прав чи документах, виданих за допомогою програмних засобів ведення цього реєстру (описка, друкарська, графічна, арифметична чи інша помилка), за заявою власника чи іншого правонабувача, обтяжувача, а також у випадку, передбаченому підпунктом «в» пункту 2 частини шостої статті 37 цього Закону, вносяться зміни до записів Державного реєстру прав.

Отже, визначення часток у праві спільної власності чи їх зміна відображається шляхом внесення змін до Державного реєстру прав.

Як зазначалося вище, відповідно до пункту 38 Порядку внесення змін до записів Державного реєстру прав здійснюється за заявою особи, записи про яку містяться у зазначеному Реєстрі.

Тобто в окресленому випадку слід застосовувати процедуру «внесення змін до запису Державного реєстру прав».

Вказане обумовлено тим, що право спільної власності виникає з моменту проведення державної реєстрації права спільної власності.

Визначення часток у праві спільної власності (зміна форми власності із спільної на часткову) по суті є визначенням «впливу» в праві на відповідний об'єкт нерухомості кожного із співвласників, шляхом визначення часток. В цілому ж момент виникнення права власності не змінюється.

Водночас на сьогодні, враховуючи технічні можливості програмного забезпечення Державного реєстру прав а також ситуацію, коли до Державного реєстру прав *вносяться один запис про право спільної власності щодо усіх співвласників*, застосування заяви про внесенні змін до запису Державного реєстру прав не дасть можливість державному реєстраторові провести відповідні реєстраційні дії – а саме із одного запису про право спільної власності зробити два і більше записів про право спільної часткової власності.

Таку реєстраційну дію в Державному реєстрі прав дозволяє зробити виключно рішення про державну реєстрацію прав, а не про внесення змін до записів Державного реєстру прав.

Проблемні питання, які виникають в зазначеній процедурі, а саме у разі, коли реєстрація права спільної власності проводилася за одним записом у Державному реєстрі прав, будуть вирішені після технічного доопрацювання програмного забезпечення Державного реєстру прав.

Щодо державної реєстрації права власності на житловий будинок, будівлю або споруду з одночасним набуттям речових прав на земельну ділянку, на якій вони розташовані.

Передусім звертаємо увагу на частини першу, другу та шосту статті 120 Земельного кодексу України, відповідно до положень яких, у разі набуття права власності на жилай будинок, будівлю або споруду, що перебувають у

Документи

9

власності, користуванні іншої особи, припиняється право власності, право користування земельною ділянкою, на якій розташовані ці об'єкти. До особи, яка набула право власності на жилий будинок, будівлю або споруду, розміщені на земельній ділянці, що перебуває у власності іншої особи, переходить право власності на земельну ділянку або її частину, на якій вони розміщені, без зміни її цільового призначення.

Якщо жилий будинок, будівля або споруда розміщені на земельній ділянці, що перебуває у користуванні, то в разі набуття права власності на ці об'єкти до набувача переходить право користування земельною ділянкою, на якій вони розміщені, на тих самих умовах і в тому ж обсязі, що були у попереднього землекористувача.

Істотною умовою договору, який передбачає набуття права власності на жилий будинок, будівлю або споруду, є кадастровий номер земельної ділянки, право на яку переходить у зв'язку з набуттям права власності на ці об'єкти, крім об'єктів державної власності, що підлягають продажу шляхом приватизації.

Укладення договору, який передбачає набуття права власності на жилий будинок, будівлю або споруду, що пов'язане з переходом права на частину земельної ділянки, здійснюється після виділення цієї частини в окрему земельну ділянку та присвоєння їй окремого кадастрового номера.

З наведеного вбачається, що не у всіх випадках можливо одночасно на підставі одного договору набути право власності на будинок та на землю, і відповідно провести державну реєстрацію таких прав.

При цьому звертаємо увагу що відповідно до статті 27 Закону однією із підстав проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно є укладення в установленому законом порядку договір, предметом якого є нерухоме майно, речові права на яке підлягають державній реєстрації, чи його дублікат.

Відповідно до частини першої статті 19 Закону державна реєстрація прав у результаті вчинення нотаріальної дії нотаріусом проводиться невідкладно після завершення нотаріальної дії, але не пізніше строків, встановлених абзацами першим і другим цієї частини.

Заява про державну реєстрацію прав у результаті вчинення нотаріальної дії з нерухомим майном, об'єктом незавершеного будівництва одночасно з завершенням такої дії обов'язково формується та реєструється нотаріусом, яким вчинено таку дію (частина третя статті 20 Закону).

Відповідно до наведених положень загальний алгоритм дій нотаріуса за такого стану справ має бути таким: «посвідчення договору», «проведення державної реєстрації речових прав, які виникають на підставі посвідченого договору».

Відповідно до частини п'ятої статті 18 Закону у разі набуття права власності на житловий будинок, будівлю або споруду з одночасним набуттям речових прав на земельну ділянку, на якій вони розташовані, подається одна заява про державну реєстрацію прав на такі об'єкти.

11

на доопрацювання, відмову у видачі, скасування та анулювання зазначених документів (далі – Єдиний реєстр документів).

Пунктами 3 та 4 частини третьої статті 10 Закону визначено використання державним реєстратором під час проведення державної реєстрації прав виключно даних, отриманих у порядку інформаційної взаємодії, зокрема із Єдиним реєстром документів.

Разом з тим порушене коло питань потребує удосконалення на законодавчому рівні та технічного доопрацювання програмного забезпечення відповідних Реєстрів.

Щодо іпотеки майнових прав, які виникли у 2008 році.

Окреслені питання є актуальними і доречними у частині внесення змін до законодавства у відповідній сфері задля захисту прав як власників нерухомого майна (квартир), так і державних реєстраторів.

Щодо недосконалості визначених критеріїв проведення моніторингу реєстраційних дій у Реєстрах, а також відсутності диференційної системи санкцій за порушення при здійсненні реєстраційних дій у сфері державної реєстрації.

Метою впровадження механізму контролю за діяльністю реєстраторів у сферах державної реєстрації нерухомості та бізнесу було забезпечення можливості постійного моніторингу стану справ у відповідних сферах та максимально оперативного реагування на випадки порушення законодавства.

Проведення реєстраційних дій, наприклад, у нічний час, викликають обритувану підозру. Проте, наприклад, здійснення реєстраційних дій у неробочий час не визначає ці дії незаконними лише за фактом їх проведення вночі. Має значення виключно дотримання законодавства у сфері державної реєстрації при вчиненні реєстраційних дій.

Моніторинг реєстраційних дій за критеріями, в тому числі, за таким як «державні реєстратори та/або суб'єкти державної реєстрації, визначені Міністерством», проводиться виключно на підставі даних Реєстрів та полягає у відслідковуванні порушень законодавства. Моніторинг не перешкоджає роботі державного реєстратора, наявність вказаного критерію жодним чином не порушує прав державних реєстраторів, а навпаки дозволяє вказати на помилки реєстратора.

Мініюст може дізнатися про факти порушення законодавства із різних джерел: не розглянутих за суттю звернень, ЗМІ, повідомлень органів влади.

Щодо диференціації санкцій за порушення законодавства у сфері державної реєстрації нерухомості та бізнесу зазначаємо, що основною метою здійснення контролю з боку держави за діяльністю у вказаних сферах є попередження порушення прав та законних інтересів людини, інших суб'єктів цивільних прав.

Наразі здійснення контролю у сферах державної реєстрації має саме превентивну функцію. Якщо розглядати інститут контролю у сферах державної реєстрації як такий, що має мету та завдання карного інструмента держави, такий інститут потребуватиме значного та деталізованого правового

10

Тобто державна реєстрація прав на будинок і на землю проводиться одночасно на підставі однієї заяви у разі, коли речові права на будинок і відповідну земельну ділянку набуваються на підставі одного договору.

Питання щодо відповідальності наступного державного реєстратора за дії попереднього державного реєстратора та відповідальності заявника за достовірність поданих документів державному.

У першу чергу повідомляємо, що відповідь на вказане питання уже була частково висвітлена у «Типових помилках, які виникають під час державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, а також державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».

Як зазначалося вище, згідно з положеннями статті 3 Закону однією із загальних засад державної реєстрації прав є гарантування державою об'єктивності, достовірності та повноти відомостей про зареєстровані права на нерухоме майно та їх обтяження.

Відповідно до статті 38 Закону державні реєстратори, суб'єкти державної реєстрації прав за порушення законодавства у сфері державної реєстрації прав несуть дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність у порядку, встановленому законом. Шкода, завдана державним реєстратором фізичній чи юридичній особі під час виконання своїх обов'язків, підлягає відшкодуванню на підставі рішення суду, що набрало законної сили, у порядку, встановленому законом.

З наведеного вбачається, що державний реєстратор несе відповідальність виключно за свої дії. При цьому, державний реєстратор не зобов'язаний перевіряти законність, надавати оцінку діям державного реєстратора, який вчинив попередні реєстраційні дії.

Відповідно до частини другої статті 22 Закону відповідальність за достовірність даних, що містяться в документах, поданих для державної реєстрації прав, несе заявник, якщо інше не встановлено судом.

При цьому державний реєстратор встановлює відповідність заявлених прав і поданих/отриманих документів вимогам законодавства, а також відсутність суперечностей між заявленими та вже зареєстрованими речовими правами на нерухоме майно та їх обтяженнями (частина третя стаття 10 Закону). Виконання передбачених законодавством обов'язків державним реєстратором сприяє можливості встановити дійсність зазначених документів, інформації в таких документах.

Звертаємо увагу на те, що на рівні Закону закріплено норму щодо відповідальності саме заявника за достовірність поданих документів для проведення державної реєстрації прав.

Щодо технічних проблем, які виникають під час взаємодії з Державним земельним кадастром і Єдиним реєстром документів, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт і засвідчують прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, відомостей про повернення

12

регулювання. Адже недосить визначити два-три критерії для диференціації строків блокування доступу до Реєстрів, бо таке розмежування матиме узагальнений, оцінний характер.

У кожному випадку під час вирішення питання про визначення строку блокування доступу до Реєстрів приймається до уваги тип порушення, його систематичність (повторність), можливі наслідки такого порушення, а також сукупність (поєднання) з іншими порушеннями.

Заступник Міністра з питань державної реєстрації

Олена СУКМАНОВА

Документи

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

ЩОДО ВІДЧУЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ (ПАМ'ЯТКИ)

Охорона об'єктів культурної спадщини є одним із пріоритетних завдань органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Об'єкти культурної спадщини, які знаходяться на території України, охороняються державою.

Правові відносини пов'язані з охороною культурної спадщини регулюються Законом України «Про охорону культурної спадщини» від 08 червня 2000 року (далі – Закон).

Згідно зі статтею 1 Закону об'єкт культурної спадщини — це визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними рухомі предмети, а також території чи водні об'єкти, інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості.

Нерухомим об'єктом культурної спадщини є об'єкт культурної спадщини, який не може бути перенесений на інше місце без втрати його цінності з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду та збереження своєї автентичності.

В свою чергу, пам'яткою культурної спадщини (далі – пам'ятка) є об'єкт культурної спадщини, який занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, або об'єкт культурної спадщини, який взято на державний облік відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності цим Законом, до вирішення питання про включення (невключення) об'єкта культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Державне управління у сфері охорони культурної спадщини покладається на Кабінет Міністрів України та спеціально уповноважені органи охорони культурної спадщини.

До спеціально уповноважених органів охорони культурної спадщини належать:

1) центральні органи виконавчої влади, серед повноважень яких у сфері охорони культурної спадщини є **погодження відчуження або передачі пам'яток національного значення** їхніми власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління (п. 20 ч. 2 ст.5 Закону);

2) орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, серед повноважень яких у сфері охорони культурної спадщини є **погодження відчуження або передачі пам'яток місцевого значення** їхніми власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління (п. 16 ч. 1 ст. 6 Закону);

3) виконавчий орган районних державних адміністрацій, сільської, селищної, міської ради, серед повноважень яких у сфері охорони культурної спадщини є **надання висновків щодо відчуження або передачі пам'яток місцевого значення** їх власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління (п. 10 ч. 2 ст. 6 Закону).

Об'єкти культурної спадщини, незалежно від форми власності підлягають реєстрації в Державному реєстрі нерухомих пам'яток України (надалі - Реєстр) за категоріями:

— пам'ятки національного значення;

— пам'ятки місцевого значення.

Вищевказаний Реєстр розміщений на офіційному сайті Міністерства культури України, доступ до Реєстру відкритий та безкоштовний.

Відповідно до наказу Міністерства культури і туризму від 05 грудня 2005 року № 900, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 грудня 2005 року за №1533/11813, власнику пам'ятки або уповноваженому ним органу після занесення об'єкта культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України видається **свідоцтво про реєстрацію об'єкта культурної спадщини як пам'ятки**.

Також звертаємо увагу, що об'єкт культурної спадщини, щодо якого не вирішене питання про його реєстрацію як пам'ятки, вноситься до Переліку об'єктів культурної спадщини і набуває правового статусу щойно виявленого об'єкта культурної спадщини.

Цей охоронний статус є тимчасовим та згодом може бути знятий, але у період його дії на такий об'єкт розповсюджуються всі вимоги, що встановлені для об'єктів культурної спадщини.

Законодавчо встановлені й вимоги до документа, який посвідчує право власності на пам'ятку. В ньому обов'язково вказуються категорія пам'ятки, дата і номер рішення про її державну реєстрацію, тобто відповідно до якого об'єкт культурної спадщини внесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Документи

Необхідно зазначити, що **об'єкти культурної спадщини**, які є пам'ятками можуть бути відчужені, а також передані власником або уповноваженим ним органом у володіння, користування чи управління іншій юридичній або фізичній особі **лише за наявності погодження відповідного органу охорони культурної спадщини**.

Вимога обов'язкового погодження обумовлена **правом привілеєвої купівлі пам'яток**, що надається відповідним органам охорони культурної спадщини відповідно до статті 20 Закону.

Виходячи зі змісту вищевказаної статті, власник або уповноважений ним орган у разі продажу пам'ятки зобов'язаний у письмовій формі повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини із зазначенням ціни та інших умов продажу.

У разі відмови від здійснення свого права органом охорони культурної спадщини чи нездійснення його протягом місяця з дня одержання повідомлення власник або уповноважений ним орган має право на продаж пам'ятки.

Право привілеєвої купівлі **пам'ятки національного значення** мають центральні органи виконавчої влади; а право привілеєвої купівлі пам'ятки місцевого значення має орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органи охорони культурної спадщини обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій та відповідний виконавчий орган сільської, селищної, міської ради.

Право привілеєвої купівлі пам'ятки не застосовується, коли покупцем пам'ятки, яка перебуває у приватній власності, є діти, дружина і батьки або, за їх відсутності, брати і сестри, а також дід та бабця як з боку батька, так і з боку матері, і небожі (племінники) та небоги (племінниці) продавця.

Отже, для вчинення будь-якого правочину, **предметом якого є об'єкт культурної спадщини, що є пам'яткою (продаж, дарування, оренда тощо), власник повинен отримати погодження**.

Рішення про надання або про відмову в наданні дозволу, погодження чи висновку приймається органом охорони культурної спадщини протягом **одного місяця** з дня подання фізичною чи юридичною особою відповідних документів.

Необхідно відмітити, що стаття 23 Закону передбачає обов'язкове укладення власником пам'яток та щойно виявлених об'єктів культурної спадщини охоронного договору з відповідним органом охорони культурної спадщини. Цей договір встановлює режим використання пам'ятки культурної спадщини та укладається не пізніше ніж через один місяць з моменту отримання пам'ятки чи її частини у власність або у користування.

Порушення умов охоронного договору тягне за собою застосування санкцій, передбачених законодавством.

Звертаємо увагу, що пам'ятки підлягають обов'язковій грошовій оцінці, порядок та особливості проведення якої врегульовано спеціальним нормативним актом — Постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2002 року №1447 «Про затвердження Методики грошової оцінки пам'яток».

Виходячи з вищевикладеного, відчужувачем для посвідчення правочину необхідно надати нотаріусу:

— документ, що підтверджує право власності на нерухомий об'єкт культурної спадщини, де **обов'язково повинно бути зазначено категорію пам'ятки, дату і номер рішення про її державну реєстрацію**;

- свідоцтво про реєстрацію об'єкта культурної спадщини як пам'ятки;
- грошову оцінку пам'ятки у випадках, передбачених діючим законодавством;
- рішення відповідного органу охорони культурної спадщини;
- охоронний договір.

Звертаємо увагу, що у Верховній Раді України знаходиться на розгляді Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення системи охорони культурної спадщини №8202-1 від 13 квітня 2018 року, та Проект Закону про внесення змін до деяких законів України з питань удосконалення системи охорони культурної спадщини №8202 від 26 березня 2018 року, метою яких є посилення відповідальності за порушення законодавства про охорону культурної спадщини.

**Відділ методичного забезпечення
та інформаційно-аналітичної роботи НПУ
спільно з Комісією НПУ
з аналітично-методичного забезпечення
нотаріальної діяльності**

30 травня 2018 року

Документи

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Щодо наявності правових підстав видачі нотаріусом іпотекодержателю дубліката нотаріально посвідченого договору, що підтверджує право власності на предмет іпотеки

Порядок видачі дублікатів документів, посвідчених або виданих нотаріусами у разі їх втрати або зіпсування врегульовано нормами статей 8, 34, 35, 53 Закону України «Про нотаріат», глави 22 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5.

Так, відповідно до статті 53 Закону України «Про нотаріат» видача дубліката втраченого або зіпсованого нотаріально посвідченого документа здійснюється державними нотаріусами в державних нотаріальних архівах. До передачі в архів примірників документів, посвідчених або виданих нотаріусом, дублікат втраченого або зіпсованого нотаріально посвідченого документа видається нотаріусом за місцем його зберігання.

Право на отримання дубліката нотаріально посвідченого документа мають виключно особи, визначені в частині сьомій статті 8 Закону України «Про нотаріат», а саме фізичні та юридичні особи, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії. Таким чином, Закон надає право на отримання дубліката нотаріально посвідченого документа обмеженому колу осіб.

Питання визначення належного кола осіб, які мають право на отримання дублікату нотаріально посвідченого документа є досить важливим, оскільки його видача неналежній особі має наслідком не тільки порушення вимог Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, але й розкриття нотаріальної таємниці.

Отже, з аналізу норм чинного законодавства вбачається, що нотаріус при видачі дублікату має обов'язково дотримуватися двох умов, а саме:

дублікат може бути виданий лише у разі втрати чи зіпсування нотаріально посвідченого документа;

дублікат видається виключно фізичним та юридичним особам, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії, а не будь-якій особі, яка звернулася до нотаріуса.

Також слід звернути увагу, що на практиці нерідко виникає ситуація, коли до нотаріуса звертається іпотекодержатель за отриманням дублікату нотаріально посвідченого документа, що підтверджує право власності на майно, яке є предметом договору іпотеки.

Це пов'язано з тим, що відповідно до статті 38 Закону України «Про іпотеку» іпотекодержатель має право на продаж предмета іпотеки, якщо це право передбачено у рішенні суду або договорі про задоволення вимог іпотекодержателя (відповідному застереженні в іпотечному договорі).

Однак, для реалізації цієї норми іпотекодержатель повинен надати нотаріусу документ, що підтверджує право власності на предмет іпотеки, який, як правило, в нього відсутній.

При цьому зазначаємо, що положення статті 38 Закону України «Про іпотеку» не надають банку повноважень представляти інтереси іпотекодавця у будь-яких правовідносинах, зокрема щодо звернення від імені власника нерухомого майна, на яке звертається стягнення, до нотаріуса з вимогою видати дублікат документа, що підтверджує право власності на майно, яке підлягає реалізації.

Враховуючи вищевикладене, видача дублікату такого документа іпотекодержателю є безпідставною, оскільки він не входить до кола осіб, які мають право на його отримання. У такому випадку відповідно до статті 49 Закону України «Про нотаріат» нотаріус зобов'язаний відмовити у видачі дублікату неналежній особі.

**Комісія НПУ з аналітично-методичного забезпечення
нотаріальної діяльності**

19.04.2018

Документи

ЕКСПРЕС-АНАЛІЗ

Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» у вигляді запитань-відповідей

Скорочення:

- Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 №2275, набрання чинності - 17.06.2018 року — ЗУ «Про ТОВ та ТДВ»;
- Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 №755, з відповідними змінами — ЗУ «Про державну реєстрацію»;
- Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань — ЄДР
- Адміністративний збір — АЗ.

Заявники (з урахуванням положень частини 5 статті 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань»)

Випадки	Заявники або їх уповноважені особи, які мають право подавати документи для державної реєстрації
При створенні ТОВ/ТДВ	засновник (засновники)
ЗМІНИ	
При визначенні розміру статутного капіталу та розмірів часток учасників	товариство
При виключенні учасника з товариства	товариство
При вступі до товариства у разі смерті чи ліквідації одного з засновників	спадкоємець чи правонаступник учасника товариства
При виході з товариства учасника	учасник, який виходить з товариства, або його спадкоємець чи правонаступник
При передачі частки (частини частки) у статутному капіталі товариства	особа, яка набула частку (частину частки) у статутному капіталі товариства, або особа, яка передала її
При державній реєстрації змін в результаті судового рішення, що набрало законної сили, про визначення розміру статутного капіталу товариства та розмірів часток учасників товариства	позивач
При державній реєстрації змін в результаті судового рішення, що набрало законної сили, про стягнення з (повернення з володіння) відповідача частки (частини частки) у статутному капіталі товариства	позивач (більш правильно було б вказувати стягувач)

Документи

Питання/відповіді

1.	Хто є заявником і які документи подаються у разі виходу учасника зі складу засновників ТОВ/ТДВ?	Новий закон чітко розділив порядок дій та пакет документів, що подаються у разі виходу учасника (з виплатою йому вартості майна товариства та частини прибутку, що пропорційні його частці в статутному капіталі) та у разі передачі ним частки (частини частки) статутного капіталу. У разі виходу учасника: Заявник – особа, що виходить (її представник). Документи: 1) заява про державну реєстрацію змін; 2) квитанція про сплату АЗ; 3) заява про вихід, справжність підпису на якій засвідчено нотаріально (оригінал) – ч.5 ст.17 ЗУ «Про державну реєстрацію»; 4) довіреність, якщо діє представник (оригінал або нотаріально засвідчена копія); 5) заяви про згоду інших учасників, якщо виходить учасник, який володіє часткою, що більше 50% (можна від кожного окремо, можна одна від усіх інших учасників), нотаріально засвідчена (оригінал) – ч.5 ст.17 ЗУ «Про державну реєстрацію». Для визначення розміру АЗ вирахувати кількість виписок, яка буде надсилатись: заявнику, ТОВ, попереднім учасникам, новим учасникам. Зразки документів (див. нижче): 1) заява про вихід учасника; 2) заява інших учасників про згоду на вихід учасника, який володіє часткою 50%. Увага! Не передбачено подання для реєстрації нотаріально засвідченої копії заяви про вихід, подається виключно оригінал. Тому треба робити нотаріально засвідчити копію заяви для учасника, що виходить. І рекомендуйте надсилати також копію такої заяви для ТОВ/ТДВ. Увага! При виході учасника із ТОВ/ТДВ статутний капітал підлягає обов'язковому зменшенню на частку учасника, який вийшов. Інші учасники ТОВ/ТДВ при цьому не можуть вжити будь-яких заходів щодо запобігання зменшенню статутного капіталу. У разі передачі частки (частини частки) статутного капіталу: Заявник – особа, яка набула частку (частину частки), або особа, яка передала її (їх представники). Документи: 1) заява про державну реєстрацію змін; 2) квитанція про сплату АЗ; 3) акт приймання-передачі частки, нотаріально засвідчений (оригінал); 4) довіреність, якщо діє представник (оригінал або нотаріально засвідчена копія). Зразки документів (див. нижче): • Акт приймання-передавання.

Документи

2.	Розрахунок розміру адміністративного збору при реєстрації змін до відомостей Єдиного державного реєстру, пов'язаних із зміною складу учасників товариства з обмеженою чи додатковою відповідальністю або зміною розмірів їхніх часток.	Відповідно до ч. 4 ст. 25 ЗУ "Про державну реєстрацію" (у новій редакції) у день проведення державної реєстрації змін до відомостей ЄДР, пов'язаних: а) із зміною складу учасників товариства, б) або зміною розмірів їхніх часток, суб'єкт державної реєстрації повинен видати (надіслати поштовим відправленням з описом вкладення) виписку з ЄДР: 1) заявнику; 2) товариству; 3) особам, які були зазначені у цьому реєстрі як учасники товариства до проведення реєстраційної дії; 4) особам, які зазначені у цьому реєстрі як учасники товариства після проведення реєстраційної дії. Якщо суб'єкту державної реєстрації відома електронна пошта осіб, яким надсилається ця виписка, він у той самий день додатково надсилає копію виписки зазначеним особам електронною поштою. Згідно з абз.8 ч.1 ст.36 ЗУ "Про державну реєстрацію", якщо відповідно до частини четвертої статті 25 Закону певним особам має надсилатися виписка з Єдиного державного реєстру, розмір адміністративного збору збільшується на добуток 0,01 прожиткового мінімуму для працездатних осіб та кількості таких осіб. Для визначення розміру АЗ у такому разі слід застосовувати формулу: $=528,60+(0,01*1762*x)$, де: 528,60- розмір АЗ згідно зі ст. 36 ЗУ "Про державну реєстрацію"; 0,01- ставка, на яку збільшується розмір АЗ (згідно абз.8 ч.1 ст.36, ст. 25 ЗУ "Про державну реєстрацію"); 1762- розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб станом на 01 січня 2018 року (кожного року змінюється); x — кількість виписок, які слід видати (розіслати): заявнику, ТОВ, попереднім учасникам, новим учасникам та учасникам, які залишаються в ТОВ/ТДВ. Зауважте, якщо складати заокруглені значення, то вийде інша сума АЗ, тому складати слід неокруглені суми.
3.	Чи обмежена кількість учасників в ТОВ/ТДВ?	Ні, з 17.06.2018 кількість учасників ТОВ/ТДВ не обмежена. Додатково зазначаємо, що з Цивільного кодексу України виключена стаття 141, якою було передбачено, що: 1) товариство з обмеженою відповідальністю не може мати єдиним учасником інше господарське товариство, учасником якого є одна особа; 2) особа може бути учасником лише одного товариства з обмеженою відповідальністю, яке має одного учасника. Станом на сьогодні такого обмеження не існує.
4.	Чи може заявник пред'явити як документ, що встановлює особу, паспорт громадянина України для виїзду за кордон?	Нова редакція ч. 2 ст. 14 ЗУ "Про державну реєстрацію", що набула чинності 17.06.18, передбачає можливість пред'явлення документа, що відповідно до закону посвідчує його особу. Отже, для державної реєстрації може бути прийнятий будь-який з документів, зазначених у ч.1 ст.13 ЗУ «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» для встановлення особи заявника.
5.	Чи повинні учасники зареєструвати зміни до статутних документів в триденний термін з моменту проведення загальних зборів?	Ні, обмеження у триденний термін щодо проведення будь-яких змін відсутні. Триденний термін залишився лише для державної реєстрації рішення про припинення юридичної особи (ст.105 ЦК України).
6.	Чи підлягають нотаріальному засвідченню підписи на рішенні загальних зборів засновників при створенні товариства?	Ні, засвідчення справжності підпису засновників на рішенні про створення товариства не обов'язкове. Водночас, у законі залишилася норма про обов'язковість засвідчення справжності підписів засновників при створенні ТОВ/ТДВ шляхом злиття, поділу, перетворення, виділу.

Документи

7.	Чи підлягають нотаріальному засвідченню підписи на Статуті при створенні ТОВ/ТДВ?	Так, з 17.06.2018 відповідно до ч.2 ст.11 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» перша редакція статуту товариства підписується всіма учасниками товариства. Справжність підписів учасників засвідчується нотаріально.
8.	Чи підлягають нотаріальному засвідченню підписи на рішенні загальних зборів засновників про внесення змін до відомостей у ЄДР, в тому числі якщо це пов'язано з внесенням змін до Статуту?	Відповідно до п.6 ч.1 ст.15 ЗУ “Про державну реєстрацію” (що залишився без змін) рішення уповноваженого органу управління юридичної особи повинно бути оформлено з дотриманням вимог, встановлених законом, та відповідати законодавству. Рішення уповноваженого органу управління юридичної особи, що подається для державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі, викладається у письмовій формі, прошивається, пронумеровується та підписується засновниками (учасниками), уповноваженими ними особами або головою та секретарем загальних зборів (у разі прийняття такого рішення загальними зборами). Справжність підписів на такому рішенні нотаріально засвідчується, крім випадків, передбачених законом. Згідно з ч.4 ст.17 ЗУ “Про державну реєстрацію” для державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі, у тому числі змін до установчих документів юридичної особи, крім змін до відомостей, передбачених частиною п'ятою цієї статті, подається, окрім всіх інших, примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) рішення уповноваженого органу управління юридичної особи про зміни, що вносяться до Єдиного державного реєстру, крім: — внесення змін до інформації про кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) юридичної особи, у тому числі кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) її засновника, якщо засновник — юридична особа, — про місцезнаходження та про здійснення зв'язку з юридичною особою. Відповідно до ч.5 ст.17 ЗУ “Про державну реєстрацію”: справжність підписів учасників, які голосували за рішення, зазначені у підпунктах «а» і «б» цієї частини, засвідчується нотаріально: а) рішення загальних зборів учасників товариства про визначення розміру статутного капіталу та розмірів часток учасників; б) рішення загальних зборів учасників товариства про виключення учасника з товариства. Зверніть увагу, що в цих 2 випадках для державної реєстрації подається виключно оригінал рішення загальних зборів. У всіх інших випадках (наприклад, при зміні видів економічної діяльності, зміні керівника та складу підписантів, зміні відомостей про учасників тощо), може подаватись оригінал чи нотаріально засвідчена копія рішення. Слід обов'язково перевіряти порядок прийняття рішення за діючим Статутом, оскільки ЗУ “Про ТОВ та ТДВ” визначає можливість встановлення Статутом особливого порядку голосування. Поняття “кворум” також відсутнє у новому ЗУ “Про ТОВ та ТДВ”.

Документи

9.	Чи підлягають нотаріальному засвідченню підписи учасників на Статуті у разі внесення змін і викладення його в новій редакції?	Відповідно до ч. 3 ст. 11 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» зміни до статуту товариства та перша редакція статуту товариства, створеного в результаті реорганізації, підписуються: — учасниками товариства, які голосували за рішення про внесення таких змін чи про затвердження першої редакції статуту, — або особою, уповноваженою на це органом, який прийняв таке рішення, якщо це передбачено статутом. Справжність підписів учасників або уповноваженої особи засвідчується нотаріально. Звертаємо вашу увагу, що цим законом не передбачено підписання Статуту (в тому числі нової редакції) Головою та секретарем загальних зборів, а лише ОСОБОЮ (в однині). Крім того, особа, уповноважена органом, який прийняв таке рішення, може підписати нову редакцію Статуту виключно у разі, якщо це передбачено попереднім Статутом. Вважаємо, що у разі, якщо за учасника діє представник за довіреністю, то він може підписувати нову редакцію Статуту, якщо це повноваження міститься в довіреності (або вбачається з наданих у довіреності повноважень).
10.	Чи може учасник приймати участь у загальних зборах учасників заочно?	Відповідно до ст. 25 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» учасник товариства може взяти участь у загальних зборах учасників шляхом надання свого волевиявлення щодо голосування з питань порядку денного у письмовій формі (заочне голосування). Справжність підпису учасника товариства на такому документі засвідчується нотаріально. Голос учасника товариства зараховується до результатів голосування з кожного окремого питання, якщо текст документа дозволяє визначити його волю щодо безумовного голосування за чи проти відповідного рішення з питання порядку денного. Такий документ долучається до протоколу загальних зборів учасників та зберігається разом із ним. Вбачається, що таким документом буде заява, підпис на якій засвідчується нотаріально (зразок див. нижче).
11.	Чи можна реєструвати створення товариства з обмеженою відповідальністю, що має намір використовувати модельний статут?	Окремі положення модельного статуту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження модельного статуту товариства з обмеженою відповідальністю» від 16.11.2011 № 1182, суперечать новому закону, тому всі модельні статuti, прийняті до 16.06.2018 залишаються чинними. З 17.06.2018 реєструвати створення товариства з обмеженою відповідальністю, яке провадитиме діяльність на модельному статуті, не можна до тих пір, доки не внесуть зміни до вищевказаної постанови Кабінету Міністрів України (відмова — на підставі порушення порядку створення). Аналогічно не можна проводити державну реєстрацію переходу на діяльність з власного статуту на модельний. Однак, якщо для державної реєстрації змін звертається ТОВ, що працює на модельному статуті, у державного реєстратора немає підстав для відмови у реєстрації.
12.	Чи можна проводити державну реєстрацію змін до відомостей щодо товариств, які працюють на модельному статуті?	Так, у державного реєстратора немає підстави для відмови у проведенні змін до відомостей в ЄДР для таких товариств лише через модельний статут.
13.	З якого дня можна починати реєструвати створення товариства за правилами Закону України «Про ТОВ та ТДВ»?	Останній день реєстрації створення товариств по старому Закону – 16.06.2018, з урахуванням положень нового Закону України «Про ТОВ та ТДВ» реєстрація буде проводитися з 17.06.2018.

Документи

14.	Чи потрібно вносити зміни до статуту ТОВ чи ТДВ при зміні складу учасників товариства?	Відповідно до частини 5 статті 11 Закону України «Про ТОВ та ТДВ» у статуті товариства зазначаються відомості про: 1) повне та скорочене (за наявності) найменування товариства; 2) органи управління товариством, їх компетенцію, порядок прийняття ними рішень; 3) порядок вступу до товариства та виходу з нього. У випадку, якщо у статуті не міститься інформація про склад учасників, то відповідно при зміні учасників вносити зміни до статуту не потрібно. Якщо містяться попередні учасники — у реєстратора немає повноважень змушувати учасників викладати Статут в новій редакції з цієї підстави. Зауважимо, що відповідно до вимог ст. 82 ГКУ, яка залишається чинною, інформація про засновників та розмір їх часток у статутному капіталі є обов'язковою. Однак, внесено зміни до ст.79 Господарського кодексу України, відповідно до якої порядок створення та порядок діяльності окремих видів господарських товариств регулюються законом.
15.	Які органи створюються у товаристві?	Відповідно до статей 28, 39 Закону України «Про ТОВ та ТДВ» органами товариства є 1) загальні збори учасників; 2) наглядова рада (у разі утворення) 3) виконавчий орган — директор (або інша назва передбачена статутом) / дирекція (або інша назва передбачена статутом).
16.	Який порядок виконання статті 24 Закону України «Про ТОВ та ТДВ» про вихід учасника з товариства (без передачі частки)?	При реєстрації виходу учасника товариства в першу чергу державному реєстратору слід звернути увагу на розмір частки такого учасника, оскільки: 1) якщо його частка у статутному капіталі товариства становить менше 50%, учасник може вийти в будь-який час без згоди інших учасників (ч. 1 ст. 24 Закону України «Про ТОВ та ТДВ»). В такому випадку згідно з пп. «г» п. 3 ч. 5 ст. 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» для державної реєстрації змін до відомостей про склад учасників подається заява про вихід з товариства. Справжність підписів на вказаній заяві засвідчується нотаріально. 2) якщо його частка у статутному капіталі товариства становить 50% і більше, учасник може вийти з товариства за згодою інших учасників (ч. 2 ст. 24 Закону України «Про ТОВ та ТДВ»). В такому випадку згідно з пп. «г» п. 3 ч. 5 ст. 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» для державної реєстрації змін до відомостей про склад учасників подається заява про вихід з товариства, справжність підписів на вказаній заяві засвідчується нотаріально. Також вимагається згода інших учасників на вихід з товариства, справжність підписів на якій засвідчується нотаріально. Рішення щодо надання згоди на вихід учасника з товариства може бути прийнято протягом одного місяця з дня подання учасником заяви, якщо інший строк не передбачений статутом (ч. 3 ст. 17). Якщо для виходу учасника необхідна згода інших учасників товариства, він може вийти з товариства протягом одного місяця з дня надання такої згоди останнім учасником, якщо менший строк не визначений такою згодою (ч. 4 ст. 17).

Документи

		Заява про вихід з товариства подається учасником, який виходить з товариства, або його спадкоємцем чи правонаступником (ч. 6 ст. 17). У разі проведення державної реєстрації змін до відомостей Єдиного державного реєстру щодо виходу учасника (спадкоємця або правонаступника) товариства, державний реєстратор одночасно вносить запис про зменшення розміру статутного капіталу на розмір відповідної частки (частини частки) у статутному капіталі (ч. 3 ст. 25 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»). Ця вимога не застосовується, якщо товариство з обмеженою або додатковою відповідальністю, яке набуває частку (частину частки) у своєму статутному капіталі, разом із заявою про державну реєстрацію надасть довідку про формування резервного капіталу у розмірі, який відповідно до закону допускає володіння часткою (частиною частки) у своєму статутному капіталі.
		У день проведення державної реєстрації змін до відомостей Єдиного державного реєстру, пов'язаних із зміною складу учасників товариства суб'єкт державної реєстрації повинен видати (надіслати поштовим відправленням з описом вкладення) виписку з Єдиного державного реєстру заявнику, товариству, особам, які були зазначені у цьому реєстрі як учасники товариства до проведення реєстраційної дії, та особам, які зазначені у цьому реєстрі як учасники товариства після проведення реєстраційної дії. Якщо суб'єкту державної реєстрації відома електронна пошта осіб, яким надсилається ця виписка, він у той самий день додатково надсилає копію виписки зазначеним особам електронною поштою (ч. 4 ст. 25 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»).
17.	Особливості застосування статті 21 Закону України «Про ТОВ та ТДВ» (щодо засвідчення справжності підписів на актах прийому-передачі).	Стаття 21 Закону України «Про ТОВ та ТДВ» регламентує порядок відчуження частки у статутному капіталі товариства іншим учасникам товариства або третім особам, але не містить норм щодо підписання актів прийому-передачі до договорів купівлі-продажу, тоді як на державну реєстрацію подається акт прийому-передачі, на якому підписи засвідчуються нотаріально (п. 5 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про ТОВ та ТДВ»). Для виконання цієї норми пп. 3 п. 6 Перехідних положень вносять зміни до ч. 1 ст. 78 Закону України «Про нотаріат», а саме: слова «зміст яких не суперечить законові і які не мають характеру угод та не містять у собі відомостей, що порочать честь і гідність людини» замінюють словами «крім тих, які відповідно до закону або за вимогою сторін підлягають нотаріальному посвідченню». Згідно з ч. 1 ст. 21 Закону України «Про ТОВ та ТДВ» учасник товариства має право відчужити свою частку (частину частки) у статутному капіталі товариства оплатно або безоплатно іншим учасникам товариства або третім особам. Дана норма не містить жодних конкретних вимог до документів, які повинні бути складені у зв'язку з відчуженням частки в статутному капіталі. Відповідно учасник, який відчужує свою частку, та особа, яка придбає таку частку, складатимуть документи, які відповідатимуть правовідносинам між ними (договір купівлі-продажу, договір дарування тощо). При цьому, сторони не обмежені в праві складати будь-які інші додаткові документи. Оскільки Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» містить пряму вимогу щодо подання державному реєстраторові акту приймання-передачі частки у статутному капіталі товариства для реєстрації змін до відомостей про склад учасників товариства, то такий акт повинен бути складений в обов'язковому порядку. Справжність підписів на акті засвідчується нотаріально.

Документи

		Справжність підписів засвідчується нотаріусом із дотриманням вимог п. 6 глави 7 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України № 296/5 від 22.02.2015. Засвідчення справжності підписів на акті приймання-передачі частки в статутному капіталі товариства здійснюється без використання спеціальних бланків нотаріальних документів (п. 1 глави 9 розділу I Порядку вчинення нотаріальних дій містить перелік документів, тексти яких викладаються на спеціальних бланків, акт приймання-передачі до вказаного переліку не входить). Однак, зазначене вище не означає, що учасники не повинні скласти між собою будь-яких договорів, оскільки відчуження частки може відбуватися лише на підставі правочину (договору), яким акт не є. Акт — це лише похідна від договору, що підтверджує вчинення дій на підставі правочину. Але державному реєстраторові такий договір не подається.
18.	Вимоги до змісту статуту товариства встановлені п. 5 ст. 11 Закону «Про ТОВ та ТДВ», при цьому не передбачено обов'язкового включення до статуту відомостей про склад засновників. Разом з тим, у відповідності до Прикінцевих та перехідних положень Закону «Про ТОВ та ТДВ» стаття 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» доповнена частиною 5, якою встановлено перелік документів, які подаються для державної реєстрації змін до відомостей про розмір статутного капіталу, розміри часток у статутному капіталі чи склад учасників товариства. Статут не включений до вказаного переліку документів. Учасник вважається таким, що вийшов з товариства, з дня державної реєстрації його виходу. Але у випадку зазначення складу учасників в редакції статуту, розміщеної в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, буде наявна розбіжність між відомостями, зазначеними у статуті, та фактичним складом учасників. Як правильно провести реєстраційні дії в такому випадку?	З цього приводу слід зауважити наступне. З аналізу норм пунктів 3 та 5 Прикінцевих та перехідних положень Закону про ТОВ та ТДВ випливає, що фактично товариствам надано термін в один рік для приведення своїх статутів у відповідність до вказаного закону, зокрема: «3. Протягом року з дня набрання чинності цим Законом положення статуту товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, що не відповідають цьому Закону, є чинними в частині, що відповідає законодавству станом на день набрання чинності цим Законом. Цей пункт не застосовується після внесення змін до статуту товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю». «5. Товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідальністю звільняються від сплати адміністративного збору за реєстрацію змін до статуту товариства у зв'язку з приведенням його у відповідність із цим Законом протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом». Частиною 5 статті 11 Закону «Про ТОВ та ТДВ» передбачено перелік відомостей, які обов'язково повинні міститися в статуті: повне та скорочене (за наявності) найменування товариства; органи управління товариством, їх компетенцію, порядок прийняття ними рішень; порядок вступу до товариства та виходу з нього. Після набрання чинності Законом «Про ТОВ та ТДВ» до статті 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» внесено ряд змін. Розглянемо ті положення, які стосуються описаної у питанні ситуації. Пункт 8 частини 4 статті 17: «4. Для державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі, у тому числі змін до установчих документів юридичної особи, крім змін до відомостей, передбачених частиною п'ятою цієї статті, подаються такі документи: 8) установчий документ юридичної особи в новій редакції — у разі внесення змін, що містяться в установчому документі». Частина 5 статті 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань», в свою чергу, стосується переліку документів, який подається для державної реєстрації змін до відомостей про розмір статутного капіталу, розміри часток у статутному капіталі чи склад учасників товариства. Статут не включений до даного переліку. Отже, аналіз наведених норм Закону «Про ТОВ та ТДВ» та Закону «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань», дає можливість дійти наступного висновку. Товариствам надано один рік для приведення у відповідність до чинного законодавства установчих документів.

Документи

		У державного реєстратора немає підстав для відмови при реєстрації змін у складі учасників чи розміру статутного капіталу, якщо не подано статут у новій редакції. При цьому такі товариства дуже швидко стикнуться з необхідністю мати актуальний зміст статуту. Слід пам'ятати, якщо товариство бажає зареєструвати Статут у новій редакції і одночасно провести зміну складу засновників, то це слід робити окремими реєстраційними діями, адже при цьому: а) різні заявники (статут - ТОВ, зміна складу — той з учасників, що виходе чи той, що заходе); б) різний АЗ (за приведення статуту у відповідність до законодавства ТОВ звільнені від АЗ); в) різний пакет документів подається; г) по-різному формується і розсилається виписка. Слід також зауважити, що у новій редакції Статуту не заборонено вказувати склад засновників чи іншу необов'язкову інформацію.
19.	Як сформулювати виписку в результаті державної реєстрації змін до відомостей в ЄДР щодо складу засновників?	В електронній реєстраційній справі товариства (яка відкриється після пошуку) на вкладці Інформація натиснути кнопку "Виписка", що розташована знизу. Повторити процедуру необхідно стільки раз, скільки слід роздрукувати виписок.
20.	Чи потрібно надсилати виписки з ЄДР за результатами проведення реєстраційних дій?	Відповідно до ч. 4 ст. 25 ЗУ "Про державну реєстрацію" (у новій редакції) у день проведення державної реєстрації змін до відомостей ЄДР, пов'язаних: а) із зміною складу учасників товариства, б) або зміною розмірів їхніх часток, суб'єкт державної реєстрації повинен видати (надіслати поштовим відправленням з описом вкладення) виписку з ЄДР: 1) заявнику, 2) товариству, 3) особам, які були зазначені у цьому реєстрі як учасники товариства до проведення реєстраційної дії, 4) особам, які зазначені у цьому реєстрі як учасники товариства після проведення реєстраційної дії. Якщо суб'єкту державної реєстрації відома електронна пошта осіб, яким надсилається ця виписка, він у той самий день додатково надсилає копію виписки зазначеним особам електронною поштою. Виписка відправляється В ДЕНЬ проведення державної реєстрації. Електронною поштою виписка надсилається ДОДАТКОВО до паперового вигляду, надісланого поштою з описом вкладення.
21.	Чи подається державному реєстратору корпоративний договір чи договір про створення ТОВ/ТДВ?	Ні, ці договори не входять до пакету документів, що подаються для реєстрації створення ТОВ/ТДВ чи внесення змін до відомостей про нього до ЄДР. Також ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» не передбачає вимог щодо обов'язкового нотаріального посвідчення таких договорів.
22.	Якщо засновник вносить свою частку до статутного капіталу у вигляді нерухомого майна, чи це зазначається в Статуті?	Це не є інформацією, яка обов'язково повинна зазначатись в Статуті згідно з частиною 5 статті 11 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ».
23.	Особливості змісту довіреності на представництво учасника товариства на загальних зборах.	Зверніть увагу на ч. 5 ст. 33 ЗУ "Про ТОВ та ТДВ": рішення з питань, не включених до порядку денного загальних зборів учасників, приймається лише за умови, що у них беруть участь всі учасники товариства, які одностайно надали згоду на розгляд таких питань. Повноваження представника за довіреністю щодо надання такої згоди мають бути спеціально обумовлені довіреністю.

Документи

24.	Чи потрібно уповноваженій особі подавати оригінал або нотаріально засвідчену копію документа, яким її уповноважено, адже в ст.17 та ст.18 виключено положення щодо цього?	Ні, вимога про подання такого документа залишилась в ст. 14 ЗУ "Про державну реєстрацію" (у новій редакції): "2. Якщо документи подаються особисто, заявник пред'являє документ, що відповідно до закону посвідчує особу. У разі подання документів представником додатково подається примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) документа, що підтверджує його повноваження (крім випадку, коли відомості про повноваження цього представника містяться в Єдиному державному реєстрі)."
25.	Чи є обмеження, що директор не може бути обраний Головою загальних зборів товариства?	Таке обмеження було встановлене у ч. 6 ст. 62 ЗУ "Про господарські товариства". При цьому у п.2 Перехідних положень ЗУ "Про ТОВ та ТДВ" вказано "визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про господарські товариства» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 49, ст. 682 із наступними змінами) у частині, що стосується товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю". Отже, таке обмеження більше не діє. Однак, якщо ТОВ/ТДВ не приведе власний Статут у відповідність до ЗУ "Про ТОВ та ТДВ", і зазначене обмеження міститься в цьому Статуті, воно застосовується або до внесення до нього змін, або до 17.06.2019 р., якщо ТОВ/ТДВ не внесе зміни до Статуту.
26.	Який порядок реєстрації додаткових внесків учасників за рахунок третіх осіб?	Реєстрація змін у цьому випадку здійснюється відповідно до ч.5 статті 17 ЗУ "Про державну реєстрацію". Для реєстрації при цьому подаються: 1) заява про держреєстрацію змін; 2) документ про сплату адмінзбору; 3) рішення загальних зборів учасників товариства про визначення розміру статутного капіталу та розмірів часток учасників. Справжність підписів учасників, які голосували за таке рішення, має бути засвідчена нотаріально. Таке рішення загальними зборами учасників має бути прийняте на виконання частини 9 статті 18 ЗУ «Про ТОВ та ТДВ» та відповідати закріпленим вказаними нормами вимогам. Документи для реєстрації таких змін подаються Товариством. З аналізу норм нового закону вбачається, що збільшення статутного капіталу за рахунок додаткових внесків процес «тривалий» і проходить декілька етапів. Вносяться два рішення (частина 1 та частина 9 статті 18 Закону), між першим та другим рішенням відбувається процес щодо реалізації переважного права, встановлюються обставини, чи може третя особа взагалі вступити до товариства за рахунок додаткового внеску тощо. Відповідно до ЗУ "Про державну реєстрацію" реєстратора не буде цікавити весь цей процес, йому буде надаватись лише останнє рішення, за відповідність рішення самому процесу та нормам закону та статуту будуть нести ті, хто його приймав.
27.	Який розмір часток повинен бути в разі, якщо кілька учасників Товариства скористуються своїм переважним правом на придбання частки іншого учасника?	Відповідь: ч. 2 ст. 20 ЗУ "Про ТОВ та ТДВ" встановлено, що якщо кілька учасників товариства скористалися своїм переважним правом, вони придбавають частку пропорційно до розміру належних їм часток у статутному капіталі Товариства.

Документи

28.	Якщо до складу ТОВ1 має намір увійти як учасник ТОВ2, чи подається рішення загальних зборів ТОВ2: А) для засвідчення справжності підпису керівника ТОВ2 на акті приймання-передачі; Б) для державної реєстрації зміни у складі засновників ТОВ1?	При засвідченні справжності підпису керівника (уповноваженого представника) ТОВ2 на акті приймання-передачі частки у статутному капіталі ТОВ1 нотаріус зобов'язаний перевірити повноваження такої особи, в тому числі слід перевірити за Статутом, до чиїх повноважень відноситься прийняття рішень щодо вступу до інших господарських товариств. У разі необхідності подається рішення загальних зборів ТОВ2 про намір придбати частку в статутному капіталі ТОВ1. До документів, які подаються для державної реєстрації змін у складі засновників, не входить рішення органу управління юридичної особи, тому державний реєстратор додатково не вимагає примірник оригіналу (нотаріально засвідченої копії) документа, що засвідчує його повноваження.
29.	Частина 20 статті 17 ЗУ «Про державну реєстрацію» виключено. Чи означає це, що в разі участі представника засновника (учасника) на загальних зборах, тепер державному реєстратору не подається документ, який підтверджує повноваження цього представника?	Ні, виключено колишню частину 19 вказаної статті, яка дублювала положення абз.2 ч.2 ст.14 ЗУ «Про державну реєстрацію». Частина 21 статті 17 ЗУ «Про державну реєстрацію» містить обов'язок подання документа (примірник оригіналу або нотаріально засвідчена копія), що підтверджує повноваження представника засновника (учасника) на загальних зборах товариства.

Документи, Зразки

Заява про вихід учасника без передачі частки у статутному капіталі

Державному реєстратору
Всім компетентним органам
ПІБ,
місце проживання
zareєстровано за адресою: _____

ЗАЯВА

Я, ПІБ, повідомляю про те, що мною прийнято рішення про вихід зі складу учасників ТОВ «Ромашка», податковий номер 11111111.

У зв'язку з чим, прошу ТОВ «Ромашка» повідомити мене про вартість моєї частки, надати обґрунтований розрахунок та копії документів, необхідних для такого розрахунку, не пізніше 30 днів з дня отримання цієї заяви.

Також прошу ТОВ «Ромашка» протягом _____ (строку, визначеного статутом товариства) виплатити мені вартість моєї частки, розмір якої складає _____% статутного капіталу ТОВ «Ромашка».

Дата, підпис

Місто Київ, Україна, дві тисячі року.

Я,, приватний нотаріус міського нотаріального округу, засвідчую справжність підпису ПІБ, який зроблено у моїй присутності.

Особу ПІБ, який/яка підписав(ла) документ, встановлено, його/її дієздатність перевірено.

Зареєстровано в реєстрі за № _____.
Стягнуто плати за домовленістю.

Приватний нотаріус

Увага! Слід врахувати, що статутом товариства можуть бути передбачені інші строк, порядок, розмір та спосіб проведення розрахунків з учасником, що виходить з товариства (частина 12 статті 24 Закону України «Про ТОВ та ТДВ»).

Увага! Не передбачено подання для реєстрації нотаріально засвідченої копії заяви про вихід, подається виключно оригінал. Тому треба робити копію заяви для учасника, що виходить. І рекомендується надіслати також копію такої заяви для ТОВ.

Заява про згоду інших учасників на вихід

Державному реєстратору
Всім компетентним органам
ПІБ,
місце проживання
zareєстровано за адресою: _____

ЗАЯВА

Я, учасник ТОВ «Ромашка» ПІБ, даною заявою надаю згоду на вихід зі складу учасників ТОВ «Ромашка» (податковий номер 11111111) ПІБ.

Дата, підпис

Місто Київ, Україна, дві тисячі року.

Я,, приватний нотаріус міського нотаріального округу, засвідчую справжність підпису ПІБ, який зроблено у моїй присутності.

Особу ПІБ, який/яка підписав(ла) документ, встановлено, його/її дієздатність перевірено.

Зареєстровано в реєстрі за № _____.
Стягнуто плати за домовленістю.

Приватний нотаріус

Увага! Не передбачено подання для реєстрації нотаріально засвідченої копії заяви про згоду на вихід інших учасників, подається виключно оригінал. Тому треба робити копію заяви для учасника, що дає згоду. І рекомендується надіслати також копію такої заяви для ТОВ.

Акт приймання-передачі (Увага! не викладається на спеціальному бланку нотаріальних документів)

АКТ

ПРИЙМАННЯ-ПЕРЕДАЧІ ЧАСТКИ (ЧАСТИНИ ЧАСТКИ) У СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКРАЇНОЧКА»

Місто, дві тисячі року.

Ми, громадянин України Коваленко Сергій Петрович, реєстраційний номер облікової картки платника податків _____, місце проживання зареєстровано за адресою: _____, з однієї сторони, та

громадянин України Коваленко Семен Іванович, реєстраційний номер облікової картки платника податків _____, місце проживання зареєстровано за адресою: _____, з іншої сторони, далі разом іменовані — «Сторони»

у зв'язку з укладенням договору купівлі-продажу (дарування тощо) частки (частини частки) у статутному капіталі ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКРАЇНОЧКА» (місцезнаходження: _____, податковий номер 11111111) від _____ року, склали цей Акт приймання-передачі (надалі іменується «Акт») про наступне:

- Коваленко Сергій Петрович передає, а Коваленко Семен Іванович прийняв частку (частину частки) у статутному капіталі ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКРАЇНОЧКА» у розмірі 50% (п'ятдесят відсотків), яка в грошовому еквіваленті становить 50000,00 грн (п'ятдесят тисяч гривень 00 копійок).
- Сторони не мають один до одного матеріальних претензій у зв'язку з передачею зазначеної у Акті частки (частини частки) у статутному капіталі ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКРАЇНОЧКА».

Цей Акт складено у трьох примірниках, які мають однакову юридичну силу, по одному примірнику для кожної із Сторін та один примірник для проведення державної реєстрації змін до відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.

ПІДПИСИ СТОРІН:

(Коваленко Сергій Петрович)

(Коваленко Семен Іванович)

Місто Київ, Україна, дві тисячі року.

Я,, приватний нотаріус міського нотаріального округу, засвідчую справжність підписів Коваленка Сергія Петровича, Коваленка Семена Івановича, які зроблено у моїй присутності.

Особу Коваленка Сергія Петровича, Коваленка Семена Івановича, які підписали документ, встановлено, їх дієздатність перевірено.

Зареєстровано в реєстрі за № _____.
Стягнуто плати за домовленістю.

Приватний нотаріус

Заява при заочному голосуванні

Загальні збори учасників
ТОВ «Ромашка»
ПІБ,
місце проживання
zareєстровано за адресою: _____

ЗАЯВА

Мені, учаснику ТОВ «Ромашка» (податковий номер 11111111) ПІБ, який має 60% Статутного капіталу, що в грошовому еквіваленті становить 100000,00 грн (сто тисяч гривень 00 копійок), відомо про намір інших учасників ТОВ «Ромашка» провести загальні збори з таким порядком денним:

- _____;
- _____;
- _____.

Цією заявою виголошую своє волевиявлення з питань порядку денного:

- щодо обрання Головою зборів ПІБ та секретарем зборів ПІБ — голосую «ЗА»;
- щодо звільнення Директора ПІБ — голосую «ПРОТИ»;
- _____.

Місто Київ, Україна, дві тисячі року.

Я,, приватний нотаріус міського нотаріального округу, засвідчую справжність підпису ПІБ, який зроблено у моїй присутності.

Особу ПІБ, який/яка підписав(ла) документ, встановлено, його/її дієздатність перевірено.

Зареєстровано в реєстрі за № _____.
Стягнуто плати за домовленістю.

Приватний нотаріус

Підготовлено:
Комісією НПУ з питань співробітництва з
органами державної влади та місцевого самоврядування

Виконавці:
Петутіна Ю.О., Пилипенко Ю.П., Щербак Т.В.,
Бадахов Ю.Н., Сейдалев Д.С., Кирилук О.Ю., Бернацька І.М.,
Дунаєвська С.М., Зенікова М.С., Онішук О.М.

Вітаємо

ВІТАЄМО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!

ЧЛЕНІВ РАДИ НПУ

18
червня

Тетяна Суханова, голова відділення НПУ у Вінницькій області

22
червня

Олена Самощенко, голова відділення НПУ в Харківській області

27
червня

Оксана Кіцула, голова відділення НПУ в Івано-Франківській області

27
липня

Євгенія Заріцька, голова відділення НПУ в Житомирській області

29
липня

Валерій Пивовар, голова відділення НПУ в Тернопільській області

2
серпня

Інна Бернацька, голова відділення НПУ в Рівненській області

25
серпня

Аліна Оксанюк, голова відділення НПУ в Хмельницькій області

9
вересня

Лариса Ворошина, голова відділення НПУ в Сумській області

13
вересня

Олег Негра, голова відділення НПУ в Херсонській області

28
вересня

Володимир Коваленко, голова відділення НПУ в Чернігівській області

ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ НПУ

29
серпня

Ростислав Конишев, комп'ютерний адміністратор НПУ

7
вересня

Ірина Бочко, бухгалтер НПУ

7
вересня

Володимир Бірюков, юрисконсульт НПУ

8
вересня

Марія Божок, головний спеціаліст відділу методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи НПУ

15
вересня

Віра Бондаренко, начальник відділу методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи НПУ

ШАНОВНІ НОТАРІУСИ!

Нотаріальна палата України звертає Вашу увагу на те, що журнал та інші видання готуються та виходять за рахунок членських внесків нотаріусів.

Своєчасно сплачені внески та відсутність заборгованості сприяє здійсненню всіх ініціатив та заходів НПУ, спрямованих на захист професії та підвищення професійного рівня нотаріусів.

Дякуємо за підтримку і розуміння!

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ДЛЯ СПЛАТИ ЧЛЕНСЬКИХ ВНЕСКІВ НОТАРІУСАМИ:

АТ «Укресімбанк» в м. Києві

р/р 26003010085291

МФО 322313

код ЄДРПОУ 38684025

Призначення платежу: код платника податку _____ ,

ПІБ _____ ,

членські внески за (вказати період)

Розмір членських внесків нотаріусів:

2018 рік

3723,00 (310,25 щомісяця) — для приватних нотаріусів;

1861,50 (155,13 грн щомісяця) — для державних нотаріусів.

2017 рік

3200,00 (266,67 грн щомісяця) — для приватних нотаріусів;

1600,00 (133,34 грн щомісяця) — для державних нотаріусів.

Сплата заборгованості за період:

01.05.2013 - 30.11.2013 — **669,06 грн** (95,58 грн щомісяця);

01.12.2013 - 31.08.2015 — **2131,50 грн** (101,50 грн щомісяця);

01.09.2015 - 30.04.2016 — **918,64 грн** (114, 83 грн щомісяця);

01.05.2016 - 30.09.2016 — **604,15 грн** (120,83 грн щомісяця).

01.10.2016 - 31.12.2016 — **344,49 грн** (114,83 грн щомісяця).

Журнал «Нотаріат України»

Загальнодержавне періодичне професійне видання

Засновник: Нотаріальна палата України

ISSN 2310-2330

Свідоцтво про державну реєстрацію

КВ 20060 — 9860Р від 05.07.2013

Видається 4 рази на рік

Редакція:

Юлія Шешуряк — головний редактор;

Тетяна Савічева — оператор комп'ютерної верстки, дизайнер.

Адреса редакції:

01004, м. Київ, Україна,

вул. Антоновича, 7А;

тел. (044) 230-72-82;

моб. (067) 496-81-61;

e-mail: press.npu@gmail.com

<http://npu.in.ua>

За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних відповідальність несуть автори публікацій.

Передрук статей тільки з дозволу редакції.